

duševné vlastníctvo

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| ŠTVRŤROČNÍK | ROČNÍK XVI

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

visionary

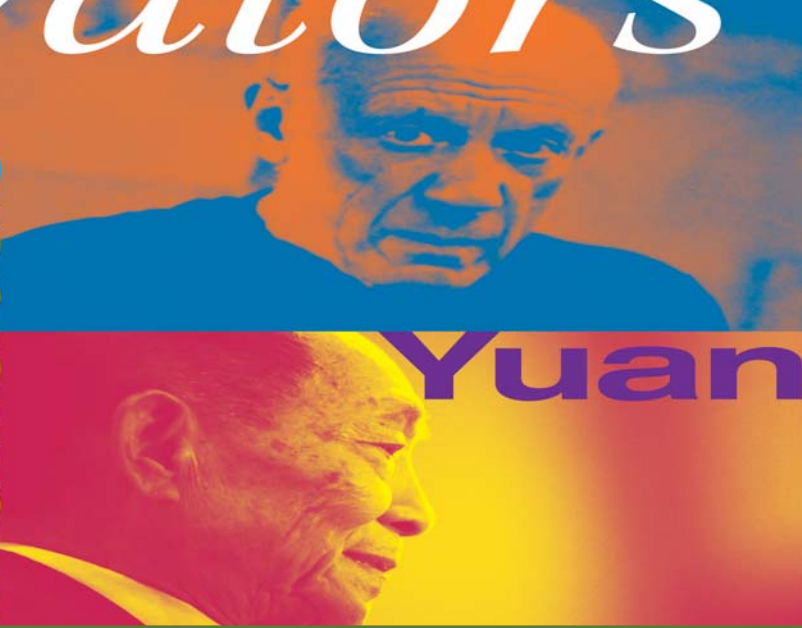
Svetový deň duševného vlastníctva, s. 6

innovators

Picasso

Makeba

Yuan

INFORMAČNÉ BROŽÚRY

PATENTY

DIZAJNY

OZNAČENIA PÔVODU VÝROBKOV
A ZEMEPISNÉ OZNAČENIA VÝROBKOV

ÚŽITKOVÉ VZORY

OCHRANNÉ ZNÁMKY

TOPOGRAFIE POLOVODIČOVÝCH
VÝROBKOV

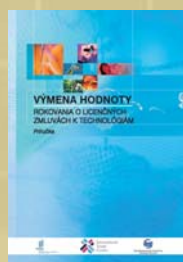

SLUŽBY ÚPV SR

Výber publikácií ÚPV SR

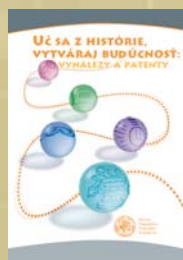
VYTVORME SI
OCHRANŤ ZNÁMKU

VÝMENA HODNOTY

PRÍŤAŽLIVÝ VZHĽAD

UČ SA Z HISTÓRIE,
VYTVÁRAJ BUDÚCNOSŤ

VYNALIEZANIE BUDÚCNOSTI

VYNÁLEZY U NÁS DOMA

TVOJ VLASTNÝ SVET
DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

Quo vadis, priemysel a vysoké školy na Slovensku?

Vážení čitatelia,

v Európskej únii sa v súčasnosti preferuje plné uplatnenie novej, piatej slobody – znalostí a technológií – pri využívaní všetkých možností digitálnej ekonomiky v európskom znalostnom priestore. Na napĺňanie týchto cieľov Európska komisia v úzkej spolupráci s branžovými európskymi priemyselnými štruktúrami vytvára Európske technologické platformy – ETP. Stávajú sa novým nástrojom na realizáciu novej priemyselnej politiky v Únii, a to prostredníctvom prepojenia priemyselných štruktúr so štruktúrami univerzitného výskumu. Jednou z takýchto platforiem je aj ManuFuture, vytvorená v decembri 2004 v Enschede.

Ide o iniciatívu orientovanú na budovanie národných technologických platforiem, ktoré by mali byť základom európskej siete výskumných a priemyselných organizácií na podporu konkurencieschopnosti. Cez národné, prípadne i regionálne platformy môžu členské štáty jasnejšie a efektívnejšie deklarovať svoje výskumné a inovačné záujmy v rámci Únie.

Priemysel v Európe sa musí sústrediť hlavne na transformáciu výrobného potenciálu a oblasti nízkych nákladov (low cost) na oblasť s vysokou pridanou hodnotou (high value added), so zapojením vedeckovýskumného potenciálu všetkých krajín Únie.

Nato, aby bolo možné včas zachytiť a masovejšie podporiť najmodernejšie trendy aj na školách a hlavne v praxi, je potrebné splniť niekoľko podmienok. Podľa môjho názoru medzi najdôležitejšie z nich patrí zabezpečenie dostatočných finančných i ľudských zdrojov. Zavedenie progresívnych technológií a koncepcií do praxe je zvlášť významné v období, keď vyspelé zahraničné firmy prejavujú trvalý zámer investovať na Slovensku, no už neplatí, že relatívne lacná pracovná sila na Slovensku poskytuje konkurenčnú výhodu. Omnoho lacnejšia je dnes napr. v Číne, Indii alebo v Rusku a vedia to i zahraniční investori... Zahraničné investície v spomínaných krajinách dosahujú v ostatných rokoch úroveň desiatok mld. USD.

Ak Slovensko chce uspieť a udržať sa na globálnom trhu aj v oblasti priemyslu, je žiaduce zvýšiť počet vysokoškolsky vzdelaných absolventov technických študijných programov a orientovať sa na ďalší vývoj high-tech, ktoré sú dnes najvýznamnejším faktorom ekonomického rastu. Zatiaľ čo vo vyspelých krajinách Únie je dnes viac ako 18 % HDP tvorených práve najmodernejšími výsledkami výskumu, na Slovensku je to len okolo 5 %. Aj preto je dôležité vytvárať u nás čo najlepšie podmienky na rýchly rozvoj technického vzdelávania na vysokých školách a zavádzanie špičkových technológií do výučby a nadväzne i do praxe.

Spolu so svojimi kolegami zo Strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline sme v roku 2009 iniciovali založenie národnej technologickej platformy ManuFuture SK. Jej cieľom je formulovať spôsob, postupy a metódy koncentrácie všetkých zdrojov pre udržateľný rast konkurencieschopnosti spracovateľského priemyslu na Slovensku. Strategická agenda priemyselného výskumu na Slovensku (SIRA-SK), ktorú sme vypracovali na základe ManuFuture, definuje rámec postupov a metód, ktoré štátna a verejná správa vrátane slovenskej podnikateľskej sféry musia urýchlene realizovať v najbližšom období, v priemyselnom výskume a vývoji. Žiaľ, štát sa k tejto iniciatíve stavia opäť veľmi vľadne...

Slovenským vysokým školám sa dlhodobo nedarí významnejším spôsobom zapojiť do riešenia výskumných európskych projektov. Jedna z príčin tkvie i v neúčinnnej podpore zo strany štátnych inštitúcií. Nezostáva nám teda nič iné, ako hľadať podporu na firemnej úrovni. To sa nám na fakulte a v Stredoeurópskom technologickom inštitúte (CEIT) – bol založený v roku 2007 v spolupráci Slovenského centra produktivity a Žilinskej univerzity v Žiline a jeho činnosť sa zameriava na výskum a vývoj inovatívnych riešení pre priemysel – celkom darí. V oblasti výskumu a vývoja intenzívne spolupracujeme s takými významnými firmami, ako sú napr. Volkswagen, Škoda auto, Thyssen Krupp, Whirlpool, Continental, Ina Kysuce, Krauss Maffei a pod. Spolupráca má samozrejme veľký význam i z pohľadu skvalitňovania výučby na fakulte.

Fakulta, v prospech inovácií, upravila a aktualizovala štruktúru a obsah študijných programov tak, aby vo vedeckovýskumnej činnosti bola čo najviac prepojená s domácou i zahraničnou praxou. Bakalári, inžinieri a doktorandi sú schopní riešiť náročné technické úlohy a problémy. Hlavným cieľom Strojníckej fakulty je výskum, rozvoj vedeckého poznania a vzdelávania, ktoré sú orientované na oblasť strojárstva, automobilový a elektrotechnický priemysel a na techniku vo všeobecnosti.

prof. Ing. Štefan Medvecký, PhD.
dekan Strojníckej fakulty
Žilinskej univerzity v Žiline

Predseda ÚPV SR vpravo

Na čele ÚPV SR

Mgr. Ľuboš Knoth

Vláda Slovenskej republiky na svojom zasadnutí 31. mája 2012* odvolala Ing. Darinu Kyliánovú z funkcie predsedníčky Úradu priemyselného vlastníctva SR a za predsedu ÚPV SR, s účinnosťou od 1. júna 2012, vymenovala Mgr. Ľuboša Knotha. Do funkcie ho 4. júna uviedol štátny tajomník Ministerstva financií SR a poslanec Národnej rady SR Ing. Peter Pellegrini.

Ľ. Knoth v ÚPV SR pracoval už v rokoch 1996 – 2005, bol riaditeľom kancelárie predsedu/predsedníčky. Potom pôsobil aj vo viedenskej pobočke Európskeho patentového úradu (EPÚ) ako programový a projektový manažér v rámci spolupráce s členskými štátmi Európskej patentovej organizácie a tiež koordinátor pre pilotný projekt reorientácie vybraných PATLIB centier v Európe. V ostatnom období bol odborným poradcom EPÚ pre projekty týkajúce sa rozvoja duševného vlastníctva v Albánsku.

* Keďže k výmene na predsedníckom poste v ÚPV SR došlo v čase redakčnej uzávierky časopisu Duševné vlastníctvo č. 2/2012, novému predsedovi úradu dáme patričný priestor na stránkach časopisu v nasledujúcom vydaní.

OBSAH

3 Editoriál
Quo vadis, priemysel a vysoké školy na Slovensku?
(Medvecký, Š.)	26 Pohnime rozumom! – 24. časť
„Senzácia“ od Googlu
(Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.)	45 Z rozhodnutí ÚPV SR
6 Svetový deň duševného vlastníctva
(Šípoš, J.)	31 Z galérie tvorcov
Vedec, ktorý sa podieľa na vývoji technológií budúcnosti.
Dr. Ing. František Simančík	48 Z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ
14 O vymožitelnosti práv duševného vlastníctva
(Repa, R.)	36 Úspešné príbehy
Omyly v priemyselnom vlastníctve môžu vyjsť drahú: Zo skúseností spoločnosti Alba Confecciones (Kuba)	51 Správy z ÚPV SR
16 Aktuálne z autorského práva
(Adamová, Z.)	37 Spektrum dobrých nápadov a riešení	52 Správy z WIPO
18 Facebook a YouTube v kontexte práva duševného vlastníctva
(Lazur, J.) | 39 Zaujalo nás
Patentoví zástupcovia bilancovali

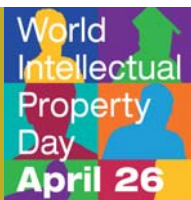
Bitka UEFA o svoju značku | 53 Správy z EPO |
| 22 Právne vzťahy súvisiace s podnikovým vynálezom
(Klinka, T.) | | 56 Správy z OHIM-u |
		56 Správy z EÚ
		57 Správy zo sveta
		59 Nové publikácie
		60 Recenzia
Peter Vojčík a kolektív:
Právo duševného vlastníctva
(Hamřík, M.)
		61 Z obsahov vybraných časopisov

3 Editorial Quo Vadis, Industry and Universities in Slovakia? (<i>Medvecký, Š.</i>)	26 Think it! – Part XXIV „Sensation“ by Google (<i>Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.</i>)	48 Issues from Decisions of the Court of Justice of the EU
6 The World Intellectual Property Day (<i>Šípoš, J.</i>)	31 From the Gallery of Creators The Scientist Participating in Future Technologies Development. Dr. Ing. František Simančík	51 News from the IPO SR
14 Enforcement of Intellectual Property Rights (<i>Repa, R.</i>)	36 Success Stories Industrial Property Mistakes can be Expensive: The Experience of Alba Confecciones (Cuba)	52 News from WIPO
16 Actual Issues of Copyright Law (<i>Adamová, Z.</i>)	37 Spectrum of Useful Ideas and Solutions	53 News from the EPO
18 Facebook and Youtube within the Context of Intellectual Property Law (<i>Lazur, J.</i>)	39 Story that Caught Our Eye Patent Attorneys were Looking Back UEFA's Battle for its Brand	56 News from OHIM
22 Legal Relations Related to Employee's Invention (<i>Klinka, T.</i>)	45 Issues from Decisions of the IPO SR	56 News from the EU
		57 World News
		59 New Publications
		60 Review Peter Vojčík and Collective: Intellectual Property Law (<i>Hamřík, M.</i>)
		61 From Contents of Selected Journals

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

3 Leitartikel Quo vadis, Industrie und Hochschulen in der Slowakei? (<i>Medvecký, Š.</i>)	26 Klügeln wir! – 24. Teil „Sensation“ von Google (<i>Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.</i>)	45 Aus den Entscheidungen des IPO SR
6 Welttag des geistigen Eigentums (<i>Šípoš, J.</i>)	31 Aus der Galerie der Schöpfer Wissenschaftler, der an der Entwicklung von Technologien der Zukunft beteiligt ist. Dr. Ing. František Simančík	48 Aus den Entscheidungen des Gerichtshofes der EU
14 Zur Durchsetzung der Rechte des geistigen Eigentums (<i>Repa, R.</i>)	36 Erfolgsgeschichten Fehler in dem gewerblichen Eigentum können teuer werden: Aus der Erfahrungen von der Gesellschaft Alba Confecciones (Kuba)	51 Nachrichten aus dem IPO SR
16 Aktuelles aus dem Urheberrecht (<i>Adamová, Z.</i>)	37 Spektrum der guten Ideen und Lösungen	52 Nachrichten aus der WIPO
18 Facebook und YouTube in Kontext des Rechts des geistigen Eigentums (<i>Lazur, J.</i>)	39 Wir haben bemerkt Patentanwälte haben bilanziert Kampf von UEFA zur ihrer Marke	53 Nachrichten aus der EPO
22 Rechtsbeziehungen zusammenhängende mit der Unternehmen Erfindung (<i>Klinka, T.</i>)		56 Nachrichten aus dem OHIM
		56 Nachrichten aus der EU
		57 Nachrichten aus der Welt
		59 Neue Publikationen
		60 Besprechung Peter Vojčík und Kollektiv: Rechte des geistigen Eigentums (<i>Hamřík, M.</i>)
		61 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften

Svetový deň duševného vlastníctva

Tohtoročný Svetový deň duševného vlastníctva (SDDV) si **26. apríla** pripomenuli aj pracovníci Úradu priemyselného vlastníctva SR, pozvaní hostia i záujemcovia z radov verejnosti. SDDV bol v ÚPV SR už tradične i Dňom otvorených dverí.

Na slávnostnom otvorení SDDV sa zúčastnila aj Ásta Valdimarsdóttirová¹ zo ženevskej centrály Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) – riaditeľka odboru medzinárodných registrov ochranných známok, označení pôvodu výrobkov a dizajnov. Pozvanie prijal i primátor Banskej Bystrice Mgr. Peter Gogola.

Tohtoročný SDDV nesúci sa v znamení motta **Inovátori – vizionári** umocnili tiež výtvarné práce na tému Budúcnosť očami mladých „inovátorov“. Vytvorili ich žiaci Základnej umeleckej školy Jána Cikkeru v Banskej Bystrici, ktorá si v marci tohto roka pripomenula 70. výročie vzniku.

Predsiedníčka ÚPV SR **Ing. Darina Kyliánová** vo svojom príhovore povedala:

– Je nespochybniteľné, že inovácie a nové technológie znamenajú konkurenčnú výhodu, umožňujú spoločnosti napredovať. Ak ich podceníte, skôr či neskôr vás niekto kreatívny predbehne a zaberie vaše miesto na trhu. Poľský spisovateľ a futurolog Stanislav Lem v jednej zo svojich kníh napísal, že budúcnosť ľudstva neovplyvňujú zabehané inštitúcie a poriadky, ale nové vynálezy. Tie dokážu prevrátiť všetko naopak, takže nakoniec sa im musia prispôbiť všetci. Ved' kto mohol tušiť, aké obrovské zmeny nastanú po vývoji prvého automobilu, lietadla či počítačov.

Inovátori – vizionári. V kontexte motta tohtoročného Svetového dňa duševného vlastníctva je potrebné zdôrazniť, že dobrý inovátor svoju víziu vždy sklbi s potrebami trhu. V podstate inovácia v pravom zmysle slova sa prejaví až trhovou transakciou. Príkla-

dom môže byť americká spoločnosť Apple, ktorej unikátnu pečat' vtlačil jej spoluzakladateľ, dlhoročný charizmatiký líder a jeden z najväčších vizionárov v doterajšej histórii IT priemyslu Steve Jobs. Inovácie Apple – od osobných počítačov k tabletom iPad a smartphonom iPhone – zmenili spôsob, akým sa svet zabáva a komunikuje, pričom spoločnosť s nahryznutým jablčkom v logu sa vždy snažila a aj snaží prispôbiť svoje produkty v čo najväčšej miere používateľom. Dokonca vo svojich obchodoch po celom svete má kaviarničky, kde je možné sa s príslušným expertom porozprávať o technických problémoch. Úžasný, a pritom aký jednoduchý nápad!

Pokiaľ ide o Slovensko, v inováciách zaostáva za európskym priemerom a tento stav je

1 Ásta Valdimarsdóttirová pricestovala do Banskej Bystrice spolu s predsiedníčkou ÚPV SR Darinou Kyliánovou zo španielskeho Alicante, kde 24. – 25. apríla zasadala Správna rada Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu. Ásta Valdimarsdóttirová zastupovala v Alicante WIPO v úlohe pozorovateľa. V Ženeve v sídle WIPO pôsobí od septembra 2010. Predtým bola generálnou riaditeľkou Islandského patentového úradu.

odrazom vzťahu spoločnosti k vede, poznaniu, vzdelávaniu, tvorivej práci či nezávislému mysleniu. Vzťah k znalostnej ekonomike zo strany štátu vrátane podpory duševného vlastníctva neraz zostáva len v rovine deklarácií a niekedy mám dojem, že budovanie znalostnej ekonomiky sa dostáva do hospodárskych politík hlavne preto, že nás do toho tlačí Európska komisia.

Stále sa spoliehame skôr na cudzie ako vlastné nápady. Až 68 percent firiem na Slovensku ovládajú zahraniční investori, ktorí našim ľuďom dávajú prácu, no výskum a vývoj, kľúčové veličiny znamenajúce pridanú hodnotu, si držia doma v blízkosti svojich centrál. Zahraničný investor nehľadá u nás vedcov, ale najmä robotníkov. A domáce firmy – česť výnimkám – nedokážu vložiť do výskumu a vývoja toľko, čo ich nadnárodná konkurencia.

Možno prvou lastovičkou v investovaní do slovenského výskumu je spoločnosť Volkswagen. Dvadsať rokov po vstupe na Slovensko pripravuje v Bratislave otvorenie výskumno-inovačného centra.

Zdôrazňujem však, aj na Slovensku máme inovátorov – vizionárov, ktorí sa svojim umom a kreativitou, pevnou vôľou dokážu presadiť v konkurencii a sú uznávaní aj za hranicami Slovenska. Spomeniem Michala Štencla, spolumajiteľa firmy Sygic, ktorá sa špecializuje na vývoj a výrobu navigácií pre mobilné zariadenia, napríklad i do produktov Google a Apple. Vo svete je uznávaná prevodovka s krížovým redukčným mechanizmom, ktorej pôvodcom je vynálezca Bartolomej Janek z prešovskej spoločnosti Spinea. Manželia Silvia a Jaromír Pastorekovi zo SAV spolu s tímom pracujú na vývoji nového lieku proti zákernej rakovine obličiek a je už v tretej fáze klinického testovania. Spoločnosť Eset, ktorú založil Miroslav Trnka a ktorá vyrába bezpečnostný softvér, využívaný vyše 20 miliónmi ľudí na celom svete, má byť súčasťou reklamnej kampane o Slovensku na tohtoročných letných olympijských hrách v Londýne.

Za každou zmysluplnou inováciou či vynálezom je konkrétny príbeh. Príbeh ľudí, ktorí sa predvídavosťou, vytrvalosťou a usilovnosťou snažia svoj nápad dotiahnuť do úspešného konca. No čo nám ponúka väčšina „všemohúcich“ slovenských masmédií? So svojimi komerčno-reklamnými ambíciami tlačia do popredia svet peňazí, bohatstva a sily, svet povrchných idolov. Nad hĺbkou myslenia neraz víťazí atmosféra plytkosti, keď nad úsilím „byť“ prevláda úsilie „mať“, teda, keď sa spoločnosť dostáva do stavu prevracania hodnôt. A ľudia si „užívajú“ a mnohí z nich v honbe za bohatstvom a získaním vlastného

Posolstvo generálneho riaditeľa Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) Dr. Francisa Gurryho

Svetový deň duševného vlastníctva
26. apríla 2012

Svetový deň duševného vlastníctva je príležitosťou vyzdvihnúť podiel duševného vlastníctva na inováciách a kultúrnej tvorbe a tiež poukázať na nemalý prínos týchto fenoménov pre spoločnosť.

Tento deň je príležitosťou lepšie porozumieť systému duševného vlastníctva ako mechanizmu zabezpečujúcemu rovnováhu medzi protichodnými záujmami vo vzťahu k inováciám a kultúrnej tvorbe – medzi záujmami jednotlivých tvorcov a spoločnosti, záujmami výrobcov a spotrebiteľov, medzi záujmom inovácie podporovať a vytvárať a záujmom využívať z nich plynúce výhody.

Mottom tohtoročného svetového dňa je Inovátori – vizionári. Mám na mysli ľudí, ktorí svojimi myšlienkami a nápadmi menia naše životy. Ich vplyv je obrovský, dokážu zmeniť spôsob fungovania spoločnosti.

Zoberme si napríklad čínskeho inovátora Cai Luna. Položil základy výroby papiera – technológie, ktorá zmenila všetko, umožnila zaznamenať vedomosti.

Nasledoval vynález tlače, neskôr zdokonalený v Európe. Johannes Gutenberg predstavil svetu kníhtlač, ktorá sa zaslúžila o šírenie vedomostí, ich demokratizáciu.

My sami sme svedkami presunu obsahu informácií do digitálnej podoby a veľkej distribučnej sily internetu a celosvetovej siete World Wide Web – za čo si zaslúži naše poďakovanie okrem iných Tim Berners Lee.

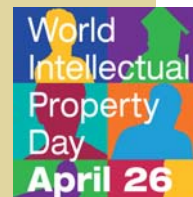
Za mnohými výnimočnými inováciami stoja výnimočné ľudské príbehy. V čase, keď iba málo žien malo možnosť dostať sa do blízkosti vedy, Marie Curie Sklodowska bojovala za to, aby sa etablovala práve ako vedkyňa, aby ju svet prestal vnímať len ako manželku vedca. Bojovala aj ako imigrantka, ktorá sa ocitla v inom spoločenstve. Túžba pochopiť a porozumieť ju dovedla k fundamentálnym objavom, za ktoré ako jediná získala dve Nobelove ceny v dvoch samostatných vedeckých disciplínach – za fyziku v roku 1903 a za chémiu v roku 1911.

V umení sa inovácie točia okolo nových spôsobov vnímania vecí. Umelec, skladateľ či spisovateľ vizionár je schopný ukázať ľuďom iný, nový spôsob pohľadu na svet. Bob Dylan dokázal hudobnému svetu, že folk je možné spojiť s rockovou hudbou – pretvoril tradičné hudobné žánre. Alebo spomeňme architektov Zahu Hadida či Normana Fosteru, ktorí menia mestskú krajinu a spríjemňujú nám život novým spôsobom so zreteľom na potrebu chrániť životné prostredie.

Pre našu existenciu sú inovácie nevyhnutné. Bez nich by sme nenapredovali. Ale ak vynálezy či inovácie napríklad v zdravotníctve nie sú využívané, majú pre spoločnosť relatívne malú hodnotu. Je to jedna veľká dilema. Na jednej strane sú náklady na inovácie, ktoré sú v modernej medicíne, obrovské a investori očakávajúci návratnosť investícií a na druhej strane váh je značná potreba súcitu a ochota podeliť sa o užitočné inovácie.

Som presvedčený, že na duševné vlastníctvo by sme mali nazerať ako na mechanizmus posilňujúci riešenie týchto problémov, pričom sa musíme snažiť o zachovanie rovnováhy medzi záujmami a potrebami spoločnosti.

Pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva chcem povzbudiť najmä mladých ľudí, aby sa zapájali do diskusií, pretože duševné vlastníctvo, ako vyplýva z jeho definície, je o zmene, o niečom novom, je o transformáciách, ktoré chceme v spoločnosti uskutočniť.

prospechu aj zneužívajú, postupujú nekalým spôsobom. Mám na mysli falšovanie výrobkov a autorské pirátstvo. Už rímsky básnik a filozof Horatius žijúci za vlády cisára Augusta povedal: „O imitatores, servus pecus!“, „Ó, napodobňovatelia, otrocké plemeno!“ Falšovať značku či charakteristický dizajn je síce protizákonné, no napriek tomu je trh s falzifikátmi či napodobeninami mocný a životaschopný. Otrocké plemeno falšuje značkové oblečenie, módné doplnky, obuv, kozmetiku, elektroniku, autosúčiastky a dokonca aj lieky, čo je už životu nebezpečné. Sú porušované aj autorské práva. Mnohé programy nainštalované aj v slovenských počítačoch sú nelegálneho pôvodu, na internete dochádza k nelegálnemu šíreniu

textov, hudby i filmov.

Určite je vám známy prípad Megaupload, ktorý v internetovom svete služieb spôsobil začiatkom tohto roka doslova revolúciu. Osoby stojace za rovnomenným internetovým portálom čelia v Amerike obžalobe, ktorej hlavným predmetom je vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie trestných činov porušovania autorského práva a legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

Veľa sa v súčasnosti diskutuje aj v súvislosti s medzinárodnou Obchodnou dohodou proti falšovaniu (ACTA) a už najbližšie týždne ukážu, ako sa k nej postaví aj Európsky parlament. Komisia už dávnejšie vyhlásila vojnu falšovateľom a autorským pirátom. V roku 2009 zriadila Európske stredisko na sledovanie falšovania a autorského pirátstva a nadväzane v členských štátoch boli prijaté súvisiace opatrenia. U nás na Slovensku vznikla v roku 2011 uznesením vlády Medzirezortná komisia na koordináciu spolupráce v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu, ktorá pôsobí pod gesciou nášho úradu a už vypracovala aj príslušnú národnú stratégiu.

V rámci Svetového dňa duševného vlastníctva chceme poukázať na nadčasovú ľudskú predstavivosť a tvorivosť a zároveň na nebezpečenstvá vyplývajúce zo zneužívania výsledkov tvorivej činnosti. Celoslovenská konferencia o duševnom vlastníctve je zameraná na tému Falšovanie výrobkov a autorské pirátstvo – falošné nádeje, skutočné hrozby. Na konferencii budeme diskutovať o možnostiach čo najúčinnnejšej eliminácie tohto negatívneho javu.

Na záver môjho príhovoru mi dovoľte, aby som Slovensku zaželela viacej produktov vymyslených práve v našej krajine – s ich výrobou si určite poradíme, viacej podpory zo strany štátu – aspoň morálnej – ochrane duševného vlastníctva a menej „otrockého plemena“, napodobňovateľov tovarov.

Primátor Banskej Bystrice Mgr. Peter Gogola

„Bohatstvo nevzniká dokonalým zvládnutím známeho, ale nedokonalým zmocnením sa nového.“ Touto legendárnou myšlienkou experta na digitálnu kultúru Kevina Kellyho mi dovoľte pozdraviť vás pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva. Výrok amerického publicistu a vizionára Kellyho som si vybral s dôrazom na ústrednú myšlienku dnešného dňa Inovátori – vizionári.

Dovoľte v tejto súvislosti ešte jednu sekvenciu, ktorá ma zaujala v článku Imitátori verus inovátori. Autor konštatuje, že inovácia nie je patent, vynález, prevratné riešenie. Inovácia je riešenie, ktoré uzná zákazník tak, že si ho kúpi. A niekedy je ochotný zaplatiť aj viac, lebo novinka mu ponúkne nové hodnoty v dizajne, funkčnosti, emóciách či ekológii.

Som veľmi rád, že Svetový deň duševného vlastníctva si môžeme v Banskej Bystrici naozaj dôstojne pripomenúť vďaka iniciatíve Úradu priemyselného vlastníctva SR. Som presvedčený, že táto kľúčová inštitúcia pôsobiaca v našom meste pripravila i v tomto roku lákavý sprievodný program pre verejnosť, podobne ako kvalitné a inšpiratívne diskusie v rámci odbornej konferencie. Pozornosť určite vzbudí expozícia falšovaného tovaru zadržaného colníkmi či informačná kampaň upozorňujúca na nebezpečenstvo falošných liekov. Aj tu jasne vidieť, že duševné vlastníctvo, to už nie je len vzdialený, neuchopiteľný fenomén, ale že potreba jeho ochrany sa dotýka každého z nás, najmä ak ide o to najvzácnejšie, čo máme, a to je naše zdravie.

Pre mesto Banská Bystrica, na pôde ktorého si pripomíname Svetový deň duševného vlastníctva, je ctou hostiť účastníkov takéhoto prestížneho podujatia. Teší ma, že po včerajšej medzinárodnej konferencii na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela na tému Média, internet, demokracia je dnes Banská Bystrica opäť dejiskom série podujatí, ktorých bázou je sila a hodnota ľudského ducha a umu.

Dovoľte zakončiť parafrázou myšlienky vizionára Kevina Kellyho, ktorého som citoval aj v úvode. „V minulosti by za také magické okno do sveta, akým je internet, králi išli do vojen.“ Ktovie, ako by silu internetu a digitálneho prostredia vnímal dnes náš vizionár a priekopník, rodák z neďalekého Tajova, Jozef Murgaš...

Ásta Valdimarsdóttirová vo svojom príhovore spomenula aj veľkých slovenských vynálezcov Jozefa Murgaša, Jána Bahýľa a Štefana Baniča, v súvislosti s ktorými sa nám predstavia v myslí bezdrôtový telegraf, vrtuľník či padák. – *Takýmto a podobným ľuďom by sme mali byť vďační, priniesli svetu vynálezy, ktoré v danej dobe posúvali hranice poznania, pričom tieto osobnosti využívali aj patentový systém. Napríklad Jánovi Bahýľovi bolo udelených 17 patentov. Ochrana duševného vlastníctva stimuluje kreatívne a inovačné aktivity, vynálezcom umožňuje zúročiť svoje úsilie, z ktorého má napokon osoh celá spoločnosť.*

ÚPV SR 13. marca tohto roka zapísal do národného registra ochranných známk **60-tisíc** ochrannú známku s názvom **JOHANN E. HUBERT**. Ide o farebnú kombinovanú ochrannú známku pre tovary v triede 33 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb (alkoholické nápoje s výnimkou piva) a majiteľom tejto ochrannej známky je HUBERT J. E., s. r. o., v Seredi. Riaditeľ uvedenej spoločnosti pre obchod a marketing **Ing. Miroslav Tkáč** si v rámci slávnostného stretnutia pri príležitosti SDDV prevzal z rúk predsedníčky ÚPV SR D. Kyliánovej osvedčenie o zápise predmetnej ochrannej známky.

Názov spoločnosti HUBERT J. E. i viacerých ochranných známk, ktorých je spoločnosť majiteľom, je odvodený od mena Johann Evangelista Hubert. Podľa legendy to bol mladý francúzsky vojak pôvodom zo Champagne, ktorý sa počas neúspešnej napoleonskej výpravy v Rusku pred návratom domov liečil vo vojenskom lazarete v Prešporke,

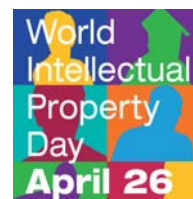
v dnešnej Bratislave. Tam sa o neho starala krásna ošetrovatelka Paulína, do ktorej sa zamiloval a oženil sa s ňou. Mladému Johannovi však okrem krásnej Paulíny učarovali aj kvalitné miestne vína, a keďže poznal tajomstvo výroby šampanského, rozhodol sa v roku 1825 založiť firmu na výrobu šumivého vína. V tom čase to bola mimo hraníc Francúzska prvá továreň, kde sa vyrábalo šampanské podľa originálneho francúzskeho receptu.

– Má táto legenda ďaleko k realite? – opýtali sme sa M. Tkáča.

– *Legenda je vždy len legendou, realita bola trochu iná. V roku 1825 založili v Bratislave fabriku na výrobu sektu dvaja bratislavskí meštania Michael Schönbauer a Johann Fischer. Jeden mal know-how a druhý peniaze. Johann Evangelista Hubert vstúpil do tejto spoločnosti v 70-tych rokoch 19. storočia, no zomrel veľmi mladý, v roku 1882 ako 33-ročný po ťažkej chorobe. Po ňom vedenie podniku prevzala jeho manželka, ktorá sa zhodou okolností volala tak, ako to znelo v legende, Paulína, a tá vlastne viedla podnik až do medzivojnového obdobia, po prvej svetovej vojne. Po nej prebral podnik Henrich Hubert, no neskôr mu fabriku vyvlastnili a bol presídlený do Štôsu, kde v roku 1956 zomrel a je aj pochovaný. Pôvodne bola fabrika na*

Radlinského ulici v Bratislave, kde dnes stojí Chemicko-technologická fakulta STU, čiže história musela ustúpiť pokroku. V roku 1952 mocipáni premiestnili fabriku bližšie k surovine, do Serede.

Sekt JOHANN E. HUBERT pozostáva z odrôd vín Rulandské biele a Veltlínske zelené a exkluzívny dizajn fľaše je dôkazom nezaameniteľnej jedinečnosti výrobku.

– *Gro sektu tvorí víno Rulandské biele a Veltlínske zelené dodáva arómu. Výroba tohto sektu metódou „champagne“ (sú v ňom aj šupinky z 23-karátového potravinárskeho zlata) trvala 18 mesiacov, pričom kvasenie prebieha priamo vo fľaši. V roku 2010 pri príležitosti 185. výročia založenia firmy sme vyrobili 2-tisíc fliaš takéhoto sektu. Jeho cena je 42 eur bez DPH, – uviedol M. Tkáč. A „zlatý Johann“, čo je prezývka spomínaného šumivého vína, dobre poslúžil aj na slávnostný prípitok pri príležitosti SDDV.*

Spoločnosť HUBERT J. E. v Seredi má v registri ÚPV SR platných takmer 250 ochranných známk, čo svedčí o tom, že priemyselnoprávnej ochrane pripisuje nemalý význam.

– *V týchto záležitostiach spolupracujeme s erudovanými právnikmi, ktorí zabezpečujú našim produktom právnu ochranu napríklad aj v Česku, kde vyvážame najviac šumivých vín.*

Potlesk prítomných si spoločnosť HUBERT J. E. právom zaslúžila. Naopak, určite nemožno tleskať rôznym falšovateľom výrobkov a autorským pirátom porušujúcim práva duševného vlastníctva. Príklady takéhoto nekalého konania dokumentovala expozícia falšovaného tovaru zadržaného colníkmi, sprístupnená tiež pri príležitosti SDDV.

– V súčasnosti sa už falšuje takmer všetko, sú to najmä textilné výrobky, odevné doplnky, opasky, šiltovky, obuv, bežné produkty do domácností, záhradnícka technika, ale, žiaľ, aj lieky, – uviedla hovorkyňa Finančného riaditeľstva SR **mjr. PhDr. Miroslava Slemenská**. – Prevládajú falzifikáty z dovozu, ktoré sa objavujú na rôznych trhoviskách, a často ide

aj o prepravu falošného tovaru cez územie Slovenska. Slováci, pokiaľ ide o falzifikáty, nie sú až takí učenliví, čo je len plus. Zatiaľ čo v roku 2010 bol v colnom konaní zaistený tovar v hodnote takmer 174-tisíc eur, o rok neskôr, teda vlni, hodnota už presahovala 1 milión eur.

Tovar, pri ktorom došlo k porušeniu práv duševného vlastníctva, bolo možné v rámci expozície porovnať aj s originálmi. Falšované textilné výrobky majú na štítkoch rôzne typy písma, ich logá nespĺňajú požadované parametre, šitie nie je precízne a pod. – *Nechcela by som ísť do detailov, pretože tým by som nahrála na smeč falšovateľom...*

M. Slemenskej sme sa tiež opýtali na osud motorovej píly Stihl, ktorá bola súčasťou expozície falšovaných produktov.

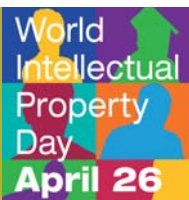
– *Napodobnenina píly bola prepravovaná z Maďarska do Poľska a nás colníkov upozor-*

nili na ňu policajti, ktorí kontrolovali osádzku vozidla a prepravovaný tovar sa im zdal podozrivý. To podozrenie sa ukázalo oprávnené. Kovové časti píly sú z nekvalitného materiálu, ktorý by po druhom, resp. treťom použití zlyhal, ale niekto chcel parazitovať na niečom, čo je známe a má dobrú kvalitu.

Ako už bolo spomínané, dnes sa už falšuje takmer všetko. Vo falšovateľskom biznise sa točia miliardy a produktové pirátstvo predstavuje celosvetovo vážny ekonomický problém. Globalizácia trhov prináša globalizáciu falzifikátov.

Falšovanie sa týka nás všetkých. Pozrite si internetovú stránku

www.colnasprava.sk/wps/PA_1_0_9D/OpenFile/brozura3.pdf?docID=NTifTz0XsUVEMIHiMsNY4J8ZD1Q

Slovami chvály na otvorenie SDDV v ÚPV SR nešetřila ani **Ásta Valdimarsdóttirová**:

– *Môj prvý dojem je mimoriadne pozitívny. Zaujali ma jednak príhovory, ale aj informácie súvisiace napríklad s históriou ochranných známok, ktorá bola zapísaná ako 60-tisíc do registra ÚPV SR. Rovnako tlačová konferencia bola na úrovni, novinári boli veľmi zvedaví.*

Á. Valdimarsdóttirovú sme požiadali, aby porovnávala ÚPV SR s Islandským patentovým úradom, kde pôsobila vo funkcii generálnej riaditeľky.

– *Oba úrady sú vo viacerých záležitostiach podobné, hoci ten náš je predsa len o čosi menší. Máme však spoločný cieľ – držať krok s vývojom v oblasti ochrany duševného vlastníctva. Nie je to však jednoduché, pretože pri ekonomickej recesii s menším objemom prostriedkov je potrebné neustále zvyšovať produktivitu práce a žiadať o ochranu priemyselných práv pribúda. Napríklad čo sa týka medzinárodných ochranných známok, bol vlaňajší rok rekordný. Prostredníctvom Madridského systému bolo podaných 42 270 prihlášok, o 6,5 % viac ako v predchádzajúcom roku, pričom prihlášky z členských štátov Európskej únie predstavovali viac ako polovicu. Najčastejšie vyznačovanou krajinou v medzinárodných prihláškach bola Čína, čo tiež o niečom svedčí...*

Pracovná časť SDDV pozostávala z konferencie **Duševné vlastníctvo na Slovensku XII**, zameranej na tému Falšovanie výrobkov a autorské pirátstvo – falošné nádeje, skutočné hrozby.

Na konferencii v rámci panelových diskusií vystúpil aj **MUDr. Pavol Adamkov** zo spoločnosti Pfizer Slovensko. Je zodpovedný za tvorbu a manažovanie projektov vytvorených v spolupráci s riadiacimi štátnymi orgánmi, projektov, ktoré majú priaznivo ovplyvňovať zdravie slovenskej populácie a zároveň podporovať obchodné ciele uvedenej spoločnosti.

P. Adamkov mal nemalo poslucháčov i vo vstupných priestoroch úradu, kde aj prostredníctvom plazmového televízora dokumentoval problematiku falšovania liekov a odpovedal na otázky záujemcov.

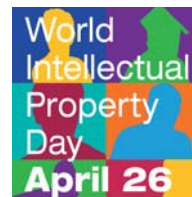
– *Spoločnosť Pfizer má už niekoľko rokov rozpracovaných viacero projektov zameraných na zvyšovanie povedomia verejnosti o nebezpečenstvách vyplývajúcich z falošných liekov, no u nás na Slovensku sme takúto informačnú kampaň rozbehli vlani. Niežeby v našej krajine bol problém falošných liekov až taký akútny, ale tie lieky sú tu a môže ich byť postupne aj viac, pretože „všemojúci“ internet je čoraz dostupnejší*

a stúpa i výška doplatkov na jednotlivé lieky. Práve cez internet sa ponúka najviac falošných liekov. A ich výrobcovia si „trúfajú“. Rozhodne nejde len o produkty na zbavenie sa sennej nádchy, chrípky alebo obezity. Produkujú lieky spojené s vážnymi diagnózami, ako sú psychiatrické, kardiologické či onkologické diagnózy. Najčastejšie však ide o lieky, ktoré majú pomôcť pri erektilnej disfunkcii, aj preto, že muži sa neraz ostýchajú hovoriť o svojom zdravotnom probléme.

Ako nám P. Adamkov ďalej povedal, v produkcii falošných liekov dominujú Čína a India. Nie je možné zabrániť, aby sa takéto lieky dostali na trh, ale je možné zlepšiť informovanosť verejnosti, aby ľudia vedeli falošné lieky rozoznať hneď pri zdroji, ve-

deli rozoznať producenta, ktorý je vysoko rizikový. – *Keď vám príde mail s ponukou nejakého lieku, určite zbystrite pozornosť. Všímajte si podozrivé znaky, ako sú nesprávny preklad slov, sľubovanie veľkých účinkov liekov, či je napísané, kde bol ten liek vyrobený, kto ho distribuuje a pod. Opatrný treba byť aj na webových stránkach, pretože nás môžu nejakým spôsobom zatlačiť do defenzívy a donútiť nás niečo si objednať, hoci si to ani neuvedomíme.*

P. Adamkov pôsobil pred časom aj ako predseda Slovenskej asociácie farmaceutických spoločností a práve počas jeho pôsobenia v uvedenej funkcii došlo koncom minulého roka k podpísaniu Memoranda o spolupráci medzi asociáciou a colnou správou Finančného riaditeľstva SR. Obe strany majú záujem, aby výskyt falošných liekov bol čo najnižší, pretože **falošné lieky neliečia, ale ohrozujú váš život**. Takto je to uvedené na internetovej stránke www.falosnelieky.sk, ktorá vznikla z iniciatívy spoločnosti Pfizer Slovensko s podporou Svetovej zdravotníckej organizácie, colnej správy, ÚPV SR a Slovenskej lekárskej komory. Na stránke, v rámci interaktívneho testu, si dokonca môže overiť svoje schopnosti identifikovať pochybné maily či internetové stránky.

Pozvanie na konferenciu v ÚPV SR prijala aj **JUDr. Adriana Tomanová**, právna zástupkyňa Business Software Alliance (BSA), organizácie celosvetovo sa angažujúcej v boji proti používaniu nelegálneho softvéru.

– Miera počítačového pirátstva na Slovensku je na úrovni 42 %. Je to dosť vysoké percento, keď si zoberieme, že priemer v Európskej únii je 35 %. Napríklad v Rakúsku je to 24 a v susednom Česku 36 %, – konštatovala A. Tomanová. – *Problématické sú najmä firmy, ktoré vlastnia od 5 do 50 počítačov. Konateľ, resp. majiteľ, aby ušetril finančné prostriedky, kúpi jednu licenciu a potom softvér nainštaluje na všetky svoje počítače. Toto je nelegálne a ide o trestný čin podľa paragrafu 283 Trestného zákona, za takúto kriminalitu môžete byť*

odsúdený až na osem rokov. Vo väčších firmách, ktoré vlastnia okolo 100 počítačov, je situácia zvyčajne opačná. Venujú čas i peniaze licenčnej politike, majú IT oddelenia alebo IT správcu a tiež interné smernice týkajúce sa duševného vlastníctva.

Od A. Tomanovej, ktorá sa špecializuje na autorskoprávnu problematiku, sme sa ďalej dozvedeli, že v domácnostiach na rozdiel od minulých rokov si ľudia už viacej uvedomujú, čo je legálne a čo nie. Keď si kupujú notebooky alebo nové počítače, kupujú si ich zvyčajne s legálne predinštalovaným operačným systémom. Sú si vedomí, že legálny softvér im zabezpečí aj lepšiu ochranu a bezpečnosť, lebo každý si chce svoje dáta v počítači chrániť.

sa treba správať zodpovedne a nestahovať všetko. Internetový portál YouTube prehral nedávno v Nemecku súdny spor s organizáciou kolektívnej správy práv pre hudobné diela, keď bolo konštatované, že YouTube je zodpovedný za nelegálny obsah, ktorý na portál umiestňujú ľudia. Okolo internetového obsahu sa to začína sprísňovať. Z internetu, v pohodlí obývačky, sa dá stiahnuť i softvér, ale na počítačové programy neplatí zásada osobnej potreby, platí striktnější výklad. Môžete si na váš harddisk vyhotoviť legálne rozmnoženinu a tiež jednu záložnú rozmnoženinu pre prípad, že by sa vám rozmnoženina stratila alebo poškodila. Ale opäť pozor, záložnú rozmnoženinu si môže vyhotoviť len oprávnený používateľ, čiže len ten, kto získal softvér legálne, a musí to preukázať aj príslušnými dokladmi, faktúrou. Hudba a film majú iný režim. Tu je povolená rozmnoženina pre osobnú potrebu, ale tiež má byť legálna, vytvorená z legálneho zdroja. Minule sa ma istí študenti na besede pýtali, prečo nie je na internete všetko zadarmo. Treba si uvedomiť, že kým napríklad vznikne pesnička, nejaký čas to trvá. Je potrebné zložiť melódiu a cibriť ju, potom k nej napísať text atď. A za tú pieseň je potrebné zaplatiť, aj umelec musí z niečoho žiť. Dostáva tantiémy, ale keď si vy stiahnete hudbu z nelegálneho zdroja, v podstate ju kradnete. Rovnako je to aj s filmom, na ktorého zrode sa podieľa celý štáb, pričom výroba filmu stojí niekoľko miliónov eur. Stáva sa i to, že film sa objaví na internete ešte pred premiérou, čo určite nie je etické voči autorom filmu, ide o porušovanie ich práv.

V porovnaní s minulosťou sú na ústupe klasické pirátske cédečky, pretože tento spôsob pirátstva nahrádza rýchly internet. Najmä mladí ľudia si filmy a pesničky sťahujú cez tzv. výmenné siete a potom ich ponúkajú ďalším používateľom bez príslušného povolenia zo strany nositeľov autorských práv.

Na internete je možné nájsť všetko, aj hudbu i filmy, ale pozor. – *Náš autorský zákon povoľuje vyhotoviť si jednu rozmnoženinu hudobného alebo filmového diela pre tzv. osobnú potrebu, za predpokladu, že sťahujete z originálu, resp. z legálneho zdroja. Aj na internete*

V rámci jednotlivých panelových diskusií vystúpili na konferencii viacerí zaujímaví hostia, napríklad JUDr. Andrej Hanus, PhD., z oddelenia medzinárodnej spolupráce v oblasti colníctva, colnej sekcie Finančného riaditeľstva SR, JUDr. Martin Fritz pôsobiaci v oblasti právnej ochrany značky adidas na Slovensku, Daniel Bursík, manažér pre ochranu značky Nike, Derek Walmsley, regionálny manažér pre Európu, Blízky východ a Afriku tímu ochrany a bezpečnosti produktov Eli Lilly and Company, JUDr. Ľuba Rehánková z Prezídia Policajného zboru SR, úradu kriminálnej polície, odboru ekonomickej kriminality, JUDr. Zuzana Adamová, PhD., riaditeľka Ústavu práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a ďalší.

Tohtoročný SDDV v ÚPV SR sa vydaril. Zhodla sa na tom väčšina jeho účastníkov vrátane pozvaných hostí. Do úradu prišli viaceré e-maily s poďakovaním za príkladnú organizáciu SDDV, ktorého súčasťou bola i konferencia zameraná na výsostne aktuálnu problematiku.

PhDr. Július ŠÍPOŠ

Foto: archív ÚPV SR, www.hubertsekt.sk

THE WORLD INTELLECTUAL PROPERTY DAY

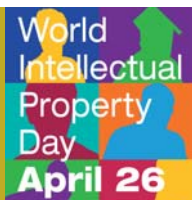
Employees of the Industrial Property Office of SR, invited guests and interested people from general public celebrated this year's World Intellectual Property Day (WIPD) on April 26. Traditionally the WIPD was also the Open Day at the IPO SR. Ásta Valdimarsdóttir, Head of the Operations Service, International Registries of Madrid and Lisbon, Brands and Designs Sector, from the Geneva Headquarters of the World Intellectual Property Organization, and the Mayor of Banská Bystrica Peter Gogola participated in the ceremonial opening of the WIPD in the Office. Granting the 60,000th certificate on trademark entry into the IPO SR register (JOHANN E. HUBERT), making the exhibition of children fine art works Future by Young "Innovators" Eyes and the exposition of fakes detained by customs accessible were also parts of ceremonial opening of WIPD. The working part of the WIPD consisted of the Conference Intellectual Property in Slovakia XII focusing on the topic of Counterfeiting and Piracy – False Hopes, Real Threats. Within the panel discussions the participants of the Conference focused on abuse of results of creative works and on the most effective possibilities to eliminate this negative phenomenon.

O vymožitelnosti práv duševného vlastníctva

Dňa 26. apríla, v rámci Svetového dňa duševného vlastníctva, sa na pôde Európskej komisie v Bruseli uskutočnila odborná konferencia zameraná na problematiku vymožitelnosti práv duševného vlastníctva v súvislosti s očakávanou revíziou smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/48/EK (*Intellectual Property Rights Enforcement Directive* – **smernica IPRED**).

Podujatie pozostávalo z dvoch hlavných panelových prezentácií. Najprv dostali priestor zástupcovia malých a stredných podnikov (ďalej MSP), ktorí sa vyjadrovali k téme *Vymožitelnosť a jej výzvy pre MSP a tvorcov*, a následne predstavitelia spotrebiteľov, občianskych spoločností a autorských zväzov v kontexte problematiky vymožitelnosti v digitálnej oblasti *Výzvy pre online prostredie*. Druhý panel bol zároveň aj kľúčovou časťou konferencie, keďže inicioval širšiu diskusiu.

Vymožitelnosť a jej výzvy pre MSP a tvorcov

Panel otvoril moderátor prof. **Robin Jakob** (University of London, UK). Postupne vystúpili **John Mitchell** (SME Innovation Alliance, UK), **Dominick Luquer** (FIA – Fédération International des Acteurs), **Jesper Kongstad** (Patent and Trademark Office, DK) a **Johannes Studineger** (INI Global Union). Prezentovali výstupy štúdií na podporu MSP v oblasti duševného vlastníctva, ktoré si dali vypracovať viaceré zainteresované subjekty.

Diskutujúci sa zhodli na tom, že ochrana duševného vlastníctva dokáže zabezpečiť nielen rast pracovných miest, ale tiež podporiť investície, zvýšiť hodnotu produktov i zisky európskych spoločností. **Trhová hodnota firiem, ktoré si chránia svoje duševné vlastníctvo, je vyššia o približne 180 – 240 %**. Prieskumy zároveň ukazujú, že menšie firmy sa v ostatných rokoch oveľa viac spoliehajú na práva duševného vlastníctva ako tie väčšie. MSP, z pohľadu ich podielu na trhu a počtu zamestnancov, predkladajú väčší počet patentových prihlášok a prihlášok ochranných známok.

Podľa štúdie medzinárodnej analytickej spoločnosti IDC firmy zameriavajúce sa na informačné a komunikačné technológie (IKT), ktoré patria do kategórie MSP a ktoré už investovali do ochrany duševného vlastníctva, majú ročne o 10 % vyšší obrat, vyšší podiel na trhu i rýchlejší rast.

Zo štatistík vyplýva, že MSP, ktoré s cieľom dosiahnuť vyššie zisky aktívnejšie pristupovali k využívaniu práv svojho duševného vlastníctva, sa zamerali najmä na ochranu autorskými právami (81 %) a ochranu patentom (69 %). V tomto kontexte bolo na konferencii viackrát uvedené, že **MSP očakávajú dokončenie patentovej reformy v Európe a čo najrýchlejšie zavedenie európskeho patentu s jednotným účinkom**.

Spoločnosti, ktoré pracujú v doméne IKT, by zase ocenili zreteľnejší pokrok v reforme autorského práva (licenčná politika) na európskom trhu, keďže tento je značne fragmentovaný. Bariéry v národných systémoch autorského práva v 27 členských štátoch sa dosiaľ nepodarilo odstrániť. So zreteľom na patentovú reformu zástupcovia MSP ocenili snahu Európskeho parlamentu, aby MSP mali v systéme samostatné miesto. Naopak, niektorí ďalší reprezentanti MSP, ktorí neboli prihlásení do panelovej diskusie, komentovali návrh legislatívy ohľadom európskeho patentu s jednotným účinkom a jednotného súdu na riešenie patentových sporov tak, že takýto návrh viac podporuje veľké korporácie ako bežné európske MSP. Poukázali na to, že od začiatku sa koncept legislatívy neodvíjal od potrieb MSP a záverečné úpravy v ich prospech boli len kozmetické.

Výzvy pre online prostredie

Moderátor druhého panela **Benoît Tabaka** (Conseil National du Numérique, France) najprv zdôraznil dôležitosť vybudovania jednotného digitálneho trhu. Uvedol, že dostupnosť internetu, ponuka jeho služieb a obľaha ako fundamentálnych faktorov zásadne ovplyvňujúcich kvalitu života spoločnosti predstavujú kľúč k rastu európskeho hospodárstva a tvorbe pracovných miest. Uvedol, že moderná spoločnosť čelí viacerým výzvam, napríklad potrebe vyvinúť nové obchodné modely, ktoré by rešpektovali dopyt spotrebiteľov a zároveň by rozšírovali legálnu ponuku priemyslu. Zároveň zdôraznil, že rovnako je nutné zabezpečiť dôveru na internete a spopularizovať elektronickú formu platieb za tovary a služby, to všetko pri zachovaní výdobytkov demokracie a rešpektovaní základných ľudských práv a slobôd.

Uvedol, že Európska komisia (ďalej aj Komisia) už dávnejšie avizovala potrebu re-

vidovať súčasnú smernicu IPRED, ktorá má už 8 rokov. Z výsledkov verejnej konzultácie k tejto téme vyzdvihol skutočnosť, že do popredia spoločenského záujmu vystupuje otázka zodpovednosti za porušenie práv duševného vlastníctva a tiež pasívna či naopak aktívna úloha sprostredkovateľov (prostredníkov – poskytovateľov služieb, najmä internetových – ISP). B. Tabaka poukázal tiež na fakt, že pri identifikovaní hraníc ochrany duševného vlastníctva v digitálnom prostredí je nutné zorné pole rozšíriť z autorského práva aj na ostatné práva duševného vlastníctva.

Simon Darlow (Performing Rights Society for Music, UK) v spojitosti s riešením súčasných problémov, ktorým sektor autorských práv a licencií čelí, vyjadril potrebu uprednostniť reguláciu normatívnym predpisom pred dobrovoľnou diskusiou a spoluprácou vydavateľov. Uvedol, že vzhľadom na realitu by mali byť v legislatíve zohľadnené potreby každej strany. V kontexte pripravovanej revízie smernice IPRED spomenul i smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/31/EK o elektronickom obchode, ktorá nezahŕňa vyhľadávače (*search engines*) fungujúce ako „vstupná brána“ pre porušovanie práv duševného vlastníctva na internete. Keďže táto smernica nebude revidovaná, mala by ju doplniť práve revízia smernice IPRED.

Philippe Lacoste (UNIFAB, FR) postavil hlavnú otázku tak, že internet nie je nutné regulovať, pretože táto sieť je len nástrojom, ktorý nie je, jednoducho povedané, ani dobrý, ani zlý. Podľa neho pozornosť treba zamerať na páchatelov a obmedziť ich správanie. Rovnako je za nájdenie vyváženej a legálnej cesty, ktorá by nebránila rozvoju internetu.

Carsten Hess (Deutsche Post DHL) reagoval na danú tému z pozície zástupcu poštového priemyslu. Uvedol, že internet je pre pošty viac-menej hrozba, keďže im narúša

obchodný model. Na druhej strane internet predstavuje pre pošty aj veľkú výzvu zaviesť produkty, ktoré zaujmú klientov i v digitálnej ére. Kritickým bodom pre pošty je oblasť colného priestoru, kde sa dnes uplatňujú metódy ešte z 19. storočia. Treba ich zmeniť tak, aby dokázali efektívnejšie reagovať na súčasný vývoj. C. Hess kladie dôraz na posilnenú harmonizáciu vymožitelnosti práv duševného vlastníctva v colnom priestore.

Kastas Rossoglou (BEUC – zástupca spotrebiteľských organizácií v EÚ) vystúpil v druhej časti konferencie ako najsilnejší kritik Európskej komisie. Poukázal na skutočnosť, že spotrebiteľia sú v konečnom dôsledku skôr obeť ako vinníkom. V súčasnom systéme spotrebiteľ ťahá za kratší koniec, pretože implementovaná legislatíva bojuje proti nemu. Sťahovanie hudby (a iného obsahu) na súkromné použitie z internetu podľa K. Rossogloua neohrozuje verejné zdravie ako napríklad falšované lieky, preto treba tieto veci rozlišovať pri porušovaní práv duševného vlastníctva. Navrhol zaviesť kategórie. Pokiaľ ide o smernicu IPRED, uviedol, že spotrebiteľia jej revíziu v ostatnej verejnej diskusii odmietli. Nepozdáva sa mu, že nebola uskutočnená riadna evaluácia smernice, hoci podľa jej čl. 18 sa mala pripraviť hodnotiacia správa. Komisia ju však stále nemá hotovú.

K. Rossoglou je toho názoru, že súčasná smernica ešte nie je prežitá a jej koncept, ktorý vznikol v „dobe internetu“, je aktuálny. Na pokrok v otázke zriadenia Európskeho strediska na sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva reagoval pozitívne. Ďalej uviedol, že treba zabezpečiť rovnováhu medzi revíziou smernice IPRED, smernice o súkromí, smernice o elektronických komunikáciách a tiež revíziou nariadenia o ochrane osobných údajov. V spojitosti s nedávnymi rozhodnutiami Súdneho dvora EÚ v prípadoch, ktoré sa týkali digitálneho priestoru, uviedol, že nám všetkým ukazujú správny smer. Ocenil tiež verejnú diskusiu k Obchodnej dohode proti falšovaniu (ACTA), potom, čo ju schválila Rada EÚ, a to najmä v kontexte zapojenia občianskych a spotrebiteľských organizácií do diskusie. Čo sa týka obsahu dohody, ako takú ju odmietol. Aby sa v Európe pohli veci dopredu bez ohrozenia základných ľudských práv a slobôd, s tým, že by audiovizuálny priemysel neprišiel o svoje zisky, treba najprv reformovať systém autorského práva v EÚ. Spotrebiteľom musí byť k dispozícii dostatočne legálna a cenovo prijateľná ponuka, ktorá dokáže reagovať na súčasné trendy.

V rámci následnej diskusie sa **poskytovatelia internetových služieb** vyjadrili v tom zmysle, že nie je problém zasiahnuť z ich strany, ak sa zistí porušenie práv, a vyhovieť takto ich nositeľovi, ale len v prípade, ak poskytovateľov o to požiada súd na

základe riadneho prešetrenia, nie hocijaký iný orgán. Pokiaľ ide o kategóriu autorských práv, bežní používatelia internetu zdieľajúci súbory na internete, sú práve tí najlepší klienti pre celý audiovizuálny priemysel. Chýba im však legitímna ponuka. Používatelia internetu nesúhlasia so súčasným nastavením pravidiel v systéme autorského práva a požadujú reformu. Revízia smernice IPRED je zbytočná, no ak sa uskutoční, mala by sa zamerať na najslabšie miesta súčasnej smernice (fair use, široká definícia komerčného rozhrania a pod.). Treba ponúknuť iné riešenie, ako je dnes k dispozícii.

Organizácie na ochranu súkromia zase uviedli, že ochrana osobných údajov naberá čoraz viac na dôležitosť. Autorské pirátstvo drobného charakteru (sťahovanie pre súkromnú potrebu) nie je v praxi reálny problém. Cesta vpred je cez výchovu, vzdelávanie a cez rôzne informačné kampane. Súkromné domácnosti by sa nemali kriminalizovať.

Zástupcovia na ochranu autorských práv reagovali v tom zmysle, že nová legislatíva by mala umožniť zaviesť určitý typ monitorovacieho mechanizmu pre určené subjekty, ktorý by nebol v rozpore s *acquis* a ktorý by dokázal identifikovať porušenia autorských práv. Poukázali na skutočnosť, že výrobcovia antivírusového SW tiež monitorujú dátovú prevádzku u používateľov.

Jean Bergevinová z Európskej komisie sa vyjadrila k súčasnému hodnoteniu smernice IPRED. Nie si je vedomá, že by členské štáty smernicu transponovali neuspokojivo. Logika revízie vychádza z potreby posilniť práve tie časti súčasnej smernice, s ktorými mali členské štáty pri transpozícii problémy. Na hodnotiacej správe sa pracuje a bude sprístupnená ešte pred podaním návrhu na revíziu smernice.

Časť zástupcov **nahrávacích spoločností** sa vyjadrila, že problém so súčasnou smernicou v členských štátoch nie je zanedbateľný. Smernica totiž nebola transponovaná všade rovnakým spôsobom a do značnej miery ponecháva národným administratívam voľnú ruku.

Úloha Európskeho strediska na sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva

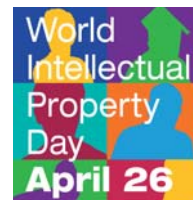
Na záver konferencie vystúpil prezident Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) **Antonio Campinos** s informáciou o zapojení OHIM-u do boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu prostredníctvom nových aktivít, ktoré umožnil presun strediska z Bruselu do Alicante. Vyjadril presvedčenie, že príslušné nariadenie Európsky parlament schválil už v júni 2012.

Poukázal na dôležitosť boja najmä proti organizovaným skupinám, ktoré okrádajú spotrebiteľov a európske hospodárstvo. Dodal, že OHIM bude aj v tomto smere veľmi aktívnym hráčom. Členské štáty môžu už v najbližšom čase očakávať viaceré žiadosti o poskytnutie informácií a zároveň im bude ponúknutá účasť na stretnutiach strediska. Konštatoval, že Európa zaostáva za globálnymi ekonomikami v boji proti pirátstvu, a tým európske podniky prichádzajú o obrovské zdroje, ktoré by sa dali inak využiť v hospodárskej kríze.

Jean Bergevinová zároveň podotkla, že všetkým zainteresovaným subjektom, ktorých zoznam si Komisia vedie, bude opätovne zaslaný dotazník ohľadom revízie smernice IPRED. Tentoraz bude okruh otázok užší, pričom sa bude vychádzať aj zo záverov tejto konferencie.

Čo sa týka časového harmonogramu predloženia nového návrhu smernice IPRED do Rady a Európskeho parlamentu, Komisia priznala značné časové meškanie, no bolo ovplyvnené vonkajšími politickými dôvodmi a novou spoločenskou objednávku ohľadom dohody ACTA. **Z tohto dôvodu je preto možné očakávať, že Komisia nepríde s návrhom revízie IPRED skôr ako v roku 2013.**

*PhDr. Radoslav Repa
Stále zastúpenie Slovenskej republiky
pri Európskej únii
informačná spoločnosť
a priemyselné vlastníctvo*

ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

On April 26, 2012, on the World Intellectual Property Day, the conference on enforcement of intellectual property rights The Review of Directive 2004/48/EC organised by the European Commission in Brussels took place. The Conference consisted of two main panel presentations. During the first part representatives of small and middle-sized enterprises (SMEs) expressed their opinions on the issues related to the *Enforcement Challenges facing SMEs and Creators* and subsequently representatives of consumers, civil societies and copyright associations expressed themselves in the context of digital environment on the issues of *Challenges Posed by the Digital Environment*. The Commission of the European Union submits the proposal on revision of the Directive on Intellectual Property Rights Enforcement in 2013 at earliest. Parts of the Directive, with which member states had problems in transposing, should be strengthened.

Aktuálne z autorského práva

Jednou z tém, ktorú by sme mohli označiť ako celosvetovú, je prebiehajúca **diskusia o verzii 4.0 licencie Creative Commons**. Otázka novej licencie bola otvorená na minuloročnom globálnom summite vo Varšave.¹ Odvtedy bol pripravený prvý návrh licencie 4.0,² o ktorom od apríla prebieha aj verejná diskusia³ a môže sa do nej každý zapojiť.⁴

V rámci pripravovanej verzie licencií by sa mali uskutočniť viaceré zásadné zmeny v systéme licencií Creative Commons. Konceptnou zmenou je, že licencie sa už nebudú portovať do národných právnych poriadkov, a z tohto dôvodu sú všetky portovacie procesy zastavené. Toto rozhodnutie má význam aj pre Slovenskú republiku, ktorá pre nevyhovujúcu legislatívnu úpravu licencie neportovala, a preto sa do procesu zarádajú až v súvislosti s verzou 4.0. Je preto nevyhnutné, aby sme proces prípravy novej verzie licencie nielen sledovali, ale aktívne na ňom i participovali s cieľom zabezpečiť, aby licencie bolo možné využívať v budúcnosti aj v našom legislatívnom prostredí.

Hlavnými cieľmi verzie licencie Creative Commons 4.0 sú **internacionalizácia** (globálna aplikovateľnosť v celom svete), **interoperabilita** (podpora prepojenia medzi licenciami Creative Commons a inými licenciami s cieľom zamedziť štiepeniu v tejto oblasti), **dlhodobé trvanie** (aplikovateľnosť aj v budúcnosti), využitie Creative Commons na **dáta** vo všeobecnosti, ale i pri **opakovanom používaní informácií**

verejného sektora (PSI),⁵ vo vede a vzdelávaní (pričom je potrebné identifikovať prekážky, ktoré bránia aplikácii licencií Creative Commons v jednotlivých oblastiach) a podpora súčasných portovacích modelov v rámci komunity Creative Commons vo svete.

Hlavné oblasti, ktoré sú predmetom prebiehajúcich diskusií, sú rozsah licencie, osobnostné práva a ich regulácia, použitie na nekomerčné účely, technologické ochranné opatrenia a ďalšie témy. Mnohé otázky tiež vyvoláva navrhovaná úprava práv k databáze. Je zrejme, že návrh licencie 4.0 v mnohom nerespektuje európsku úpravu, ktorá je zakotvená v smernici o právnej ochrane databáz.⁶ Odlišná regulácia autorskoprávnej ochrany databáz a ochrany sui generis sa z návrhu licencie vytráca a často je zmätočná.⁷

Z pohľadu slovenského vnímania autorského práva môže určité pochybnosti vyvolať aj regulácia „*other copyright-like rights*“, ktorými sa na účely návrhu rozumejú iné práva ako autorské právo a práva príbuzné autorskému právu, resp. práva súvisiace s autorským právom. Ide napríklad o práva vydavateľov tlače v Nemecku a katalógové práva v nordických krajinách. V návrhu licencie 4.0 sa tieto práva nazývajú „*ancillary*

rights“ (vedľajšie práva), pričom sa vyžaduje vzdanie sa týchto práv. To však len v prípade, ak je to možné, a len v nevyhnutnom rozsahu tak, aby sa umožnilo použiť dielo, ako sa to zamýšľala na základe licencie (tieto vedľajšie práva však nezahŕňajú tradičnú skupinu práv dlhodobo vylúčenú z licencií Creative Commons, ako právo ochranných známk, právo na súkromie, iné osobnostné práva a pod.).⁸

Návrh licencie 4.0 sa osobitne týka aj **osobnostných práv**. V neportovanej verzii 3.0 a v prevažnej väčšine portovaných licencií 3.0 sú osobnostné práva všeobecne vyhradené nositeľovi práv a licencie Creative Commons sa ich netýka. V iných portovacích verziách sú tieto práva vyhradené iba tam, kde sa ich nemožno vzdať, pričom sa navrhuje, aby sa ich poskytovateľ licencie vzdal tam, kde je to možné a podľa možnosti bez obmedzenia. Návrh licencie 4.0 sa vracia k myšlienke, ktorá bola riešená už v súvislosti s návrhom 3.01; tam, kde je možné vzdať sa práv, prichádza do úvahy obmedzené vzdanie (alebo nevykonávanie), aby sa umožnilo použiť dielo. Na všetky ďalšie účely (alebo tam, kde vzdanie sa alebo nevykonávanie nie je možné), budú tieto práva plne vyhradené nositeľovi práv.

Množstvo ďalších okruhov a tém je však stále otvorených. Patria medzi ne napríklad problematika technologických ochranných opatrení či definícia nekomerčného používania (*NonCommercial*). Osobitnú pozornosť si zaslúži aj vzťah ku kolektívnej

1 *Bližšie* <http://creativecommons.org/weblog/entry/28666> (18. 5. 2012), tiež Adamová, Z.: Aktuálne z autorského práva. In *Duševné vlastníctvo*, 2011, roč. XV, č. 4, s. 19.

2 http://wiki.creativecommons.org/4.0_Drafts (18. 5. 2012)

3 <http://creativecommons.org/weblog/entry/32157> (18. 5. 2012)

4 <http://lists.ibiblio.org/mailman/listinfo/cc-licenses> (18. 5. 2012)

5 V zmysle recitálu 22 smernice 2003/98/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 17. 11. 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora by subjekty verejného sektora mali uplatňovať svoje autorské práva spôsobom, ktorý uľahčí opakované použitie. Podľa názoru autorky tohto príspevku práve licencie Creative Commons predstavujú jeden zo spôsobom a prostriedkov, ako zabezpečiť opakované používanie informácií verejného sektora, a vo svete sa aj pravidelne využíva.

6 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 9/96/ES z 11. 3. 1996 o právnej ochrane databáz rozlišuje databázy chránené autorským právom (čl. 3 predmetnej smernice) a databázy chránené *sui generis* právom (čl. 7 predmetnej smernice).

7 *Pozri* napríklad návrh verzie 4.0 (v4.0d1) BY-NC-SA Section 2 – License, ods. 3. Dostupné na http://wiki.creativecommons.org/4.0_Drafts (18. 5. 2012).

8 Návrh verzie 4.0 (v4.0d1), s. 1, dostupné na http://wiki.creativecommons.org/4.0_Drafts (18. 5. 2012).

správe práv, ktorej úprava je v návrhu podstatne zjednodušená, i keď zostane zachovaná v rovnakom duchu ako vo verzii 3.0. V tomto prípade však ide o komplexný problém riešenia komplikovaného vzájomného vzťahu a prepojenia kolektívnej správy práv a licencií Creative Commons⁹ (napríklad ako zabezpečiť kolektívny výkon práv pri komerčnom použití na jednej strane a aplikáciu licencie Creative Commons na nekomerčné účely na strane druhej).

Ako už bolo uvedené, aktuálne prebieha prvé kolo pripomienok k návrhu znenia licencie Creative Commons 4.0, v decembri 2012 by sa malo ukončiť tretie kolo pripomienok a následne sa bude publikovať konečné znenie verzie licencie 4.0. Súčasťou pripomienkového konania sú i regionálne stretnutia tímov Creative Commons, pričom **európske regionálne stretnutie Creative Commons, ktoré reprezentoval Ústav práva duševného vlastníctva PF TU a členovia tímu Creative Commons Slovensko**, sa uskutočnilo začiatkom mája v Berlíne.¹⁰

-o0o-

Na európskej úrovni nás zaujali najmä marcové rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie týkajúce sa výkladu pojmu verejný prenos. Pojmy „verejnosť“ a „verejný“ sú pritom na výklad pomerne náročné a zároveň veľmi rozhodujúce. Týkajú sa verejného prenosu, verejného rozširovania, sprístupňovania na verejnosti, verejného vykonania, uvedenia na verejnosti, zverejnenia, verejného vystavenia, zariadenia prístupného verejnosti a ďalších oblastí

autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom. S tým súvisí celý rad teoretických a praktických právnych otázok, napríklad to, ktorý prenos sa považuje za verejný, a teda kedy vzniká s tým súvisiace právo na primeranú odmenu.

Súd sa zaoberal výkladom pojmu verejný prenos v súvislosti s predbežnými otázkami vo veciach *SCG Consorzio Fonografici C-135/10*¹¹ a *Phonographic Performance (Ireland) C-162/10*.¹² Podľa názoru súdu vo veci *SCG Consorzio Fonografici* pojem „verejný prenos“ v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 92/100/ES¹³ sa má vykladať v tom zmysle, že sa nevzťahuje na bezplatné vysielanie zvukových záznamov, v takej zubnej ordinácii, o akú ide vo veci samej, v rámci hospodárskeho výkonu slobodného povolania pre klientov, ktorí ho počúvajú nezávisle od svojej vôle. Preto také vysielanie nezakladá právo na zaplatenie odmeny výrobcom zvukových záznamov. Naopak, ako bolo potvrdené vo veci *Phonographic Performance (Ireland)*, prevádzkovateľ hotelového zariadenia, ktorý poskytuje v izbách svojich hostí televízne alebo rozhlasové prijímače, do ktorých prenáša vysielaný signál, je „používateľom“, ktorý uskutočňuje „verejný prenos“ vysielaného zvukového záznamu v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2006/115/ES.¹⁴

Rozdielnosť záverov vyplýva z tej skutočnosti, že v prvom prípade zubný lekár, ktorý šíri zvukové záznamy v prítomnosti svojich pacientov ako hudobnú kulisu, nemôže z dôvodu samotného šírenia predmetných zvukových záznamov očakávať nárast počtu zákazníkov vo svojej ordinácii a nemôže ani zvyšovať cenu úkonov, ktoré poskytuje, pretože takéto šírenie nemá vplyv na zisk zubného lekára. To však neplatí v prípade hotelového zariadenia, v druhom prípade,

kde je situácia opačná. Súd tým zároveň nadviazal na svoje rozhodnutie z minulosti vo veci *SGAE C-306/05*.¹⁵ Aby vznikala povinnosť platiť primeranú odmenu za verejný prenos zvukových záznamov, musí prevádzkovateľ zariadenia získavať navyše priamy alebo nepriamy finančný benefit a zvukový záznam musí byť sprístupňovaný relevantnému počtu osôb, ktorý je v prípade zubárskej ordinácie malý.

-o0o-

Na záver možno aspoň stručne spomenúť, že vo Francúzsku prijali zákon súvisiaci s digitálnym využitím nedostupných kníh 20. storočia. „*Na rozdiel od predchádzajúcich iniciatív francúzskych zákonodarcov, zákon nesúvisí s osirelými dielami, ale skôr s knihami, ktoré už nie sú v predaji. Alebo, ešte presnejšie: s knihami.*“¹⁶ Francúzsko je tak prvou krajinou vo svete, ktorá uplatnila moderný a efektívny mechanizmus na reguláciu používania nedostupných kníh, ktoré dnes predstavujú najväčšiu prekážku pri digitalizácii kultúrneho dedičstva.¹⁷ Aj keď je zjavné, že ide o krok, ktorý je, z hľadiska autorského práva, pomerne kontroverzný, myšlienku treba jednoznačne podporiť. I keď sa na problém osirelých diel a tzv. „*out-of-print*“ diel upozorňuje už dlhodobo, európske orgány doteraz neboli schopné legislatívne tento problém riešiť na nadnárodnej úrovni.

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
Ústav práva duševného vlastníctva
Právnická fakulta
Trnavskej univerzity v Trnave

9 Vo svete už fungujú modely takéhoto prepojenia, napríklad v činnosti organizácií kolektívnej správy SACEM (Francúzsko), KODA (Dánsko), BUMA/STEMRA (Holandsko).

Bližšie http://wiki.creativecommons.org/Collecting_Society_Projects (18. 5. 2012).

10 Na regionálnom stretnutí sa za Slovenskú republiku zúčastnili Martin Husovec (Free Software Foundation Europe), Vladimír Troják (Leibniz University of Hannover) a Zuzana Adamová (Ústav práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave). Pozri <http://wiki.creativecommons.org/Europe/Meetings/2012/4.0> (18. 5. 2012). Ústav práva duševného vlastníctva PF TU je zároveň *Legal Affiliate* pre Creative Commons Slovensko. Bližšie <http://sk.creativecommons.org/> (18. 5. 2012).

11 Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. 3. 2012 *Società Consortile Fonografici (SCF) vs. Marco Del Corso*.

12 Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. 3. 2012 *Phonographic Performance (Ireland) Limited vs. Írsko a Generálny advokát*.

13 Smernica Rady 92/100/EHS z 19. 11. 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva.

14 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. 12. 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (konsolidované znenie smernice uvedenej v poznámke č. 13).

15 Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) zo 7. 12. 2006 *Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) vs. Rafael Hoteles SA*.

16 Lucie Guibault: France solves its XXe century book problem!

<http://kluwercopyrightblog.com/2012/04/13/france-solves-its-xxe-century-book-problem/> (18. 5. 2012)

17 *Ibidem*

Facebook a YouTube v kontexte práva duševného vlastníctva

JUDr. Ján LAZUR, LL.M (Cantab)*

Úvod

Webové portály Facebook a YouTube sa stali súčasťou každodenného života mnohých z nás. Stali sa nielen jedným z centier spoločenského a kultúrneho diania, ale i centrom, kde čoraz viac dochádza k stretu rôznych ekonomických záujmov. Právo duševného vlastníctva pritom v týchto vzťahoch zohráva jednu z dominantných úloh.

Každý deň pribudne na serveroch Facebooku viac než 250 miliónov nových fotografií¹ a na serveroch YouTube každú jednu minútu viac než 48 hodín čistého času nových videozáznamov. Je však z pohľadu práva duševného vlastníctva rozdiel medzi situáciou, ak hrdá matka vyhotoví svojim mobilným telefónom zvukovo-obrazový záznam prvých krokov svojho syna a ten uloží na svoj „facebookovský“ profil, a situáciou, ak začínajúca hudobná skupina sprístupní na YouTube svoju interpretáciu skladby od obľúbenej zahraničnej alebo slovenskej hudobnej skupiny?

Rámec právnych aspektov súvisiacich s existenciou takých portálov, akými sú aj Facebook a YouTube, je široký. A keďže ide o obsahovo podobnú právnu problematiku, zaoberáme sa v tomto článku oboma portálmi.²

Berúc do úvahy toto široké spektrum, venujeme sa analýze základnej otázky týkajúcej sa určenia rozhodného práva, ktoré sa bude aplikovať na právne vzťahy vznikajú-

ce pri používaní týchto internetových portálov, a náčrtu práv a povinností ich účastníkov. Uvedenú problematiku skúmame hlavne z pohľadu slovenských subjektov. Záver článku je venovaný stručnej analýze služby overenia obsahu, ktorú ponúka YouTube nositeľom práv duševného vlastníctva.

1. Identifikácia základných právnych vzťahov

Aj napriek tomu, že používanie portálov Facebook a YouTube je pre bežného používateľa bezplatné, je dôležité vnímať právne vzťahy, ktoré sa pri používaní portálov vytvárajú ako štandardné právne vzťahy vznikajúce pri poskytovaní služieb, **kde na jednej strane stojí poskytovateľ služby a na druhej strane koncový používateľ**.

Z pohľadu práva duševného vlastníctva je možné používateľov portálov Facebook a YouTube rozdeliť do dvoch základných kategórií, a to na: (1) pasívnych používateľov, ktorí digitálny obsah chránený právom duševného vlastníctva v rámci týchto služieb

len prijímajú, a (2) aktívnych používateľov, ktorí digitálny obsah chránený právom duševného vlastníctva na Facebook alebo YouTube sami ukladajú. Kategóriu aktívnych používateľov je potom možné ešte rozdeliť na: (2.1) aktívnych používateľov, ktorí majú oprávnenie predmetný obsah chránený právom duševného vlastníctva uložiť na Facebook alebo YouTube (angl. tzv. „content providers“), a (2.2) aktívnych používateľov, ktorí uložením predmetného obsahu chráneného právom duševného vlastníctva na Facebook alebo YouTube porušujú práva duševného vlastníctva tretích osôb. Táto kategorizácia je osobitne dôležitá pri posudzovaní súvisiacich právnych aspektov.

Ak sa teraz sústredíme osobitne na súkromnoprávny kontext práva duševného vlastníctva, pri používaní portálov Facebook alebo YouTube môže dôjsť k nasledujúcim základným situáciám:³

A) Používateľ je v pozícii nositeľa práva duševného vlastníctva k digitálnemu obsahu,⁴ ktorý ukladá na Facebook alebo YouTube. V tom prípade pôjde o zmluvný právny vzťah, kde na jednej strane bude stáť používateľ a na druhej spoloč-

* Advokátsky koncipient v TaylorWessing e/n/w/c advokáti s. r. o.

1 www.facebook.com/press/info.php?statistics (stav k 24. 1. 2012)

2 Analogické závery však budú platiť aj pre používanie portálov obdobného zamerania. Čo sa týka sociálnych sietí, môžeme spomenúť napr. Twitter(.com), LinkedIn(.com), MySpace(.com), Friendster(.com), Google+ a pod. Zo služieb, ktoré sú podobné YouTube a sú určené primárne na „zdieľanie“ zvukovo-obrazových záznamov, môžeme spomenúť napr. Dailymotion(.com), Metacafe(.com), Yahoo (video.yahoo.com), Blip(.tv) a pod.

3 Vzhľadom na marginalitu duševnoprávnej problematiky týkajúcej sa pasívneho používania služieb Facebook a YouTube sa tejto problematike nebudeme bližšie venovať. Všeobecne je možné konštatovať, že pri pasívnom používaní osobitné právne problémy nevznikajú.

4 V dominantnej väčšine prípadov to bude autorské právo alebo práva súvisiace s autorským právom. Ak ďalej v texte článku nie je uvedené inak, pod všeobecný pojem „autorské právo“ budeme zahŕňať aj práva súvisiace s autorským právom.

nosť Facebook Ireland Limited, resp. spoločnosť YouTube, LLC. K tomuto základnému vzťahu potom pristupuje aj vzťah k ostatným používateľom, ktorí majú k tomuto digitálnemu obsahu prístup.

- B) **Používateľ** na Facebook alebo YouTube **uloží digitálny obsah porušujúci práva duševného vlastníctva tretej osoby**.⁵ V tom okamihu už pôjde o právne vzťahy vznikajúce medzi: (i.) treťou osobou a poskytovateľom služby (Facebook/YouTube) (mimozmluvný právny vzťah), (ii.) treťou osobou a právo porušujúcim používateľom (mimozmluvný právny vzťah) a (iii.) poskytovateľom služby (Facebook/YouTube) a právo porušujúcim používateľom (zmluvný právny vzťah).

2. Poskytovateľ a používateľ – práva a povinnosti

Základným východiskovým bodom na identifikáciu a skúmanie konkrétneho obsahu práv a povinností, ktoré majú slovenskí používatelia portálov Facebook alebo YouTube, je **určenie príslušného právneho rámca**, do ktorého tieto vzťahy patria.

Používanie portálov Facebook a YouTube podlieha všeobecným podmienkam,⁶ ktoré tieto portály majú zverejnené na svojich webových sídlach. Používateľ vyjadruje svoj súhlas so všeobecnými podmienkami „mlčky“ samotným používaním týchto služieb. Keďže obe služby sú poskytované zahraničnými právnickými osobami, **vo všetkých prí-**

padoch, keď slovenské osoby tieto webové portály používajú, pôjde o právne vzťahy s cudzím prvkom. Treba zdôrazniť, že všetky tieto vzťahy existujú v kontexte národných právnych poriadkov, ktoré individuálne upravujú práva duševného vlastníctva.⁷

2.1 Všeobecné podmienky používania služieb

Vo všeobecných podmienkach používania služby Facebook, ako aj YouTube je uvedené ustanovenie o voľbe práva, v zmysle ktorého používateľ akceptuje, že **rozhodným právom** pre tento vzťah je **právo amerického štátu Kalifornia**. Je však takáto voľba práva amerického štátu Kalifornia pre slovenského používateľa právne záväzná? Ak áno, bude zahŕňať všetky aspekty týkajúce sa práv duševného vlastníctva?

2.2 Záväznosť podmienok pre slovenského používateľa

Práva duševného vlastníctva predstavujú nehmotné statky – majetkové hodnoty, ktorých vznik, existencia, platnosť, časové trvanie a zánik sú principiálne upravené právnym poriadkom štátu, na území ktorého sú tieto práva chránené.⁸ **S nárastom počtu právnych vzťahov zahŕňajúcich medzinárodný prvok pribúdajú aj situácie, pri ktorých dochádza k cezhraničnej exploatacii práv duševného vlastníctva.** Táto skutočnosť vedie k dôležitým praktickým, no i ekonomickým dôsledkom. Aj napriek tomu, že medziná-

rodné dohovory⁹ upravujú základné princípy a minimálne štandardy ochrany práv duševného vlastníctva, konkrétny **hmotnoprávny obsah dávajú týmto právam až jednotlivé národné právne poriadky.**

Tak ako pri iných kategóriách zmlúv, aj v prípade licenčných zmlúv sa, v súlade s čl. 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (ďalej nariadenie Rím I),¹⁰ môžu zmluvné strany dohodnúť na práve rozhodnom pre ich záväzkovo-právny vzťah (*lex contractus*).¹¹ Všeobecný právny princíp autonómie zmluvných strán¹² v tomto prípade neslúži len na účely realizácie zmluvnej slobody, ale taktiež pomáha garantovať jasnosť a predvídateľnosť toho, aké právne normy sa budú na daný právny vzťah aplikovať. Určiť, ktoré právo je rozhodné pre licenčnú zmluvu v prípade absencie voľby práva, je možné len po vykonaní komplexnej právnej analýzy.¹³ Pre subjekty vstupujúce do **medzinárodných licenčných vzťahov je preto takmer vždy vhodné, aby si rozhodné právo zvolili sami.**

Nariadenie Rím I poskytuje zmluvným stranám pomerne široký rámcový individuálnej autonómie. **Strany licenčnej zmluvy si tak môžu ako rozhodné právo zvoliť právo akéhokoľvek štátu.**¹⁴ Práve dohody o voľbe práva v licenčných zmluvách s cudzím prvkom znižujú mieru právnej neistoty týkajúcej sa posúdenia platnosti a interpretácie jednotlivých zmluvných ustanovení tým, že viažu posúdenia právnych otázok súvisiacich s predmetnou zmluvou

5 Vzhľadom na limitovaný rozsah tohto článku sa nebudeme osobitne zaoberať situáciou, ak používateľ uloží digitálny obsah, pri ktorom patria práva duševného vlastníctva tretej osobe, no používateľ získal na uloženie takého obsahu od nositeľa práv súhlas.

6 Tieto podmienky určujú obsah záväzkovo-právneho vzťahu, ktorý sa vytvára medzi poskytovateľom služby a používateľom.

7 Terminológia použitá v tomto článku vychádza z recitálu 26 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. 7. 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II) (ďalej nariadenie Rím II), v zmysle ktorého pod pojem práva duševného vlastníctva zahŕňame najmä autorské právo a s ním súvisiace práva, právo *sui generis* na ochranu databáz, ako aj práva priemyselného vlastníctva.

8 Právo duševného vlastníctva je vybudované na základnom predpoklade, že majetková hodnota jednotlivých práv duševného vlastníctva je kreovaná a nielen garantovaná právnym poriadkom. Ako uvádza vo svojej monografii P. Drahos: „V okamihu vzniku autorského práva k hudobnému dielu získava skladateľ možnosť niečo konkrétne vlastniť, toto niečo predať alebo udeliť na jeho používanie licenciou iným. Vďaka právu sa abstraktný objekt stáva komoditou.“ DRAHOS, P.: *A Philosophy of Intellectual Property*. Aldershot: Dartmouth, 1996, s. 109.

9 Najmä Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (Dohoda TRIPS) a Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel. NISHITANI, Y.: *Contracts Concerning Intellectual Property Rights*. In FERRARI, F. (ed.): *Rome I Regulation: The Law Applicable To Contractual Obligations in Europe*, 2009. Regensburg: Sellier, s. 52.

10 Je dôležité zdôrazniť, že nariadenie Rím I sa aplikuje všeobecne, a to bez potreby identifikovať akékoľvek ďalšie spojenie s právnym poriadkom niektorého zo štátov Európskej únie. Uvedené nariadenie určuje rozhodné právo *ad intra* a *ad extra*, to znamená vo vnútrokomunitárnych i extrakomunitárnych prípadoch. K tomu *bližšie* GARCIMARTÍN ALFÉREZ, F. J. G.: *The Rome I Regulation: Much ado about nothing?* In *The European Legal Forum*, roč. 8, 2008, s. 62.

11 Nariadenie Rím I sa aplikuje na všetky zmluvné otázky týkajúce sa duševného vlastníctva.

12 K bližšej analýze princípu autonómie zmluvných strán *pozri* napr. nález Ústavného súdu Českej republiky spis. zn. ÚS 2164/10 z 1. 11. 2011.

13 Pôvodný návrh znenia nariadenia Rím I obsahoval v čl. 4 ods. 1 písm. f) nasledujúci spôsob určenia rozhodného práva pri absencii voľby práva: „zmluva, ktorej predmetom je právo duševného alebo priemyselného vlastníctva, sa spravuje právnym poriadkom štátu, v ktorom má obvyklý pobyt osoba, ktorá postupuje právo alebo udeľuje licenciu“. Táto časť nariadenia Rím I bola neskôr v rámci legislatívneho procesu z technických a politických dôvodov vypustená. V texte platného nariadenia Rím I tak chýba ustanovenie, ktoré by zásadnejším spôsobom pomohlo zmluvným stranám predvídať, ktorý právny poriadok bude pre ich zmluvný vzťah rozhodný v prípade absencie voľby práva. Pôvodný návrh dostupný na http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0650en01.pdf (24. 1. 2012). Kvôli úplnosti uvádzame, že podľa čl. 4 ods. 1 písm. e) nariadenia Rím I sa zmluva o franšíze spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu franšízanta.

14 NISHITANI, Y.: *Contracts Concerning Intellectual Property Rights*. In FERRARI, F. (ed.): *Rome I Regulation: The Law Applicable To Contractual Obligations in Europe*, 2009. Regensburg, DE: Sellier, s. 55.

v zásade na právo jedného štátu. Nariadenie Rím I pritom nepredpisuje písomnú formu dohody o voľbe rozhodného práva ako nevyhnutný predpoklad jej platnosti. Postačuje, ak je voľba urobená výslovne alebo jasne preukázaná ustanoveniami zmluvy alebo okolnosťami prípadu. Táto **právna istota** však **nie je absolútna**. Určité obmedzenia môže predstavovať aplikácia imperatívnych noriem (čl. 9 nariadenia Rím I) a výhrady verejného poriadku (čl. 21 nariadenia Rím I).

V nadväznosti na uvedené sa **záväzko-vo-právne (t. j. aj licenčné) vzťahy** vznikajúce pri používaní portálov Facebook a YouTube budú **primárne riadiť právom amerického štátu Kalifornia**.¹⁵

2.3 Licenčné podmienky

Čo sa týka samotného obsahu všeobecných podmienok používanie služieb Facebook a YouTube, z pohľadu práva duševného vlastníctva sú dôležité ustanovenia o udelení licencie k digitálnemu obsahu, ktorý používateľ uloží na Facebook alebo YouTube, za predpokladu, že používateľ je nositeľom príslušných práv. Právnu skutočnosťou, s ktorou sa v týchto prípadoch spája vznik licenčného vzťahu medzi používateľom a prevádzkovateľom týchto služieb, je samotné uloženie digitálneho obsahu na Facebook, resp. YouTube.

Používateľ portálu Facebook automaticky udeľuje spoločnosti Facebook Ireland Limited licenciu na akýkoľvek zákonom dovolený spôsob použitia digitálneho obsahu. Táto licencia je bezodplatná, nevýhradná, celosvetová, postupiteľná a zahŕňa v sebe aj možnosť uzatvorenia sublicencie. Časová platnosť licencie je charakterizovaná veľmi špecificky tým, že zaniká v prípade, ak používateľ daný obsah z Facebooku vymaže.

Ale v prípade, ak bol tento obsah medzičasom „zdieľaný“ inými používateľmi Facebooku, licencia trvá naďalej až do okamihu, keď je tento obsah vymazaný všetkými „zdieľajúcimi“ používateľmi.

Používateľ portálu YouTube udeľuje spoločnosti YouTube, LLC licenciu na použitie digitálneho obsahu, vyhotovenie jeho rozmnoženín a odvodených diel, rozširovanie, zobrazenie a vykonanie digitálneho obsahu. Táto licencia je bezodplatná, nevýhradná, celosvetová, postupiteľná a obsahuje možnosť uzatvorenia sublicencie. Časová platnosť licencie zaniká vymazaním digitálneho obsahu z YouTube.¹⁶

Z praktického hľadiska je dôležité, aby si boli slovenskí používatelia služieb Facebook a YouTube vedomí právnych dôsledkov, ktoré bude mať uloženie ich digitálneho obsahu na tieto portály, a pri svojom rozhodovaní, či sprístupniť, alebo nesprístupniť predmetný obsah, tieto aspekty náležite zohľadnili. Dá sa však predpokladať, že v mnohých prípadoch slovenský používateľ uloží digitálny obsah na Facebook alebo YouTube a prostredníctvom týchto služieb tak sprístupní napr. svoje umelecké dielo celosvetovej verejnosti.

3. Mimozmluvné vzťahy vznikajúce pri používaní portálov Facebook a YouTube

V porovnaní s už uvedeným skúmaním zmluvnej povahy používania služieb Facebook a YouTube, sústreďujúc sa na relevantné aspekty práva duševného vlastníctva, situácia pri mimozmluvných záväzkoch vznikajúcich napr. pri používateľovom porušení práva duševného vlastníctva tretej osoby je podstatne zložitejšia.

Právo duševného vlastníctva sa primárne vyvíjalo na základe **princípu teritoriality**,¹⁷ to znamená, teritoriálnej pôsobnosti národných právnych poriadkov platných vždy len na území príslušných štátov.¹⁸ Tento legislatívny prístup často vedie k situáciám, pri ktorých k tomu istému ideálnemu objektu (napr. literárne dielo) existujú v rozličných štátoch paralelné, no navzájom nezávislé práva.¹⁹ Čoraz viac sa však tento všeobecný princíp stáva predmetom kritiky, najmä vo svetle zásadne meniaceho sa prostredia globálnych komunikačných sietí.²⁰ Nateraz však princíp teritoriality ostáva obsahovou súčasťou právnych poriadkov a medzinárodných dohovorov.²¹

Ak je v rámci zmluvných vzťahov možné podstatne obmedziť právnu neistotu účastníkov zmluvného vzťahu voľbou rozhodného práva, pri mimozmluvných záväzkoch táto možnosť k dispozícii nie je. Nariadenie Rím II výslovne uvádza, že **od rozhodného práva** určeného podľa článku 8 (t. j. *lex loci protectionis*)²² sa nemožno odchyliť dohodou. Mimozmluvný záväzok vyplývajúci z porušenia práva duševného vlastníctva sa tak bude spravovať právnym poriadkom krajiny, na území ktorej je toto právo chránené.²³

V okamihu, keď používateľ uloží na Facebook alebo YouTube digitálny obsah, ktorý porušuje právo duševného vlastníctva tretej osoby, porušuje všeobecné (zmluvné) podmienky používania služby Facebook, resp. YouTube a zároveň právo duševného vlastníctva tretej osoby. Zatiaľ čo na porušenie zmluvných záväzkov sa bude vzťahovať právo amerického štátu Kalifornia, na mimozmluvný vzťah porušenia práva duševného vlastníctva tretej osoby sa bude aplikovať právo určené podľa nariadenia Rím II.²⁴

V akej pozícii sa potom nachádza tretia osoba, povedzme, napr. slovenský autor

15 *Lex originis*, teda právny poriadok štátu pôvodu diela, sa v zásade vôbec neuplatní. K tomu *bližšie*: FENTIMAN, R.: Choice of Law and Intellectual Property. In DREXL, J., KUR, A. (ed.): *Intellectual Property and Private International Law – Heading for the Future*, 2005. Oxford, UK: Hart Publishing, s. 129-148.

16 V zmysle všeobecných podmienok uložením digitálneho obsahu na YouTube používateľ zároveň udeľuje nevýhradnú licenciu všetkým ostatným používateľom služby YouTube. Z právneho hľadiska ide o nadbytočné ustanovenie, keďže YouTube získava od nositeľa práv k digitálnemu obsahu oprávnenie udeliť sublicenciu. Navyše v prípade súdneho sporu by bolo toto ustanovenie s najväčšou pravdepodobnosťou vyhlásené za neplatné z dôvodu, že v zásade nie je možné udeliť licenciu tretej osobe bez toho, aby táto osoba bola zmluvnou stranou.

17 K tomu *pozri* GELLER, P. E.: Conflicts of Law in Cyberspace: Rethinking International Copyright. In *Journal of the Copyright Society*, roč. 44, 1996, s. 196.

18 Tento princíp primárne reaguje na existenciu dvoch základných štátnych záujmov. Tým prvým je záujem týkajúci sa národnej suverenity. Ak štát A vyvodzuje napr. autorskoprávnu zodpovednosť za konanie, ku ktorému dochádza v štáte B, štát B môže takúto právnu reguláciu vnímať ako útok na svoju suverenitu, osobitne v prípadoch, ak samotný právny poriadok štátu B predmetné konanie nepovažuje za také, ktoré by zakladalo autorskoprávnu zodpovednosť. Druhým záujmom je snaha o podporu medzinárodného obchodu prostredníctvom zabezpečenia ochrany primeraných investičných očakávaní. GOLDSTEIN P.: *International Copyright: Principles, Law, and Practice*. Oxford, UK: OUP, 2001, s. 62, *porovnaj* taktiež TELEC, I., TŮMA, P.: *Autorský zákon. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 217.

19 OHLY, A.: Choice of Law in the Digital Environment – Problems and Possible Solutions. In DREXL, J., KUR, A. (ed.): *Intellectual Property and Private International Law – Heading for the Future*, 2005. Oxford, UK: Hart Publishing, s. 241.

20 K tomu *pozri* FROHLICH, A. B.: *Copyright Infringement in the Internet Age – Primitime for Harmonized Conflict-of-Laws Rules?*, 2008, s. 2. Dostupné na http://works.bepress.com/anita_frohlich/1 (24. 1. 2012). Aj v tomto odbornom príspevku môžeme vnímať zásadnú kritiku toho, že v nariadení Rím II nie je výslovne upravený spôsob určenia rozhodného práva pri porušení práva duševného vlastníctva na internete.

21 Napr. čl. 5 Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel.

22 Výnimku predstavuje mimozmluvný záväzok vyplývajúci z porušenia jednotného práva duševného vlastníctva Spoločenstva, ktorý sa bude spravovať právnym poriadkom krajiny, na území ktorej došlo k porušeniu, pokiaľ ide o otázky, na ktoré sa nevzťahuje príslušný právny nástroj Spoločenstva (čl. 8 ods. 3 nariadenia Rím II).

23 Čl. 8 ods. 1 nariadenia Rím II.

24 Ak by však spor prebiehal v Spojených štátoch amerických, rozhodné právo by bolo určené podľa súkromného amerického medzinárodného práva.

hudobného diela, ktorého právo duševného vlastníctva bolo porušené?

V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že **prevádzkovatelia služieb Facebook a YouTube v zásade nie sú zodpovední za digitálny obsah, ktorý používateľ sprístupní na ich portáloch**, a to ani v prípade, ak tento obsah porušuje právo duševného vlastníctva tretej osoby.²⁵ V súlade s príslušnými právnymi predpismi má nositeľ porušeného práva duševného vlastníctva oprávnenie vyzvať prevádzkovateľa služby (Facebook, resp. YouTube) na odstránenie, resp. znemožnenie prístupu k digitálnemu obsahu, ktorý porušuje jeho práva (angl. tzv. „*takedown notice*“). Oba portály reagujú v praxi na tieto výzvy pomerne promptne a aj slovenskí používatelia sa – najmä v prostredí portálu YouTube – môžu často stretnúť s oznámeniami typu: „*All music contained within this video has been removed due to copyright infringement*“.²⁶

Aj po odstránení predmetného obsahu zostávajú nositeľovi práva duševného vlastníctva voči používateľovi v plnom rozsahu zachované všetky právne nároky, ktoré mu vznikli z titulu porušenia jeho práv. Je len na samotnom nositeľovi porušeného práva, či si voči porušiteľovi bude uvedené nároky uplatňovať. V mnohých prípadoch však nositeľ porušeného práva nebude mať osobitný záujem na vymáhaní svojich nárokov voči porušiteľovi. Ak slovenská hudobná skupina vyhotoví (bez získania akejkoľvek predchádzajúcej licencie, resp. súhlasu) videozáznam svojej interpretácie skladby *Smoke on the Water* od kapely *Deep Purple* a tento záznam uloží na YouTube, s najväčšou pravdepodobnosťou nositeľ autorského práva nedá YouTube pokyn na jeho odstránenie a ani si nebude voči osobe, ktorá tento záznam na YouTube uložila, uplatňovať žiadne právne nároky. Je však možné konštatovať, že **konkrétne rozhodnutia budú priamo ovplyvňované charakterom a rozsahom porušenia práva.**

4. YouTube a technológia identifikácie obsahu (angl. „*ID content*“)

V deklarovanej snahe spolupracovať s nositeľmi autorských práv YouTube uvie-

doť ešte v roku 2007 tzv. systém identifikácie obsahu.²⁷ V praxi tento systém funguje tak, že nositelia práv zašlú YouTube referenčné súbory obsahu, ktoré vlastní (t. j. súbory so zvukovým, obrazovým alebo zvukovo-obrazovým záznamom), a určia YouTube pokyny, čo vykonať, ak je objavená zhoda. Nositelia buď (i.) dovoľia ponechať obsah na YouTube, pričom budú sledovať počet odovzdaní a prezretí tohto obsahu, (ii.) dovoľia ponechať obsah na YouTube a v závislosti od počtu prezretí sa budú spolupodieľať na ziskoch tvorených predajom reklamného priestoru, alebo (iii.) dajú pokyn na okamžité zablokovanie neautorizovaného použitia ich obsahu. Služba potom automaticky identifikuje digitálny obsah uložený používateľmi, ktorý je celkom alebo sčasti tvorený materiálom chráneným autorským právom, a porovnáva ho s databázou referenčných súborov.

Uvedenú službu využívajú spoločnosti ako Lionsgate, Electronic Arts, Universal Music, Viacom, Disney, ako aj mnohí iní. Podľa dostupných štatistických údajov až 90 % nositeľov práv duševného vlastníctva dovoľí ponechať na YouTube obsah porušujúci autorské právo.²⁸

Celý tento systém identifikácie obsahu je možné hodnotiť veľmi pozitívne, keďže dokázal úspešne premostiť záujmy nositeľov autorských práv so záujmami bežných používateľov.

5. Záver

Aktuálnosť otázok, ktorým sme sa venovali v tomto článku, otvára priestor na zaujímavú ilustráciu toho, aký dosah, a vôbec, akú úlohu v dnešnej dobe zohráva právo duševného vlastníctva pre používateľov, ako aj prevádzkovateľov elektronických služieb, nehovoriac o záujmoch samotných nositeľov práv duševného vlastníctva. Medzinárodný (cudzí) prvok sa čoraz viac stáva jednou z pravidelných črt práva duševného vlastníctva 21. storočia, čo si s najväčšou pravdepodobnosťou v blízkej budúcnosti vyžiada niektoré legislatívne zmeny tak na národnej, ako i medzinárodnej úrovni.

Ako určitý osobitný fenomén je možné v ostatnom čase sledovať, ako si s meniacimi spoločenskými, ekonomickými a tech-

nologickými podmienkami dokázal poradiť YouTube. Sprístupnením svojej služby identifikácie obsahu začal zásadným spôsobom ovplyvňovať reálne uplatňovanie práv duševného vlastníctva v každodennom digitálnom svete, kde sa striktnosť pri vyvodzovaní nárokov z porušení príslušných práv nahrádza hľadaním spôsobov, ako motivovať nositeľov práv duševného vlastníctva k tomu, aby nedovoľene sprístupnený digitálny obsah ponechali na internete.

V závere je možné konštatovať, že slovné spojenie duševné vlastníctvo sa stále viac a viac stáva synonymom pokroku a vízie dosiahnutia úspechu. Nie náhodou bolo toto slovné spojenie viackrát spomenuté aj vo filme *Sociálna sieť*, ktorý predstavuje kinematografické spracovanie „zrodu“ a „vzostupu“ portálu Facebook. Aj s ohľadom na túto popularizáciu je však vhodné duševné vlastníctvo vnímať primárne ako nehmotné statky, ktorým reálnu ekonomickú hodnotu priznávajú právne poriadky jednotlivých štátov. Čím vyššia bude miera právnej istoty týkajúca sa konkrétneho obsahu práva duševného vlastníctva a z neho vyplývajúcich nárokov, tým viac bude naplnený potenciál, ktorý duševné vlastníctvo v sebe nesie.

FACEBOOK AND YOUTUBE WITHIN THE CONTEXT OF INTELLECTUAL PROPERTY LAW

LAZUR, J.:

Cultural and economic importance of the internet portals such as Facebook or YouTube increasing permanently. Identification of relevant legal relationships created while using the services of the mentioned portals and determination of the governing law. Analysis of the applicable general terms of service. Assessment of the legal character of license agreements contained in the general terms of services of Facebook and YouTube. Applicability of the terms of service to Slovak users. Contractual nature of the terms of service. Creation of non-contractual legal relationships due to violations of third parties' intellectual property rights. The system of content identification offered by YouTube to intellectual property rights holders.

25 Facebook a YouTube sú služby spadajúce pod kategóriu tzv. „hostingových“ služieb informačnej spoločnosti, pri ktorých poskytovateľ nezodpovedá za informácie poskytnuté príjemcom služieb, ak poskytovateľ služieb nevie o protiprávnom obsahu uložených informácií alebo o protiprávnom konaní príjemcu služieb a na odstránenie protiprávneho stavu koná bez zbytočného odkladu. V európskom práve je táto problematika riešená smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode), ktorá bola do slovenského právneho poriadku transponovaná zákonom č. 22/2004 Z. z. o elektronickom obchode v znení neskorších právnych predpisov. V Spojených štátoch amerických túto oblasť upravuje zákon The Digital Millennium Copyright Act (DMCA).

26 „Zvuková stopa tohto videozáznamu bola odstránená z dôvodu porušenia autorského práva.“

27 Obdobnú službu ponúkajú aj iné internetové portály.

28 www.searchengineworld.com/google/3458431.htm (24. 1. 2012)

Právne vzťahy súvisiace s podnikovým vynálezom

JUDr. Tomáš KLINKA

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

V časopise Duševné vlastníctvo č. 1/2012 sa Magdaléna Miklošová zaoberala prienikom pracovnoprávných vzťahov s právom duševného vlastníctva. V článku sa venovala problematike zamestnaneckého diela (2. a 3. kapitola) a tiež zamestnaneckému, resp. podnikovému vynálezu (4. až 6. kapitola). Autorka v súvislosti s podnikovým vynálezom načrtla niekoľko zaujímavých myšlienok, ktoré stoja za ďalšiu diskusiu a doplnenie v nadväznosti na vývoj právnej úpravy a dostupnú judikatúru.

Autor tohto článku sa osobitne zameriava na otázky povahy právnych vzťahov súvisiacich s vytvorením podnikového vynálezu a s prechodom práva na riešenie k vynálezcu. Skúma pritom možnosti zmluvnej modifikácie obsahu týchto právnych vzťahov a zároveň zdôrazňuje význam informovanosti a právneho povedomia ich účastníkov. Identifikuje tiež riziká nesprávnej aplikácie niektorých relevantných právnych noriem.

Dohoda má prednosť

Právne vzťahy týkajúce sa podnikového vynálezu sú občianskoprávnej povahy a rámcovo ich upravuje § 11 patentového zákona¹ a podporne Občiansky zákonník. Tieto právne vzťahy vznikajú okamihom

vytvorenia podnikového vynálezu. Vychádzajúc zo základného súkromnoprávneho princípu zmluvnej slobody², je v týchto právnych vzťahoch daný pomerne široký priestor na dohodu o konkrétnych podmienkach realizácie práv a povinností na strane pôvodcu a tiež na strane zamestnávateľa. Možnosť odchylné dohodnúť úpravu vzájomných vzťahov výslovne vyjadruje aj § 11 ods. 1 patentového zákona: „... ak sa účastníci tohto vzťahu nedohodli inak“ a potvrdzuje ju aj odborná literatúra.³ **Prednosť má vždy vzájomná dohoda, pre ktorú zákon nevyžaduje povinnú písomnú formu.** Existenciu inak prejavenej dohody je preto potrebné skúmať s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu. V prípade sporu by mal konajúci súd do úvahy vziať najmä obvyklý postup na danom pracovisku, pracovné zaradenie, funkciu a pracovnú náplň pôvodcu a tiež (ne)dobromyseľnosť toho účastníka, ktorý tvrdí, že k dohode nedošlo. V záujme právnej istoty na oboch stranách je možné písomnú formu dohody jednoznačne odporučiť.

Obsahom dohody môže byť nielen dojednanie podľa § 11 ods. 1 patentového zákona, tzn. dojednanie, že právo na riešenie neprechádza na zamestnávateľa, ako by sa v prvom momente mohlo zdať,⁴ ale prípustné je **v zásade ľubovoľné usporiadanie**

práv a povinností súvisiacich s vytvorením podnikového vynálezu v zmysle § 494 Občianskeho zákonníka.⁵ Prirodzene, na platnosť dohody sa vzťahujú všeobecné podmienky platnosti právneho úkonu v zmysle Občianskeho zákonníka. Osobitne vo vzťahu k právu pôvodcu na dodatočné vyrovnanie (§ 11 ods. 5 patentového zákona) je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 574 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je neplatná každá dohoda, ktorou sa niekto vzdáva práv, ktoré môžu vzniknúť až v budúcnosti. **V rozsahu platne uzavretej dohody je potom vylúčené použitie dispozitívnej právnej úpravy § 11 patentového zákona.**

Podobne uvažoval aj Najvyšší súd SR pri posudzovaní platnosti písomnej dohody uzavretej medzi spolupôvodcami vynálezu (v súdnom konaní v pozícii žalobcov) a ich zamestnávateľom (žalovaný). Predmetom tejto dohody bol prevod práva na riešenie k podnikovému vynálezcu (ako súčasť práv z patentovej prihlášky podanej zamestnávateľom) späť na spolupôvodcov s osobitným dojednaním, že si títo „na oplátku“ nebudú voči zamestnávateľovi uplatňovať právo na primeranú odmenu, keďže opätovne nadobudli práva na riešenie. Spolupôvodcovia sa následne v súdnom konaní snažili spochyb-

1 Zákon č. 435/2011Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov.

2 Podľa § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchylnou od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť. Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

3 „Zmluvou medzi pôvodcom a zamestnávateľom sa môže ich vzájomný vzťah, ktorého predmetom je podnikový vynález, upraviť inak. Táto zmluva má povahu inominálneho kontraktu v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka alebo môže ísť o pracovnú zmluvu. Žiadny zákon nepredpisuje jej písomnú formu. ... Teda ustanovenie o zákonnej cesii práva na patent má dispozitívny charakter.“ VOJČÍK, P., VYPARINA, S.: Právo na patent a podnikový vynález. In *Duševné vlastníctvo*, 1997, roč. 1, č. 2, s. 8-9.

4 Podľa názoru autora tohto článku **právna norma vyjadrená v § 11 patentového zákona nemá kogentný charakter a účastníci si môžu dohodnúť inú úpravu vzájomných vzťahov.** „Právne normy sú v zásade dispozitívne. Nezmeniteľný charakter získavajú, ak existuje dostatočný dôvod na ich kogentnosť. Dostatočným dôvodom môže byť ochrana verejného poriadku, iného verejného záujmu, ochrana určitej osoby, právna istota atď.“ CSACH, K.: Zmluvná sloboda a kogentné právne normy. In *Naděje právní vědy*. Býkov 2006: Sborník z mezinárodního setkání mladých vědeckých pracovníků. Plzeň. Aleš Čeněk. 2006. Verejne dostupné na www.upjs.sk/files/0f8e811ee9e49cc33cff5a81398803d9.doc (stav k 30. 4. 2012).

5 Podľa § 494 Občianskeho zákonníka z platného záväzku je dlžník povinný niečo dať, konať, niečo sa zdržať alebo niečo trpieť a veriteľ je oprávnený to od neho požadovať.

niť platnosť tejto dohody na základe toho, že podľa nich odporuje dobrým mravom. Najvyšší súd zaujal nasledujúce stanovisko:

„K platnosti uvedenej dohody treba uviesť, že zákon uzavretie takejto dohody nezakazuje. Takáto dohoda svojím obsahom a ani účelom zákonu neodporuje a nie je ani v rozpore s dobrými mravmi. Na jej základe pôvodní žalobcovia získali totiž právo na patent, pričom ako spolujaditeľia patentu majú výlučné právo využívať vynález, poskytnúť súhlas na využívanie vynálezu iným osobám alebo na ne patent previesť (v opačnom prípade [tzn. ak by dohoda uzavretá nebola; pozn. autora tohto článku T. K.], by uvedené práva patrili žalovanému). Spravidlivému usporiadaniu celého právneho vzťahu potom zodpovedá aj to, že žalobcovia právo na primeranú odmenu v zmysle § 9 ods. 4 zákona č. 527/1990 Zb. uplatňovať nebudú. Ak preto obsahom dohody je aj takto formulovaný súhlas žalobcov, nie je to dôvodom záveru, že ide o právny úkon uzavretý v rozpore s dobrými mravmi.“
(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2010, sp. zn. 4 Co 4/2009 a 4 Co 5/2009)

Najvyšší súd odmietol aj námietku žalobcov, že dohoda ich nespravodlivo oberá o budúce právo na odmenu. Spolupôvodcovia sa totiž v dohode dobrovoľne vzdali nie budúceho, ale už existujúceho práva na odmenu, ktoré im v čase uzatvorenia dohody patrilo a ktoré „vymenili“ za opätovné získanie práva na riešenie a potenciálne aj na práva z patentu. Možno teda konštatovať, že **žalujúci spolupôvodcovia v spore nemohli byť úspešní, pretože uzavretá dohoda vlastne obnovovala ich pôvodnú právnu pozíciu držiteľov práv na riešenie**. Uzavretím dohody, ktorou sa právo na riešenie vrátilo späť spolupôvodcom, sa otázka odmeny (a prípadného dodatočného vyrovnania) stala právne bezvýznamnou.

Vnútro podniková smernica a jej záväznosť

V rámci komplexného posúdenia vzájomného právneho vzťahu medzi pôvodcom a zamestnávateľom sa obvykle skúma aj prípadná existencia a obsah **vnútro podnikovej smernice**, ktorá by definovala štandardný postup v prostredí konkrétneho zamestnávateľa. Vzhľadom na občiansko-

právnú povahu predmetných vzťahov je však potrebné zdôrazniť, že samotná smernica spravidla nenahrádza riadne uzavretú dvojstrannú dohodu medzi pôvodcom a zamestnávateľom. Dalo by sa o tom uvažovať jedine vtedy, ak by vnútro podniková smernica s určitostou⁶ vymedzovala vzájomné práva a povinnosti a zároveň by pôvodca s takýmto vymedzením preukázateľne súhlasil. Nestačí, aby sa pôvodca len oboznámil s jej obsahom. Na rozdiel od pracovnoprávných vnútorných noriem zamestnávateľa (pracovný poriadok, organizačný poriadok a pod.) **vnútro podniková smernica vo veciach podnikového vynálezu nemôže byť právne záväzná z titulu jednostranného určenia obsahu práv a povinností zamestnávateľom ako nadriadeným**, ale jedine na zmluvnej báze ako súčasť zmluvnej úpravy vzájomných vzťahov medzi pôvodcom a zamestnávateľom. Opačný záver by bol v rozpore s **princípom rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov** v zmysle § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka.⁷ Na potrebu dôsledného odlišovania občianskoprávných vzťahov založených vytvorením predmetu duševného vlastníctva od pracovnoprávných vzťahov medzi tvorcom a zamestnávateľom právna veda poukazovala už dávnejšie.⁸

Týmto nie je spochybnená užitočnosť vnútro podnikovej smernice, či už z hľadiska podpory motivácie zamestnancov tvorivo pristupovať k riešeniu pracovných úloh, alebo z hľadiska deklarovania transparentného a jednotného prístupu zamestnávateľa k ochrane svojho duševného vlastníctva. Tieto vnútro podnikové smernice by však v prípade sporu súd mohol vyhodnotiť len ako jeden z dôkazov v súvislosti s objasnením obvyklých postupov na danom pracovisku. Na druhej strane, ak by sa vnútro podniková smernica stala platnou súčasťou zmluvnej úpravy vzájomných vzťahov, bol by v nej uvedený obsah právne záväzný tak pre pôvodcu, ako aj pre zamestnávateľa.

Z uvedených dôvodov by najmä tí zamestnávateľia, ktorých činnosť je zameraná aj na výskum a inovácie, mali venovať zvýšenú pozornosť preventívnemu zmluvnému zabezpečeniu práv k budúcim výsledkom tvorivej duševnej činnosti svojich zamestnancov. V závislosti od konkrétnych okol-

ností **možno v dohode (uzavretej napríklad zároveň s pracovnou zmluvou) vhodne formulovať odkladacie podmienky** v zmysle § 36 ods. 2 Občianskeho zákonníka a viazať tak účinnosť vzájomnej dohody až na potenciálne vytvorenie podnikového vynálezu v budúcnosti. Aj v tejto súvislosti je však potrebné upozorniť na isté riziko, že takáto dohoda s odkladacou podmienkou môže byť neplatná v zmysle § 574 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak by z jej obsahu vyplývalo, že niektorá zo strán sa vzdáva (bez akejkoľvek protihodnoty) nejakého svojho práva, ktoré môže vzniknúť až v budúcnosti. Dôležitá je preto precízna formulácia dohody. Podľa názoru autora tohto článku nemožno hovoriť o vzdaní sa budúceho práva, ak si účastníci dohody v záujme zabezpečenia obojstrannej právnej istoty vopred primerane upravujú podrobnosti o prechode práv na riešenie, o forme a náležitostiach oznámenia vytvorenia podnikového vynálezu, o spôsobe stanovenia odmeny pôvodcu (s možným percentuálnym podielom z výnosov, stanovením minimálnej a/alebo maximálnej absolútnej sumy) a o splatnosti tejto odmeny. Užitočný môže byť tiež záväzok mlčanlivosti dojednaný nad rámec § 11 ods. 4 patentového zákona. Takáto dohoda by bola platná už odo dňa jej uzavretia, ale účinnosť by nadobudla až splnením odkladacej podmienky, t. j. vytvorením podnikového vynálezu.

Výška odmeny

Pôvodca podnikového vynálezu môže od zamestnávateľa požadovať vyplatenie „primeranej“ odmeny. V trhovej ekonomike v zásade platí, že primeranou je taká výška odmeny, na ktorej sa obe strany dohodli s výnimkou excesov spôsobujúcich absolútnu neplatnosť dohody. Po platnom uzavretí dohody o výške odmeny preto nemôže pôvodca od zamestnávateľa požadovať doplatok z dôvodu, že „primeranou“ je podľa neho až takáto zvýšená odmena. To sa netýka práva pôvodcu domáhať sa dodatočného vyrovnania. Spor o výšku odmeny vzniká prirodzene vtedy, keď sa predstavy oboch strán o jej „primeranosti“ líšia natoľko, že tento rozpor nedokážu odstrániť ani ďalšími rokovaniami a pôvodca je nútený obrátiť sa na súd.⁹ V žalobe by mal pôvodca od

6 Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právny úkon musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

7 Podľa § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka v občianskoprávných vzťahoch majú účastníci rovnaké postavenie.

8 „Legislativa i soudní praxe neví si rady se skutečností, že autor vystupuje při tvorbě v pracovním poměru jednak jako pracovník a jednak jako autor a že současně subjektem čistého pracovního vztahu vznikajícího z pracovní smlouvy a subjektem pracovního vztahu vznikajícího ze zvláštní smlouvy o vytvoření díla v pracovním poměru. Teorie nedala dosud uspokojivou odpověď na to, jaký je vztah mezi pracovní smlouvou a vlastním vztahem tvorby určitého autorského díla v pracovním poměru, nepodařilo se jí charakterizovat tento vztah a určit prvky pracovního vztahu i autorskoprávní.“ KRATOCHVÍL, Z.: *Práva k autorským dílům vytvořeným v pracovním poměru*. Studie ČSAV, Praha, 1971, č. 2, s. 27.

9 Prejednávať a rozhodovať spory vznikajúce z právnych vzťahov súvisiacich s podnikovým vynálezom sú príslušné **výlučne súdy s agendou priemyselno-právnej ochrany** (register CbPv), ktorými sú **Okresný súd Bratislava I, Okresný súd Banská Bystrica a Okresný súd Košice I** podľa § 11 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v spojení s § 33 ods. 1 patentového zákona.

zamestnávateľa žiadať zaplataenie konkrétnej finančnej sumy, ktorú sám považuje za primeranú. Súd je oprávnený priznať žalobcovi právo na odmenu až do výšky sumy, ktorej zaplataenia sa domáha v žalobe, nie však viac¹⁰, a to podľa svojej úvahy¹¹ v súlade s kritériami „primeranosti“ stanovenými v § 11 ods. 5 druhá veta patentového zákona:

- a) *technický a hospodársky význam vynálezu*
- b) *prínos dosiahnuteľný jeho využitím alebo iným uplatnením*
- c) *materiálny podiel zamestnávateľa na vytvorení vynálezu*
- d) *rozsah a obsah pracovných úloh pôvodcu*

Jednotlivé okolnosti by mali byť predmetom dokazovania, pričom podľa názoru autora tohto článku súd v tomto smere môže vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, pretože je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 tretia veta Občianskeho súdneho poriadku). Znalecké dokazovanie prichádza do úvahy pri zisťovaní technicko-hospodárskeho významu vynálezu a prínosu dosiahnuteľného jeho využitím. V prípade, že podnikový vynález je v čase rozhodovania súdu už reálne využívaný, nič nebráni tomu, aby súd podporne vychádzal aj z objektívnych údajov o skutočne dosiahnutom ekonomickom prínose a vyžiadal si na tento účel napr. relevantné účtovné podklady podniku. **Dosiahnuteľný prínos totiž nikdy nemôže byť nižší ako prínos už reálne dosiahnutý v praxi.** Ak je podnikový vynález navyše chránený patentom, resp. úžitkovým vzorom¹² a prípadne získal i nejaké významné ocenenie, do celkového prínosu by sa mal započítať aj s tým spojený nárast goodwillu podniku zamestnávateľa. Materiálny podiel zamestnávateľa na vytvorení vynálezu spočíva najmä v rozsahu a nutnosti poskytnutia inštitucionálnej a investičnej podpory, pričom do úvahy je potrebné vziať aj mieru podnikateľského rizika, t. j. otázku návratnosti týchto investícií. Bez špičkovu vybave-

ného podnikového laboratória by pôvodca nemusel vynález vôbec vytvoriť. Na druhej strane ani samotné laboratórium bez ľudskej tvorivosti na vytvorenie vynálezu nestačí. Súd by mal v každom konkrétnom prípade identifikovať **vzájomný podiel oboch zložiek (materiálnej aj personálnej) na vytvorení podnikového vynálezu** tak, aby to v maximálnej miere zodpovedalo skutočnosti.

Výška odmeny pôvodcu ani spôsob jej výpočtu nie sú v súčasnosti legislatívne upravené. S ohľadom na zmenu spoločenských pomerov po roku 1989 štát rezignoval na túto oblasť regulácie a ponechal tak priestor účastníkom právnych vzťahov, aby sa sami dohodli na tom, aká výška odmeny je primeraná. Dovtedy bolo určenie odmeny pôvodcu (vtedy autora) v istom zmysle jednoduchšie, pretože vyhláška Úradu pre vynálezy a objavy¹³ zväzadne stanovovala sadzobník odmien a pomerne detailné pravidlá ich výpočtu. V rokoch 1973 až 1990 bola minimálna odmena za využitie vynálezu 1 000 Kčs a maximálna odmena 500 000 Kčs (od roku 1986 až 750 000 Kčs) s tým, že ak vynález mimoriadne prispieval k rozvoju národného hospodárstva, odmena sa zvyšovala až trojnásobne. Aj s prihliadnutím na osobitosti vtedajšieho systému tzv. autorských osvedčení¹⁴ je pozoruhodné, že i v období socializmu mohol pôvodca (autor) za istých podmienok získať odmenu vo výške mnohonásobne presahujúcej priemerný ročný príjem.

Premlčanie práva na odmenu

V praxi sa možno stretnúť s prípadmi, keď pôvodcovi právo na odmenu síce nepochybne vzniklo,¹⁵ ale zamestnávateľ mu odmieta odmenu vyplatiť a pred súdom namieta jej premlčanie. Všeobecne platí, že premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo objektívne vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákon-

níka). Odpoveď na otázku, kedy pôvodca objektívne mohol po prvý raz uplatniť právo na odmenu proti zamestnávateľovi závisí od spôsobu určenia splatnosti odmeny v konkrétnom prípade. Ak nedošlo k uzavretiu dohody, odmena je splatná prvý deň po tom, čo pôvodca o jej vyplatení zamestnávateľa požiadal v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka,¹⁶ pričom najskôr tak mohol urobiť v deň, ktorý nasleduje po dni uplatnenia práva zamestnávateľa k podnikovému vynálezu. Od tohto dňa začína plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba. Situácia sa radikálne mení, ak k uzavretiu dohody o splatnosti odmeny preukázateľne došlo:

„Pre začiatok plynutia premlčacej lehoty je rozhodujúca dohoda, ku ktorej podľa výsledkov dokazovania došlo ústne a jej splatnosť bola rovnako dohodnutá, ako bola uzatvorená v písomnej zmluve medzi žalovaným a Ing. J., t. j. dňom uzavretia licenčnej zmluvy medzi majiteľom patentu a S., a. s., so sídlom B. na poskytnutie práv na využitie patentu.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 16. decembra 2009, sp. zn. 6 Obo 49/2009)

Pre kvalifikované posúdenie otázky prípadného premlčania práva na odmenu je dôležité si uvedomiť, že predchádzajúca právna úprava § 11 ods. 6 patentového zákona v znení do 31. decembra 2007 **špecificky stanovovala splatnosť (a aj kritériá výpočtu výšky) odmeny za ešte nevyužívaný a nelicencovaný podnikový vynález.** Na uplatnenie práva na odmenu a na určenie výšky odmeny bol rozhodujúci prínos dosiahnuteľný možným využívaním alebo iným uplatnením vynálezu s prihliadnutím na objektívne ekonomické podmienky existujúce najmenej počas troch rokov, počnúc kalendárnym rokom nasledujúcim po roku, v ktorom došlo k riadnemu prechodu práva z vynálezu na zamestnávateľa. Ak teda právo na odmenu pôvodcovi vzniklo napríklad v roku 2006, všeobecná trojročná premlčacia doba začala v zmysle uvedeného plynúť až 1. januára 2010 a uplynie až 1. januára 2013. **V súlade s prin-**

10 Podľa § 153 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi.

11 Z hľadiska teórie práva ide o **tzv. viazané uváženie**, kedy na rozdiel od voľného uváženia zákon stanovuje súdu záväznú podmienku aplikácie právnej normy (podobne PRUSÁK, J.: Teória práva. PF UK : Bratislava, 2001, s. 295).

12 Zamestnávateľ sa môže rozhodnúť, či podnikový vynález bude chrániť podľa patentového zákona, alebo podľa zákona č. 517/2007 Z. z. o úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 495/2008 Z. z. **Na právne vzťahy medzi pôvodcom a zamestnávateľom to nemá žiadny vplyv**, pretože ustanovenia § 11 patentového zákona a § 11 zákona o úžitkových vzoroch sú identické.

13 Vyhláška Úradu pre vynálezy a objavy č. 106/1972 Zb. o odmeňovaní objavov, vynálezov, zlepšovacích návrhov a priemyselných vzorov, od 1. 7. 1986 nahradená vyhláškou Úradu pre vynálezy a objavy č. 27/1986 Zb. o odmeňovaní objavov, vynálezov, zlepšovacích návrhov a priemyselných vzorov.

14 Autorské osvedčenia predstavovali zvláštny typ ochrany, ktorý sa udeľoval okrem iného na podnikové vynálezy a ktoré na rozdiel od patentov neposkytovali svojmu držiteľovi výlučné právo využívať vynález. Vynález mohla využívať každá organizácia, ktorá na to mala výrobné alebo obchodné kapacity. Odmena autora za využitie vynálezu preto bola závislá od celospoločenského prospechu dosiahnutého využitím a nielen od prospechu, resp. prínosu konkrétnej využívajúcej organizácie. Podrobnejšie pozri § 28, 40 a 117 zákona č. 84/1972 Zb. o objavoch, vynálezoch, zlepšovacích návrhoch a priemyselných vzoroch.

15 Pôvodca je napríklad uvedený priamo v patentovej prihláške podanej zamestnávateľom.

16 Podľa § 563 Občianskeho zákonníka ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnení veriteľ požiadal.

cípom zákazu retroaktívnej pôsobnosti zákona je vždy potrebné otázku premlčania nárokov pôvodcu posudzovať podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku práva na odmenu. Pôvodca vtedy mohol legitímne očakávať a spoliehať sa, že zákonom stanovené obdobie na uplatnenie práva na odmenu sa neskoršou zmenou zákona neskrátí v jeho neprospech a táto jeho dôvera nesmie byť v právnom štáte sklamaná. Kvôli úplnosti sa žiada poznamenať – Magdaléna Miklošová to vo svojom článku opomenula uviesť –, že zákonom č. 517/2007 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2008 zákonodarca upustil od tohto zložitého spôsobu určovania splatnosti a výšky odmeny pôvodcu a zjednotil ho s novoprijatou právnou úpravou úžitkových vzorov.¹⁷

Právo na dodatočné vyrovnanie

Ak odmena zjavne nezodpovedá prínosu dosiahnutému neskorším využitím alebo iným uplatnením vynálezu, pôvodca má právo na dodatočné vyrovnanie (§ 11 ods. 5 patentového zákona). Uplatňovanie tohto inštitútu v praxi môže naraziť na **problém tzv. informačného deficitu na strane pôvodcu**: zamestnávateľ pôvodcovi jednoducho nesprístupní informácie o rozsahu a spôsobe ďalšieho využitia vynálezu alebo pred ním zatají podstatné údaje (napr. skutočný ekonomický prínos z využívania vynálezu, výšku inkasovaných licenčných poplatkov, cenu za prevod patentu a pod.), a to bez bližšieho vysvetlenia alebo s prípadným odkazom na obchodné tajomstvo.¹⁸ Predovšetkým je potrebné uviesť, že ani v patentovom zákone, ani v inom právnom predpise pôvodca nenájde priamy nárok domáhať sa u zamestnávateľa poskytnutia informácií významných pre uplatnenie práva na dodatočné vyrovnanie. Právo na informácie v zmysle § 32a patentového zákona patrí totiž výlučne majiteľovi patentu ako súčasť balíka nástrojov podporujúcich vymožitelnosť práv duševného vlastníctva.¹⁹ Takáto situácia by však pôvodcu nemala odradiť od podania žaloby, ak je na základe objektívnych indícií presvedčený, že právo na dodatočné vyrovnanie mu vzniklo, ale nevie to preukázať jednoznačnými dôkazmi, pretože tieto by

mali byť vo sfére zamestnávateľa. Procesnoprávna dôkazná povinnosť sa v obdobných prípadoch modifikuje:

„Obecně platí, že důkazní břemeno ohledně určitých skutečností leží na tom účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí. V některých případech strana zatížená důkazním břemenem však objektivně nemá a nemůže mít k dispozici informace o skutečnostech, významných pro rozhodnutí ve sporu, avšak protistrana má tyto informace k dispozici. Jestliže pak strana zatížená důkazním břemenem přednese alespoň „opěrné body“ skutkového stavu a zvýší tak pravděpodobnost svých skutkových tvrzení, nastupuje vysvětlovací povinnost protistrany; nesplnění této povinnosti bude mít za následek hodnocení důkazu v neprospech strany, která vysvětlovací povinnost nesplnila.“
(Rozsudok Nejvyššího soudu ČR zo 16. decembra 2011, sp. zn. 22 Cdo 883/2010)

Zamestnávateľ by sa teda nemal spoliehať na informačný deficit u pôvodcu, ktorý žiada o vyplatenie dodatočného vyrovnania. Ak sú predmetné informácie o využívaní vynálezu pre zamestnávateľa natoľko citlivé, že trvá na ich utajení aj pred samotným pôvodcom, mal by radšej pristúpiť na dohodu ešte pred začatím súdneho konania.

Prevenca, prevencia, prevencia!

Nedostatočná pozornosť alebo aj nevedomosť účastníkov právnych vzťahov vznikajúcich v súvislosti s podnikovým vynálezom môže do budúcnosti zakladať určité riziká najmä pokiaľ ide o otázku, či došlo k zákonnému prechodu práva na riešenie, alebo nie. Patent udelený na takýto vynález môže byť majiteľovi odňatý a prepísaný na osobu, ktorá pred súdom preukázala, že jej patrí právo na riešenie a nie majiteľovi (§ 48 patentového zákona), alebo patent môže byť aj zrušený, pretože jeho majiteľ nemá právo na riešenie (§ 46 patentového zákona).²⁰ **Právoplatné rozhodnutie Úradu priemyselného vlastníctva SR o odňatí a prepise patentu, resp. o zrušení patentu sa vždy spája s vážnymi právnymi následkami,** najmä zakladá zodpovednosť domnelého

majiteľa patentu za bezdôvodné obohatenie v súvislosti s dovtedajším využívaním vynálezu. Transparentné usporiadanie vzájomných právnych vzťahov do značnej miery dokáže eliminovať nebezpečenstvo opísaných komplikácií. **V podnikoch a ústavoch s realizovaným inovatívnym programom by štandardom mala byť vždy dohoda s pôvodcom. U ostatných zamestnávateľov postačujú jednostranné právne úkony v zmysle § 11 patentového zákona,** či už ide o písomné upovedomenie pôvodcu o vytvorení vynálezu alebo o písomné uplatnenie práva na riešenie zo strany zamestnávateľa. Podmienkou platnosti týchto úkonov je, že musia byť písomné, adresované a doručené druhej strane, pričom ich predmetom je jednoznačne opísaný vynález.

Inštitút podnikového vynálezu predstavuje **jedinečnú možnosť vnútropodnikového rozvoja inovácií**, ktorý chráni oprávnené hospodárske záujmy zamestnávateľa a umožňuje plne využiť tvorivý potenciál jeho zamestnancov. Dlhodobé efektívne zapojenie podnikového vynálezu do inovačnej stratégie podniku vyžaduje od zúčastnených, popri lojalite u zamestnancov a spoľahlivosti u zamestnávateľa, tiež určitú úroveň právneho vedomia. K jej zvýšeniu chcel prispieť aj autor tohto článku.

LEGAL RELATIONS RELATED TO EMPLOYEE'S INVENTION KLINKA, T.:

An employee's invention (also known as tied or service invention) is a specific object of civil legal relations between inventor and his employer. They are free to arrange their mutual rights and obligations regarding especially the amount and maturity of reasonable compensation. Certainty of legal relations participants has been strengthening and time-consuming disputes, often resulting in losing the patent protection, have been prevented by preferential using of agreements. Therefore employers should realise that creative employees are being a real asset of a company and being motivated properly they can generate a competitive advantage in the market.

¹⁷ Pozri poznámku č. 12.

¹⁸ Podľa § 17 Obchodného zákonníka obchodné tajomstvo tvoria všetky skutočnosti obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom, ktoré majú skutočnú alebo aspoň potenciálnu materiálnu alebo nemateriálnu hodnotu, nie sú v príslušných obchodných kruhoch bežne dostupné, majú byť podľa vôle podnikateľa utajené a podnikateľ zodpovedajúcim spôsobom ich utajenie zabezpečuje. Podľa názoru autora tohto článku však **ani prípadné obchodné tajomstvo zamestnávateľa nesmie tvoriť prekážku pre účinné uplatnenie práva pôvodcu na dodatočné vyrovnanie.**

¹⁹ Ustanovenie § 32a patentového zákona predstavuje transpozíciu čl. 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva.

²⁰ Úradné tlačivo Žiadosť o udelenie patentu na vynález síce v časti 5 obsahuje fakultatívnu položku Podnikový vynález podľa § 11 zákona č. 435/2001 Z. z., ale pravdivosť uvedenia tohto údajá môže byť kedykoľvek spochybnená a vyvrátená.

Pohnime rozumom! – 24. časť

„Senzácia“ od Googlu

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ

patentová a známková kancelária GENiUM®, Bratislava

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ

Veľký Šariš

Ing. László HOLAKOVSKÝ

“K+F” Research and Development Consulting Center, Budapest

„Ak chceš zabiť myšlienku,
nechaj si ju pre seba.“
(Š. H.)

Keď sme pripravovali predošlý článok, mali sme pocit, že pre čitateľov časopisu Duševné vlastníctvo by informácií o 3D už mohlo byť asi dosť. Chystali sme sa pokračovať inou témou na podporu rozvoja tvorivého myslenia.

Od vydania prvého tohtoročného čísla časopisu Duševné vlastníctvo ubehlo doslova iba pár týždňov, keď **Google prišiel s mimoriadnou senzáciou**. To nám, samozrejme, nedalo, aby sme informácie o azda najrevolučnejšom projekte Googlu nechali bez povšimnutia. Tým skôr, že sa do istej miery prelína so staršími vynálezmi a s práve dokončovaným projektom spoluautora nášho seriálu Lászlóa Holakovského, o ktorých sme písali v predchádzajúcich pokračovaniach Pohnime rozumom!

Pripomeňme si niekoľko súvisiacich informácií. Keď sme pred približne dvoma rokmi v 17. časti seriálu Pohnime rozumom! uverejnili článok **Aj 3D je vynálezom prírody**¹, chceli sme poukázať na ďalší príklad toho, ako sa v rámci bioniky dajú v technike využiť princípy, ktoré príroda už dávno „vymyslela“.

Zdá sa, že spomínaný článok trafil do žilového... **práve v tom čase sa rozpútala „3D revolúcia“**...

V 21. časti nášho seriálu sa k svojim nezrealizovaným (z dnešného pohľadu iste kurióznym) nápadom opticko-mechanických okuliarov spred viac ako štyridsať rokov priznal jeden z autorov seriálu (Š. H.). Takéto okuliare mali zabezpečiť sledovanie stereoskopických pohyblivých obrázkov – filmov nasnímaných vylepšenými kamerami určenými aj amatérom.

Pri hľadaní novších vynálezov riešiacich problém priestorového vnímania filmov nás (Š. H. a P. H.) čakalo neuveriteľné prekvapenie. Keď sme našli US Patent č. 5,129,716 (patentová prihláška bola podaná 8. júna 1990), ktorý sme chceli zverejniť v článku, zistili sme, že jeho pôvodcom je **László Holakovszky** z Budapešti. Po pár emailoch a zorientovaní sa v rodinných kronikách sme si potvrdili, že je to náš druhostupňový bratranec. László sa stal spoluautorom ďalších článkov v rámci nášho seriálu.

V 21. časti seriálu Pohnime rozumom! s dosť napovedajúcim názvom „Ako vložiť 3D kino do okuliarov“ sme priblížili zaujímavé osudy Lászlóových nápadov súvisiacich so snahou vyvinúť multifunkčné 3D okuliare. „*Hlavným cieľom Holakovského vynálezu bolo to, aby zariadenie s virtuálnym obrazom nebránilo vnímať aj reálny obraz. Miniaturne LCD obrazovky (displeje s tekutými kryštálmi) boli umiestnené na bočniciach okuliarov v blízkosti spánkov; pred očami boli len malé zrkadielka, ktoré odrážali tento obraz na sieťnicu cez prismsvitné doštičky. Tým sa vytvoril dojem, akoby sa tento virtuálny obraz vznášal v priestore pred divákom. V tom čase sa to stalo revolučnou myšlienkou. Získal na to patenty v 25 štátoch...*“

László nám počas návštevy jeho rodiny (koncom minulého leta) umožnil vyskúšať jeden z funkčných prototypov jeho 3D okuliarov.

V 23. časti seriálu sme poskytli prehľad najnovších aktualít z oblasti 3D. Spomenuli sme prvý digitálny 3D fotoaparát FINEPIX REAL 3D W1, ktorý už dva roky využívame, najnovšie 3D mobily, 3D notebooky, 3D

tablety, 3D projektory, 3D televízory. Prekvapením boli informácie o 3D tlačiarňach, ktoré dokážu „vytlačiť“ reálne 3D objekty.

Záver článku s podtitulkom A čo ďalej? opisoval projekt PC-GLASSES – počítač v okuliaroch. „*V súčasnosti v “K+F” Research and Development Consulting Center v Budapešti (aj vďaka viac ako 100 miliónom forintov z Európskej únie) pracuje László so svojimi spolupracovníkmi na vývoji prototypu najnovšej verzie PC-GLASSES, ktoré môžu spôsobiť revolúciu vo využívaní IT technológií (internet, mobil, počítačové hry, sledovanie filmov, televízie, domácich fotografií a videí...)*“

Google odhalil senzáciu

Časopis Duševné vlastníctvo č. 1/2012 bol daný do tlače 1. marca. Úrad priemyselného vlastníctva SR ho začal distribuovať 12. marca. Začiatkom apríla sa začali na internete objavovať, ako huby po daždi, prekvapujúce správy o tom, že Google prichádza s unikátnym projektom 3D okuliarov.

Citujeme niekoľko z nich.

5. 4. 2012 IT NEWS

Google oficiálne predstavil projekt futuristických okuliarov s rozšírenou realitou

Nedávne zvesti sa potvrdili. Google pracuje na projekte Project Glass, ktorého cieľom je vytvoriť okuliare s rozšírenou (augmentovanou) realitou. Prototyp okuliarov už má Google k dispozícii a predstavu, ako by mohlo zariadenie fungovať, zdieľa s celým svetom. Google v rámci svojej sociálnej siete

1 HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.: Pohnime rozumom! – 17. časť; Aj 3D je vynálezom prírody. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 3, s. 30-37.

Google+ spustil stránku venovanú projektu okuliarov budúcnosti. Samotná stránka ponúka základné informácie o projekte a priložené video prezentuje technológiu v praxi – takto budeme možno o pár rokov využívať moderné technológie.

Obr. 1 Ilustračná fotografia z článku

Inteligentné okuliare dokážu prakticky všetko, čo dnešné moderné inteligentné telefóny. Okrem schopnosti komunikovať písomne alebo volať s ostatnými ľuďmi, predstavujú okuliare vášho osobného asistenta. Je ovládaný hlasom, dokáže spravovať pripomienky, navigovať vás, ale aj fotiť fotografie. Samozrejmosťou je pripojenie na internet a možnosť automaticky všetko zdieľať. Okuliare vyzerajú štýlovo aj z hľadiska dizajnu – sú pomerne malé a kompaktné.²

HNonline 7. 4. 2012

„Google odhalil senzáciu. Špiónske okuliare

Všetky informácie sveta stále na dosah, bez nutnosti používať ruky a telefón s pripojením k internetu. Vízia prepojenia človeka a globálnej informačnej siete je o kúsok bližšie vďaka Project Glass. Pod názvom Project Glass sa skrýva koncept rozšírenej reality, ktorý premieta informácie pred oko užívateľa a prijíma hlasové príkazy v prirodzenom jazyku. Google projekt oficiálne predstavil na svojej sociálnej sieti Google+ približne mesiac po tom, čo na existenciu tajného projektu 'špiónskych okuliarov' upozornil denník The New York Times. Zatiaľ tím vývojo-

vých laboratórií Google (x) ukázal iba dizajnové štúdie okuliarov a video, ktoré ukazuje nie reálny produkt, ale víziu, ako má Project Glass fungovať.³

DSL.sk 6. 4. 2012

„Zakladateľ Google včera nosil okuliare dopĺňajúce realitu, alebo ich maketu **Sergej Brin**, jeden z dvojice spoluzakladateľov spoločnosti Google, mal včera na charitatívnej akcii pre podporu vývoja liekov pre nevidiacich nasadené okuliare vyzerajúce rovnako ako okuliare z projektu Google Glass dopĺňajúce realitu včera predstavené spoločnosťou.

Obr. 2 Scoble s Brinom (vpravo) v okuliaroch Google Glass

Foto: Robert Scoble

Upozornil na to Robert Scoble, ktorý sa s Brinom v okuliaroch aj vyfotil.

Brin tvrdil, že ide o prototyp. **Teraz je iba možné vidieť ich rebootovať**, tvrdil pre The Verge. Tiež podotkol, že okuliare budú musieť prejsť testami úrovne vyžarovania.

Akékoľvek ďalšie otázky na aktuálnu skutočnú funkčnosť ale odmietol komentovať a okuliare samozrejme ani nikomu nepožičal.

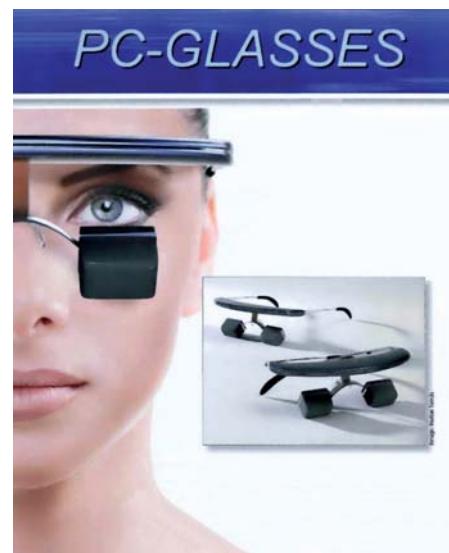
Podľa Scobla **displej okuliarov blikal namodralým svetlom.**

Nakoľko funkčné tak okuliare reálne boli a či prípadne fungovali samostatne alebo sa pripájali na iné Brinove zariadenie nie je jasné.⁴

Keďže sme v predošlých pokračovaniach podrobnejšie opisovali viac ako dvadsaťročnú históriu vývoja viacerých okuliarov, ktorých pôvodcom je László Holakovszky, ponúkame vám niekoľko obrázkov aj s dátumami ich publikovania.

Obr. 3 L. Holakovszky so svojím vynálezom stereoskopického zobrazovacieho prístroja (patent US 5,129,716); prihláška podaná 8. júna 1990.

Obr. 4 PC-GLASSES (2011)

Obr. 5 PROJECT GLASS (začiatok apríla 2012)

O tom, že podobné „jednooké“ okuliare nie sú až takou senzáciou, ako by sa mohlo zdať, svedčí aj nasledujúci prehľad monokulárnych mikrod displejových okuliarov, ktorý je súčasťou štúdie L. Holakovszkého z roku 2007.

2 www.itnews.sk/spravy/technologie/2012-04-05/c147891-google-oficialne-predstavil-projekt-futuristickych-okuliarov-s-rozsirenou-realityou

3 http://style.hnonline.sk/c3-55323520-kT0000_d-google-odhalil-senzaciju-spionske-okuliare-font-color-ff9900-video-font

4 www.dsl.sk/article.php?article=12363

Obr. 6 Prehľad okuliarov s monokulárnym displejom

	Microvision (US) Nomad		Shimadzu (JP) Data Glass 2
Type	Monocular	Type	Monocular
Microdisplay	0.7" LCD color	Microdisplay	0.7" LCD color
Pixels	180.000	Pixels	800x600x3
Screen size at 2m	28"	Screen size at 2m	44"
Input	NTSC, PAL	Input	Digital video signal, RGB
Display unit weight	35g	Display unit weight	70g
Focusing element	Eye-piece	Focusing element	Concave mirror
Power consumption	1,1 W	Power consumption	~4w
Sound	Yes	Sound	No
Price, USD	499.-	Price, USD	n/a
Web	www.personalmonitor.com	Web	www.shimadzu.com
	Olympus (JP) M2 Personal Viewer		MicroOptical (US) Model CO-3
Type	Monocular	Type	Monocular
Microdisplay	LCOS color	Microdisplay	0.38"LCD color
Pixels	800x600x3	Pixels	640x480x3
Screen size at 2m	n/a	Screen size at 2m	~20"
Input	SVGA	Input	VGA
Display unit weight	210g	Display unit weight	~35g
Focusing element	n/a	Focusing element	Eye-piece
Power consumption	~2w	Power consumption	3W
Sound	Yes	Sound	No
Price, USD	3.500.-	Price, USD	2.500.-
Web	www.tekgear.com	Web	www.microopticalcorp.com
	Daeyang (KR) Cy-Visor DH-4500MPV		Olympus (JP) PC Eye-Trek
Type	Monocular	Type	Monocular
Microdisplay	0.49" LCOS color	Microdisplay	n/a
Pixels	800x600x3	Pixels	800x600x3
Screen size at 2m	45"	Screen size at 2m	n/a
Input	NTSC/PAL/S-Video/SVGA	Input	SVGA
Display unit weight	n/a	Display unit weight	98g
Focusing element	Magnifying prism	Focusing element	n/a
Power consumption	4W	Power consumption	n/a
Sound	Stereo	Sound	No
Price, USD	3.500.-	Price, USD	n/a
Web	www.dyenc.co.kr	Web	www.gadgetcentral.com

Ku kritickým poznámkam o funkčnosti, význame a praktickosti medializovaných okuliarov, ktoré predstavil Google, treba pripojiť ešte dve otázky:

1. Dokáže ľudský mozog v „pohode“ spracovávať informácie o videnej realite z jedného oka spolu s virtuálnymi informáciami iba z druhého oka?
2. Nebude pozadie presvitajúce cez transparentný (priehľadný) virtuálny obraz pôsobiť rušivo?

Čo nám prinesie budúcnosť?

Napriek tomu, že okuliare Google sú ešte iba v štádiu prototypu, ich predpokladané funkcie naznačujú, kam smeruje vývoj technológie v tejto oblasti.

Ak sa pozrieme na históriu viacerých vynálezov, prvotné nápady sa väčšinou realizovali jednoduchým spôsobom. Potom nasledovalo ich vylepšovanie, pričom často vzniklo viacero vedľajších, v prvotnom nápadе nepredpokladaných produktov. Aj tie sa potom ďalej vylepšovali a zdokonaľovali. V ďalšej fáze sa mnohokrát tieto vylepšenia integrovali znovu do jedného prístroja, ktorý tak nadobudol vlastnosti, o ktorých autor prvotného nápadu ani netušil. Ako príklad môže slúžiť vynález fotoaparátu. Pôvodne to mal byť iba prístroj, ktorým by sa dali zaznamenať nepohyblivé, statické obrázky – fotografie. Použitie optiky a zvitkových filmov urýchlilo vývoj filmových kamier a premietáčiek. Určitý čas boli takéto fotoaparáty a kamery s premietáčkami zdokonaľované ako samostatné prístroje. Najnovšie technológie však v súčasnosti umožnili zlúčiť funkcie takýchto prístrojov do jedného.

V obchodoch je široký výber fotoaparátov, ktoré dokážu filmovať vo vysokom rozlíšení, ale aj kamier, ktoré kvalitne fotografujú. V ostatnom čase sa už dajú kúpiť prístroje, ktoré dokážu kvalitne fotografovať a filmovať nielen v 2D, ale aj v 3D. Napriek tomu, že to vyzeralo tak, akoby éra premietáčiek bola už za nami (videá si väčšinou pozeráme na monitoroch), vývoj techniky nás presvedča o opaku. Kamera **Sony HXR-NX30J** okrem filmovania a fotografovania totiž dokáže aj premietiť. A tak sa fotoaparát, kamera a premietička znovu stretli v jednom prístroji.

Tým sa však vývoj nezastavil. Miniaturizácia fotoaparátov a kamier umožnila zabudo-

Obr. 7 Sony HXR-NX30J – kamera s premietičkou⁵

vať ich aj do takých prístrojov, pri ktorých sa to spočiatku vôbec neočakávalo. Málokto v súčasnosti vyrábaný mobilný telefón, laptop alebo tablet nemá zabudovaný fotoaparát alebo kameru. Vznikajú nové sofistikované prístroje, ktoré dokážu fotografovať, filmovať, telefonovať, pripájať sa na internet a plniť aj veľa ďalších požiadaviek. Tento trend sleduje aj vývoj Google okuliarov.

Napriek tomu, že momentálne sú technickým hitom na počítačovom trhu tablety, ani pri nich sa vývoj pravdepodobne nezastaví. Tablety sú prístrojmi, ktoré združujú počítač, fotoaparát, kameru, video a audioprehrávač, ba najnovšie aj mobilný telefón, pričom nepotrebujú hardvérovú klávesnicu, sú malé, skladné a dokážu byť nezávislé od zdroja elektrickej energie. Google okuliare by však mali väčšinu týchto funkcií združiť do jedného miniatúrneho zariadenia – okuliarov. Google okuliare majú k týmto funkciám pridať ešte aj rozšírenú tzv. augmentovanú realitu.

Čo to vlastne je augmentovaná (rozšírená) realita? Slovenský slovník cudzích slov ani výkladový slovník nám zatiaľ o tomto pojme veľa nepovedia. Vyhľadávaním na internete pomocou Googlu však zistíme, že už aj na Slovensku môžeme využívať jej služby.

„Hitom posledných dní je tzv. rozšírená realita (augmented reality). Rozšírená realita je doplnením skutočného obrazu o umelo doplnené informácie – napríklad keď vám aplikácia pre iPhone ukáže kde je najbližšie metro, či reštaurácia. A ako je na tom s využívaním rozšírenej reality Slovensko?

Zdá sa, že aj my máme prvú utajenú lastovičku. Nové Zlaté stránky totiž začali posky-

tovat službu podobnú StreetView od Google.“⁶

Ak si doplníme informácie o rozšírenej realite (používa sa aj názov obohatená realita) z ukázkového videa o spomínaných okuliaroch, získame reálnu predstavu o tom, čo sa od nej dá očakávať.⁷ Napriek tomu, že jej použitie je už aj v súčasnosti možné pomocou aplikácií v mobiloch, laptopoch alebo tabletoch, použitie v okuliaroch bude určite praktickejšie a pohodlnejšie.

V súčasnosti Googlom predstavené okuliare sú síce zamerané hlavne na poskytovanie rozšírenej (ochohatenej) reality, ich vývoj sa pravdepodobne nezastaví iba pri tom. Zatiaľ umožňujú zobrazit' základné informácie iba pre jedno oko. Pomocou okuliarov, ktoré vyvíja László Holakovszky a jeho spolupracovníci, by sa informácie mohli vo vyššej kvalite zobrazovať pre obidve oči a dokonca v 3D virtuálnej realite.

Prečo s týmto nápadom neprišli tradiční vývojári a výrobcovia podobného hardvéru? Je známe, že pokrok vo výpočtovej technike postupuje závažným tempom. Tento vývoj je oprávnené nazývať počítačovou revolúciou. O tom, že tempo pokroku v tejto oblasti je skutočne závažné, svedčí aj nasledujúca informácia:

„Rýchlosť výpočtu pomocou prostriedkov výpočtovej techniky sa za posledných 30 rokov zvýšila 10⁵-krát, zatiaľ čo počas predchádzajúcich 2500 rokov iba 10-krát. Naproti tomu cena vykonania jednej inštrukcie súčasne klesla z niekoľkých dolárov na 10⁶ centov. Rozmery centrálnej jednotky počítača (CPU), o výkone porovnateľnom s počítačom pred 25-timi rokmi sa zmenšili taktiež miliónkrát, spoľahlivosť CPU však vzrástla

5 www.techbox.sk/video/c4750/sony-hxr-nx30j-mala-hracka-pre-profikov-s-projektorom.html

6 www.embuck.com/web/zlate-stranky-3d-prva-augmented-reality-aplikacia-na-slovensku/

7 www.mojandroid.sk/android-technologie/google-okuliare-s-rozsirenou-realitou-sa-pomaly-stavaju-skutocnostou-video

120-krát. Ak by sa letecký priemysel vyvíjal obdobným spôsobom, potom by súčasná cena lietadla Boeing 767 bola 500 dolárov, lietadlo by obletelo zemeguľu za 25 sekúnd a spotrebovalo by 5 litrov paliva.⁸

Tradiční výrobcovia hardvéru síce majú k dispozícii moderné technológie s nepatrnými rozmermi a s vysokým výkonom a tiež aj vlastné výskumné a vývojové laboratóriá, s nápadom skonštruovať takéto okuliare však neprišli oni, ale prevažne softvérovo zameraná firma Google. Tá má však na rozdiel od tradičných výrobcov hardvéru široko rozvinutý výkonný informačný systém. Ved' nie nadarmo sa spolu žartom a spolu vážne hovorí, že beznádejne strateným je ten, koho ani Google nenájde. Výkonné servery Googlu totiž dokážu vo veľmi krátkom čase vyhľadať a poskytnúť informácie, ktorých vyhľadanie tradičným spôsobom by bolo neporovnateľne zložitejšie a náročnejšie na čas. Využitie tohto informačného systému v tradičnom hardvéri je však obmedzené. Aj preto pri súčasnom stave počítačovej techniky, keď hardvér zabudovaný do okuliarov dokáže požadované operácie zvládnuť, prišiel Google na trh s touto novinkou. Samotné okuliare sú hlavne internetovým prepojením (interfejsom) medzi používateľom a servermi Googlu. Pomocou pripojenia na internet dokážu okuliare preniesť požiadavku zo strany používateľa na servery, ktoré ju bleskurýchlo spracujú, a výsledok je potom prostredníctvom okuliarov poskytnutý späť používateľovi.

Prepojenie na internet pomocou okuliarov Google bude pre ich používateľov určite veľkým prínosom a znásobí ich schopnosti. Vývoj v tejto oblasti sa určite nezastaví. Ďalším štádiom by mohla byť komunikácia s hardvérom pomocou myšlienok.⁹

Nechceme byť prognostikmi, ale pokúsme sa odhadnúť, ako by sa mohol tento vývoj uberať ďalej. Od tejto jednosmernej komunikácie s počítačom je už iba krôčik k obojsmernému prepojeniu mozgu s internetom. To znamená, že požiadavka z mozgu by bola odoslaná pomocou internetu na výkonný server, ktorý ju spracuje, a výsledok sa vráti späť, podľa potreby buď do zrakového, alebo do sluchového, prípadne do pamäťového centra mozgu. Zariadenie,

ktoré by to umožnilo, by vlastne fungovalo ako modem alebo skôr ako router (zariadenie prenášajúce dáta medzi dvoma sieťami). To znamená, že takéto zariadenie by svoj vlastný počítačový výkon nepoužívalo na riešenie problémov, ale iba na kvalitné sprostredkovanie informácie medzi mozgom a internetom a naopak. Tento trend je vo výpočtovej terminológii známy pod názvom „cloud computing“, keď úlohy zadané počítaču s malým výkonom riešia vysoko výkonné servery pomocou prepojenia cez internet.¹⁰

Ak by sa prepojenie mozgu s internetom podarilo vyriešiť, ľuďom by to umožnilo jednoducho a veľmi rýchlo získavať informácie uložené na internete a využívať výkon počítačových serverov na riešenie zložitých úloh. Bez potreby klávesnice a monitора by bolo možné vytvárať dokumenty, ale aj zaznamenávať myšlienky a nápady v textovej, zvukovej, prípadne aj obrazovej forme.

Možno prvé zariadenia, ktoré to umožnia, budú zložité, objemné a málo pohodlné. Zatiaľ sa robia pokusy so zariadeniami v tvare helmy. No keď si porovnáme veľkosť a výkon prvých počítačov so súčasnými, ani v ich prípade to nebolo inak. Je možné, že časom sa budú dať takéto zariadenie implantovať aj do ľudského tela, ale to už je kapitola o kyborgoch (kyborg – človek vylepšený umelými súčiastkami).

www.itnews.sk/spravy/technologie/2012-04-05/c147891-google-oficialne-predstavil-projekt-futuristickych-okuliarov-s-rozsirenou-realityou

http://style.hnonline.sk/c3-55323520-kT0000_d-google-odhalil-senzaciuspionske-okuliare-font-color-ff9900-video-font

www.dsl.sk/article.php?article=12363

www.techbox.sk/video/c4750/sony-hxr-nx30j-mala-hracka-pre-profikov-s-projektorom.html

www.embuck.com/web/zlate-stranky-3d-prva-augmented-reality-aplikacia-na-slovensku/

www.mojandroid.sk/android-technologie/google-okuliare-s-rozsirenou-realityou-sa-pomaly-stavaju-skutocnostou-video

<http://edi.fmph.uniba.sk/~winczer/historia/GHWZ/index.html#3>

<http://technologie.etrend.sk/veda/intel-chce-ovladat-pocitace-myslienkou.html>

www.microsoft.com/slovakia/window-sazure/cloud-computing.aspx

*Pokračovanie v Duševnom vlastníctve
č. 3/2012*

Literatúra a internetové zdroje¹¹

HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.: Pohnime rozumom! – 17. časť; Aj 3D je vynálezom prírody. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 3, s. 30-37.

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, L., HOLAKOVSKÝ, P.: Pohnime rozumom! – 21. časť; Ako vložiť 3D kino do okuliarov. In *Duševné vlastníctvo*, 2011, roč. XV, č. 3, s. 30-35.

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, L.: Pohnime rozumom! – 23. časť; 3D aktualita. In *Duševné vlastníctvo*, 2012, roč. XVI, č. 1, s. 31-35.

THINK IT! – PART XXIV „Sensation“ by Google HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, L.:

Google presented officially the project of futuristic spectacles with extended reality. Speculations of the press on functionality of the presented spectacles. Comparing of the invention by Lázsló Holakovszky (patent US 5,129,716 (1990)) with his project PC GLASSES (2011) and with PROJECT GLASS (2012) by Google. Summary table of molecular spectacles with basic technical data. Considerations on what the future (possibly) brings.

8 <http://edi.fmph.uniba.sk/~winczer/historia/GHWZ/index.html#3>

9 <http://technologie.etrend.sk/veda/intel-chce-ovladat-pocitace-myslienkou.html>

10 www.microsoft.com/slovakia/window-sazure/cloud-computing.aspx

11 Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku v zväzku k jeho obsahu platné k 18. 5. 2012.

Z GALÉRIE TVORCOV

Vedec, ktorý sa podieľa na vývoji technológií budúcnosti

Dr. Ing. František Simančík

– Krištál je čistý, krídlo je symbol. Krištáľové krídlo je poďakovaním, poklonou, uznaním a odmenou za nadpriemerné výkony, myšlienky, nápady, projekty a snahu. Čistý krištál a priehľadný symbol krídla vždy patrili a budú patriť tým, ktorí nás obohacujú a vedú doletieť v prúde svojich myšlienok a činov najďalej. Nejde o hviezdíčky, čo zažiaria, ide o hviezdy – stálice, osobnosti.

organizátori Krištáľového krídla

Medzi deviatimi osobnosťami slovenskej vedy a medicíny, spoločenskej, umeleckej a športovej scény, ktoré si 15. januára tohto roka, v rámci slávnostného galavečera 15. ročníka podujatia, prevzali Krištáľové krídlo za rok 2011, bol aj **Dr. Ing. František Simančík** (49) riaditeľ Ústavu materiálov a mechaniky strojov Slovenskej akadémie vied. V kategórii Medicína a veda ho ocenili za zavedenie originálnej technológie infiltrácie grafitových súčiastok medou do priemyselnej výroby inovovaných klzných kontaktov lokomotív a trolejbusov, za vyvinutie špeciálnych hliníkových materiálov pre vysoko teplotné aplikácie v piestoch spalovacích motorov, ako aj za revolučnú inováciu chladenia a ohrevu obytných alebo kancelárskych priestorov.

Keď sme nedávno navštívili F. Simančíka na jeho pracovisku v SAV, samozrejme, zaujímali sme sa v prvom rade o ocenené riešenia.

Originálne technológie infiltrácie grafitových súčiastok medou zavedené do priemyselnej výroby inovovaných klzných kontaktov lokomotív a trolejbusov

– Ide o technológiu výroby kompozitných materiálov, ktorú sme v našom ústave začali vyvíjať pred 30 rokmi z iniciatívy Ing. Augustína Schweighofera, CSc., s podporou nášho vtedajšieho progresívneho riaditeľa – vizionára – akademika prof. Ing. Jozefa Čabelku, DrSc. Princíp spočíva v natlačení tehotného kovu do pórovitého materiálu pomocou vákuu a tlaku plynu. Nám sa túto technológiu podarilo dovieť do sériovej výroby kovo-grafitových klzných kontaktov, ktoré

sa používajú na prenos prúdu z trolejového vedenia do pohonov trolejbusov alebo lokomotív. Impregnácia grafitu roztavenou medenou zliatinou pri vysokom tlaku podstatne zlepšuje jeho elektrickú a tepelnú vodivosť, pričom zachováva dobré trecie vlastnosti grafitu, ktorý slúži ako „tuhé mazadlo“, a znižuje tak opotrebenie troleje. V porovnaní s tradičnými grafitovými kontaktmi majú nové kompozitné materiály o 40 % vyššiu životnosť. Významnou technologickou inováciou je možnosť v automatickom režime infiltrovať aj dlhé kontakty pre vlakové lokomotívy, ktoré sa dosiaľ museli skladať z kratších kúskov, pričom hrozilo ich vypadnutie a poškodenie troleje. Novú tech-

nológiu sme úspešne zaviedli do výroby v spoločnosti Elektrokarbon v Topoľčanoch, čím sa zaradila do prvej ligy dodávateľov tohto produktu. Nové zaujímavé zákazky, ktoré tak získala, jej pomohli preklenúť následky krízy z roku 2009.

Špeciálne hliníkové materiály pre vysoko teplotné aplikácie v piestoch spalovacích motorov

– V tomto prípade je materiál vyrobený z ultrajemných hliníkových práškov, ktoré sa vyrábajú rýchlym tuhnutím taveniny, pričom sa na ich povrchu tvoria tenké oxidové vrstvy. V dôsledku teplotnej odolnosti tých-

to keramických oxidov dosahuje výsledný kompaktný materiál vynikajúcu pevnosť a štruktúrnu stabilitu aj pri teplotách nad 400 °C, zatiaľ čo klasické hliníkové zliatiny svoje pevnostné vlastnosti strácajú už pri teplote okolo 200 °C. Naše nové materiály je možné využívať vo vysokovýkonných spaľovacích motoroch, napríklad v pretekárskych autách, kde piesty vplyvom vysokej teploty „mäknú“ už po niekoľkých hodinách a je potrebné ich vymeniť. Sú preto veľmi zaujímavé aj pre automobily formuly 1, kde sa v súčasnosti už intenzívne testujú. V konštrukčných aplikáciách pracujúcich pri teplotách do 400 °C majú potenciál nahradiť ťažšie ocelové súčiastky a poskytnúť tak vyhovujúcu alternatívu nepomerne drahších titánových zliatin.

Inovácie chladenia a ohrevu obytných alebo kancelárskych priestorov

– Ohrevné a súčasne chladiace panely sme už prezentovali na rôznych podujatiach ako zaujímavý produkt z penového hliníka, ktorým sa v ústave dlhodobo zaoberáme. Montujú sa na strop, zhruba na 30 percent jeho celkovej plochy, a daný priestor potom pomocou kvapalného média v lete chladia a v zime ohrievajú. Výhodou je, že teplo na pomerne veľkú stropnú plochu rozvádza penový hliník s dobrou teplotnou vodivosťou pri nízkej kapacite, čo významne znižuje náklady na prípravu a rozvod teplotného kvapalného média a súčasne zvyšuje rýchlosť odozvy na zmeny teploty. Panel rozvádza teplo rovnomerne po celom priestore, materiál je zdravotne neškodný, nehorľavý a recyklovateľný.

Chladiacim a ohrevným panelom z penového hliníka pripisujem veľkú budúcnosť. Mohli by znamenať revolúciu vo vytváraní tepelnej pohody v uzavretých priestoroch pri relatívne nízkych nákladoch, pretože využijú

vajú nízkoenergetické teplo, ktoré sa dá získať z obnoviteľných zdrojov energie. Takéto panely sme inštalovali napríklad v spoločnosti Sapa Profily, a. s., v Žiari nad Hronom na ploche 260 štvorcových metrov a je s nimi zatiaľ všeobecná spokojnosť.

F. Simančík spomenul **penový hliník**. So zveličením by sa dalo povedať, že sa podobá špongii, no zatiaľ čo tá sa dá ľahko stlačiť rukou, pri hliníkovej pene to nie je možné, a rozhodne to nie je ani pena, akú poznáme z piva ☺. Vývoj technológií na výrobu penového hliníka znamenal pred časom vznik nového priemyselného odvetvia. Ako vznikajú v hliníkových odliatkoch póry?

– Podobne ako v chlebe alebo v kysnutom pečive. Použije sa kypriaci prášok, ktorý pri zvýšenej teplote uvoľňuje plyn. V našom prípade do hliníkovej prášku zamiešame hydrid titanu, zmes sa stlačí v lise a výlisok sa potom upeče ako bábovka vo vhodnej forme. Vodík, ktorý sa z hydridu počas tavenia výlisok uvoľní, vytvorí v roztavenom kove bublinky, čím sa zväčší jeho objem a výsledná pena, ak máme úspech, kompletne vyplní formu. Po vylisovaní máme súčiastku, ktorá vyzerá ako hliníkový odliatok, no vnútri je pórovitá ako bábovka.

Ako nám F. Simančík ďalej povedal, k prednostiam penového hliníka patrí kombinácia nízkej hmotnosti a mechanickej tuhosti, čo je možné dobre využiť pri odľahčovaní konštrukcií. Výhodou je tiež to, že súčiastky sa vyrábajú odlietanim v jednoduchej forme, čo umožňuje vytvárať prakticky ľubovoľné tvary bez výrazných rozmerových obmedzení. Výrobok z hliníkovej peny výborne rozvádza teplo, tlmí hluk a vibrácie, dokáže absorbovať aj veľké množstvá nárazovej energie.

– Bežne v prevádzke takúto penu nestlačíte, no keď dôjde k nejakému nárazu, neprimeranému zaťaženiu, štruktúra sa stlačí a absorbuje energiu. Pena slúži v rôznych deformačných zónach ako ochranný prvok uložený pred súčiastku alebo elektroniku, ktorú potrebujeme chrániť. Ako ochranný element proti neprimeranému nárazu sme ju použili už aj v železničných vagonoch. Dokáže stlmiť náraz 50-tonového vagona pohybujúceho sa rýchlosťou do 10 km/h bez poškodenia jeho podvozka, čo je v prevádzke dôležité najmä pri neopatrnom posúvaní vagonov. Za toto technické riešenie nárazníka získal náš ústav v roku 2007 Cenu Ministerstva hospodárstva SR „**Inovatívny čin roka**“.

Penový hliník vyvinutý v Ústave materiálov a mechaniky strojov SAV je využívaný i vo viacerých automobiloch známych značiek. Zabezpečuje napríklad pevnosť rámu karosérie, pohlcuje nárazovú energiu pri náraze do auta zozadu a pod.

Ústav materiálov a mechaniky strojov si v budúcom roku pripomenie 60. výročie. V roku 1953 začalo písať jeho históriu na pôde SAV Laboratórium fyziky kovov, neskôr Ústav kovových materiálov. Začiatkom 80-tych rokov sa Ústav kovových materiálov zlúčil s Ústavom technickej mechaniky, a tak vznikol súčasný názov.

F. Simančík začal v ústave pracovať v roku 1986. Ako jeho zamestnanec dizertačnú prácu na udelenie doktorátu robil vo Viedni na Naturwissenschaftliche Fakultät. Od roku 1994 bol zástupcom riaditeľa ústavu a **od roku 2004 je jeho riaditeľom**. Ústav má v súčasnosti 80 zamestnancov a medzi nimi sú okrem vedcov aj technici a robotníci.

– *Náš ústav je v štruktúre SAV špecifický, zameriava sa skôr na inžiniersky výskum a vývoj. Nerobíme typickú vedu, za ktorou nie sú okamžite komercializovateľné výsledky, no sústreďujeme sa na vyriešenie konkrétnych problémov, pričom výsledky často nezhmotňujeme do publikácií, ale do nových produktov a technológií, ktoré po vhodnej priemyselnoprávnej ochrane, predávame. V ústave väčšinu výskumných prác robíme na zákazku. Nové produkty vieme zvyčajne i sami vyrobiť, a to aj vo väčších sériách. Pre švédskeho partnera sme napríklad donedávna ročne produkovali rádovo 10-tisíc unikátnych kompozitných platničiek určených do testovaných nových bipolárnych akumulátorov a podobne to bolo i v prípade spomínaných klzných kontaktov pre trolejbusy – najskôr sa prostredníctvom spoločnosti Elektrokarbon v Topolčanoch u jej odberateľov testovali naše vývojové prototypy a až neskôr, keď sa zistilo, že majú dobrý trhový potenciál, zainvestovali do výrobných technológií, ktorú sme potom pre firmu vyvinuli a úspešne spustili do prevádzky.*

F. Simančík je spolupôvodcom viacerých vynálezov, na ktoré boli udelené patenty i v zahraničí. Priemyselnoprávnej ochrane pripisuje nemalý význam.

– *Keď začíname nejaký projekt, nevieme, či na jeho konci bude vynález, alebo nie. Ošetrované to máme tak, že vynález alebo know-how patrí firme, ktorá financovala výskum, s tým, že si zmluvne dohodneme podiely, ktoré budeme mať z využívania našej technológie, alebo že nami vytvorené poznatky budeme môcť naďalej zužitkovať v iných projektoch. Ak by firma chcela predat' prípadný patent, resp. know-how, máme dohodovaný nárok na licenčný poplatok z predaja vo výške 20 – 25 percent. Dohodnutý máme*

zvyčajne aj prednostný bezodplatný prevod duševného vlastníctva naspäť na náš ústav, ak by firma už nechcela platiť udržiavacie poplatky za patent. S rakúskou firmou Alu-light, pre ktorú sme vyvíjali penový hliník 18 rokov, sme mali aj nadštandardnú dohodu, ktorá nám umožňovala dokonca poskytovať práva k jej chráneným riešeniam, na ktorých sme sa výskumne podieľali, za predpokladu, že príjemca pritom využíval polotovary vyrábaný touto firmou. Takto sme v podstate mohli získavať príjem z predaja licencií na patenty, ktoré vlastnil náš partner, pričom nás udržiavacie poplatky nič nestáli a naše riešenie bolo aj tak dlhodobo patentovo chránené. My sa preto až tak nehrnieme za vlastníctvom patentov udeleným na naše vynálezy. Viete, nie vždy sa vám patentované riešenie podarí predat' a potom buď' platíte nemalé udržiavacie poplatky, alebo patent predáte pod cenu len preto, aby ste ho nemuseli udržiavať. Podľa môjho názoru, pre výskumný ústav je patent zaujímavý len vtedy, ak je dobrá šanca na jeho skorý predaj alebo licencovanie, inak znamená z ekonomického hľadiska čistú stratu. Problematické je i spoluvlastníctvo s výrobcom, pretože neustále dochádza ku konfliktu medzi vašim záujmom patent výhodnejšie predat' a jeho opačným záujmom chrániť svoju výrobu pred konkurenciou.

V SAV, ako celku, má postupne vzniknúť **centrum transferu poznatkov a technológií** a jeho partnermi budú aj patentoví zástupcovia. Predstavitelia ústavu rokujú na rôznych úrovniach o tom, aby priemyselnoprávna ochrana bola čiastočne podporovaná i z verejných zdrojov, no bude potrebné stanoviť, za akých podmienok môže byť finančná pomoc poskytnutá.

– *Napríklad v nemeckých výskumných organizáciách je priemyselnoprávna ochrana významne dotovaná štátom, ktorý všetky benefity z takejto ochrany ponecháva danej organizácii. Dobré si pritom uvedomujú, že takéto príjmy budú opäť vložené do tvorby znalostí, z čoho bude mať úžitok celá spoločnosť.*

Riaditeľ Ústavu materiálov a mechaniky strojov SAV F. Simančík poukazuje i na to, že na starom kontinente s jednotným trhom **by už konečne mal začať platiť európsky patent s jednotným účinkom**, pretože súčasný patentový systém je finančne enormne nákladný a je tiež žiaduce ho zjednodušiť a zefektívniť.

Dôležitý je však i ďalší aspekt, aby Slovensko malo čo chrániť..., a dostali sme sa k znalostnej ekonomike.

– *My na Slovensku síce hovoríme o znalostnej spoločnosti a ekonomike, no vieme vlas-*

ne čo to znamená? Mám taký dojem, že tým sa až tak nezaobráame. Znalostná ekonomika nie je ekonomika používajúca znalosti pri výrobe a montáži. Má ísť o ekonomiku, ktorá znalosti vie vytvárať, práve znalosti majú byť tovarom, ktorý predávame. Ale toto my nerobíme. Keby sme montovali trebárs aj raketoplán na základe dodaných výkresov zo zahraničia, tak to nie je znalostná ekonomika, ale možno predávanie nejakej znalostnej práce. Ale keď vymyslíme napríklad nový hrniec, v ktorom sa cibuľa nepripečuje, bude to oveľa väčší prínos pre znalostnú ekonomiku ako skladanie raketoplánu na základe cudzích poznatkov.

Znalosti by v prvom rade mali „vyrábať“ vedeckovýskumní a vývojoví pracovníci. Keďže poznatok je nehmotný, je potrebné ho doviesť do realizovateľného technického riešenia, zadefinovať, dať to na papier a vzápätí by mala prísť na rad priemyselnoprávna ochrana, aby sa poznatok neprezradil, pretože potom ho už nie je možné predat' alebo licencovať. Poznatok, ktorý je vo výrobku, tvorí jeho pridanú hodnotu, ktorá v priebehu rokov prináša pravidelný finančný zisk navyše k cene práce, energie, technologických zdrojov a pod. Poznatok do výrobku vložíme raz, vtedy, keď ho prvýkrát vyrobíme, a potom nás už nič nestojí, hoci zisky prináša stále. To je recept na naše ekonomické problémy. Na Slovensku žijeme nad pomery, vo verejných financiách máme deficit, viacej spotrebujeme, ako dokážeme vyrobiť. Na príjmovej strane to síce môžeme riešiť tak, že budeme neustále zvyšovať výrobu, to sa ale nezaobíde bez zvyšovania nákladov – peniaze na stimuly, na nové pracovné miesta, nové energetické zdroje, ochranu životného prostredia, dopravu, diaľnice a pod. Ak však hodnotu našej produkcie zvýšime vložením nových poznatkov do výrobkov, vynaložené náklady budú neporovnateľne menšie. Druhá možnosť, ako znížiť alebo vyrovnat' deficit verejných financií, spočíva v šetrení; môžeme osekávať výdavky vo verejných službách, na vzdelanie alebo zdravotníctvo. Pre spoločnosť je však omnoho prijateľnejšie šetrenie na výrobných nákladoch, ktoré môžeme opäť znížiť pomocou nových poznatkov, zavedením rôznych zlepšení a inovácií do výrobných procesov. Na tvorbu nových poznatkov však potrebujeme vyhovujúcu prístrojovú, ale aj personálnu infraštruktúru a tú zatiaľ nemáme. Na trhu práce máme nadbytočné množstvo sociológov a právnikov, ktorí, žiaľ, zásadné poznatky potrebné na zlepšenie výrobkov a zlacnenie výrobných procesov vyprodukovať nevedia. Kórejská automobilka, aby mala lepší biznis v Európe, preniesla pred niekoľkými rokmi pomocou veľkých štátnych stimulov výrobu do lokality pri Žiline a teraz presúva na starý kontinent

aj potrebný vývoj. Viacerí z nás si mysleli, že vývojové pracovisko umiestni Kia tiež na Slovensku, pretože k iným štátom by ju nič citové nemuselo viazať, ale nestalo sa tak. Vývojové centrum buduje v Nemecku. Má to logiku. Na Slovensku by v ňom nemal kto pracovať, chýbajú nám špecialisti a potrebná výskumná infraštruktúra.

Ústav materiálov a mechaniky strojov SAV začiatkom roka 2010 rozbehol projekt **Inovačné centrum SAV pre technológie spracovania hliníka a výrobkov z neho** (INOVAL). Sleduje ciele Operačného programu Výskum a vývoj a je financovaný zo štrukturálnych fondov Európskej únie. Projekt má prispieť k zvýšeniu hospodárskeho rastu Slovenska zlepšením transferu najnovších výsledkov SAV do firiem zaoberajúcich sa spracovaním hliníka v Banskobystrickom samosprávnom kraji.

– Chceme sa pokúsiť preorientovať slovenské výrobné firmy zaoberajúce sa spracovaním hliníka na firmy inovatívne, a to tak, že im priamo na mieste budeme radiť, čo by sa z hľadiska inovácie dalo u nich zlepšiť. Keďže náš ústav vyvíja aktivity najmä v oblasti ľahkých kovov a kompozitov, vytvorili sme v hlavnom meste hliníka v Žiari nad Hronom výskumné pracovisko, ktoré má slúžiť ako vedecko-výskumná základňa pre všetky firmy zaoberajúce sa hliníkom. Naše detašované pracovisko, z ktorého vznikne Kompetenčné centrum pre výskum a vývoj v oblasti ľahkých kovov a kompozitov, sídli v priestoroch spoločnosti Sapa Profily, ktorá je výrobcom a dodávateľom hliníkových lisovaných profilov, a zatiaľ v ňom pôsobí sedem zamestnancov nášho ústavu. V súčasnosti tam budujeme príslušnú výskumnú a vedeckú infraštruktúru. Vykonalí sme už audit asi v 20-tich firmách, zistili sme, čo robia, aký majú inovačný potenciál a na základe toho sme zriadili 12 kontaktných bodov (nielen v Banskobystrickom samosprávnom kraji), kde je možné obrátiť sa na nás v prípade záujmu o inovácie výrobkov a procesov, najmä v súvislosti s odľahčovaním súčiastok alebo riešením problémov s kvalitou výroby.

Partnermi Ústavu materiálov a mechaniky strojov SAV v rámci projektu INOVAL sú: Žilinská univerzita v Žiline,

Technická univerzita v Košiciach, Sapa Profily, a. s., Fagor Ederlan Slovensko, a. s., Thermosolar, s. r. o., Žiar nad Hronom, Esoxplast, s. r. o., Liptovský Ján, Spinea, s. r. o., Prešov, Tuvatech, s. r. o., Trenčín, Matador Automotive Vrable, a. s., a Slovenské centrum produktivity so sídlom v Žiline.

– Každý z týchto našich partnerov má čo povedať do projektu INOVAL. Chceme úzko spolupracovať a radiť sa, ako zvýšiť pridanú hodnotu vo výrobkoch, o ktoré je záujem i vo svete. Predpokladáme, že v našom kompetenčnom centre bude postupne pracovať asi 20 ľudí, samotný projekt jeho tvorby, v súčasnosti podporovaný z eurofondov, by mal byť ukončený koncom roka 2014. Potom si už KC bude musieť na svoju existenciu zarábať výskumno-vývojovými aktivitami. Problém však máme v tom, že to, čo za európske peniaze vytvoríme alebo nakúpime, nesmú podľa súčasných pravidiel využívať priemyselní partneri, pretože by mohlo dôjsť k neoprávnenej štátnej pomoci. Aj keď tu isté racionálne obavy môžu existovať, nakúpené drahé prístroje sa musia využívať aj pri zvyšovaní pridanej hodnoty slovenskej produkcie, nielen na vedecké „hry“. Toto je nutné doriešiť.

Keďže Ústav materiálov a mechaniky strojov SAV sa špecializuje na vývoj nových progresívnych materiálov, F. Simančíka sme sa opýtali, ako budú vyzerat inovácie v tomto smere o takých 10 – 15 rokov.

– Technologický pokrok nie je možný bez nových materiálov. Napríklad v elektronike sa vyrábajú stále rýchlejšie mikročipy s veľkou pamäťou, ale neexistujú materiály, ktoré by pri tej rýchlosti dokázali spoľahlivo odvieť teplo. Je možné vyrábať energiu fúznou reakciou, ale nevieme ju udržať v takej teplote, aby to bolo bezpečné. My môžeme do auta namontovať trebárs aj raketový motor, ale nevydržala by to konštrukcia auta. Súčasný materiál už nemožno deliť na kovy, keramiku a plasty. Dnes sa už v každej oblasti používajú heterogénne materiály, v ktorých sofistikovaná mikroštruktúra zabezpečuje unikátnu kombináciu mechanických, chemických, elektrických alebo magnetických vlastností. Ak sa pred 40 rokmi pamät počítača práce vyrábala z drôtov navlečených do feritových jadier, dnes sa nepomerne väčšia kapacita v podstatne menšom objeme dosahuje riadeným usporiadaním atómov v štruktúre materiálu. Budúcnosť je teda v ďalšom „miešaní“ materiálov, dôjde ku kombinácii rôznych typov materiálov a zliatin, aby dosiahli požadované vlastnosti. Budú sa využívať hybridné štruktúry. Jednotlivé materiály majú rôzne výhody i nevýhody, a preto pôjde o to, aby sme v nich výhodné vlastnosti posilnili na úkor tých ostatných, a takýmto smerom sa bude uberať aj výskum v našom ústave.

PhDr. Július Šípoš

Foto: www.kristalovekridlo.sk,
J. Rešutíková

Ocenenia

- 2012 – Krištáľové krídlo za rok 2011
 2011 – Cena ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR za vedu a techniku v kategórii Osobnosť vedy a techniky za významný prínos pri vývoji nových materiálov na báze ľahkých kovov
 2006 – Cena SAV za výskum penového hliníka
 2003 – Pamätná plaketa SAV
 1998 – Technológ roka SR za vývoj technológie výroby penového hliníka
 1996 – Cena SAV za vývoj kompozitu meď/uhlík
 1993 – W. J. Müller-Preis TU Wien za najlepšiu dizertačnú prácu

Prehľad vynálezov, ktorých spolupôvodcom je Dr. Ing. František Simančík

Podané v roku	Publikačné číslo	Názov Zahraničné patentové dokumenty
1989	CS 274909	Zariadenie na kontinuálne elektrolytické pokovovanie elektricky vodivých vlákien v pradencoch (ÚMMS SAV/Štefánik, Šebo, Kavecký)
1996	AT 406027	Proces tvarovania výliskov z metalickej peny a zariadenie na uskutočnenie tohto spôsobu (Schörghuber, Hartl) AT 228411; EP 0804982; JP 10029052; US 5865237
1997	NO 972810	Proces tvarovania výliskov z metalickej peny a zariadenie na uskutočnenie tohto spôsobu (Schörghuber, Hartl)
1997	AT 408076	Proces výroby tvarovaných výrobkov z pórovitého materiálu na báze ľahkých kovov (Desigher, Schultz, Wörz) DE 19744300
1998	AT 408317	Kompozitný materiál z kovovej peny a spôsob jeho výroby (Wolfsgruber, Wörz) WO 9952661; AU 3126699; CA 2326784; US 2002127425; US 6391250; JP 2002511526; EP 1085956; EP 1352696; AT 251001; ES 2209413
1999	AT 408527	Kompozitný materiál vystužený vláknom s kovovou maticou a príprava uvedeného materiálu (Degischer, Danninger, Kriszt, Ponemayr, Daxelmüller, Pökl, Consemüller, Hribernik, Idžinský) EP 1046724; AT 306570; DK 1046724; ES 2250095; SI 1046724
2003	DE 10313321	Penový výrobok s presnými rozmermi, zariadenie na jeho výrobu a postup jeho výroby (Rajner) WO 2004085688; CA 2519964; US 2007158877; JP 2006521467; EP 1608476; AT 353260; ES 2280953
2003	SK 286220	Spôsob výroby vystuženého konštrukčného prvku, konštrukčný prvok a jeho použitie (ÚMMS SAV/Jerz) WO 2004087981; EP 1611262; AT 362554; ES 2285453; JP 2006523536
2005	EP 1695779	Ľahký konštrukčný panel s kovovou štruktúrou a izolačným jadrom a spôsob jeho výroby (GLEICH GmBH/Gleich)

THE SCIENTIST PARTICIPATING IN FUTURE TECHNOLOGIES DEVELOPMENT. DR. ING. FRANTIŠEK SIMANČÍK
 Dr. Ing. František Simančík (49), the Director of the Institute of Materials and Machine Mechanics, Slovak Academy of Sciences, was one of nine eminent figures from the Slovak science and medicine, social, artist

and sport areas, who were awarded the Crystal Wing Award for 2011 within the gala evening of the 15th year of the Crystal Wing on January 15, 2012. In the category of medicine and science he was awarded for introduction of the original technology of copper infiltration of graphite components in manufacturing of innovative sliding con-

tacts of locomotives and trolleybuses, for the development of special aluminium materials for high temperature applications in pistons of internal combustion engines, as well as a revolutionary innovation of cooling and heating of residential or office spaces.

Úspešné príbehy

Omyly v priemyselnom vlastníctve môžu vyjsť draho: Zo skúseností spoločnosti Alba Confecciones (Kuba)

Prípadová štúdia malých a stredných podnikov

V roku 1994 spoločnosť na výrobu textilu a odevov v provincii Pinar del Rio na Kube dostala svoje nové obchodné meno – Alba Confecciones. Strategickým cieľom spoločnosti s novým názvom sa stalo vyhľadávanie nových trhov pre svoje výrobky, a to aj za hranicami krajiny. Spoločnosť si zvolila vlastný postup v ochrane priemyselného vlastníctva a svoju marketingovú stratégiu postavila na využívaní pomerne bohatého portfólia ochranných známk (viac než 20) vzťahujúcich sa na širokú škálu jej originálnych textilných výrobkov. V priebehu niekoľkých rokov si tak vybudovala imidž úspešného národného podniku s veľmi dobrou perspektívou na medzinárodných trhoch. Významný úspech pre ňu predstavoval export do Kanady či zmluvy na spoluprácu v oblasti textilnej výroby s rozličnými čínskymi spoločnosťami.

Výrobky Alba Confecciones zahŕňajú módne odevy, pánske odevy, unisex rifle, oblečenie pre deti, pracovné rovnšaťy a pracovné rifle, ako aj doplnky do domácnosti rôzneho druhu.

V roku 2001 sa spoločnosť obrátila na Centrum pre manažment informácií a technológií (CIGET) v Pinar del Rio, aby sa informovala o možnosti ochrany svojho obchodného mena formou ochrannej známky. Ukázalo sa, že hoci spoločnosť podniká pod jedným názvom už viac ako šesť rokov, z tejto skutočnosti jej neplynie žiadny nárok na právnu ochranu obchodného mena, keďže podľa kubánskej legislatívy ochranná známka musí byť zapísaná v súlade s národným zákonom o ochranných známkach, aby držiteľ mohol získať práva z ochrannej známky na kubánskom území. Následne spoločnosť požiadala Úrad priemyselného vlastníctva Kuby (OCPI) o prieskum ochranných známk a o stanovisko k možnostiam ochrany jej obchodného mena. Po uskutočnení týchto krokov vyšiel najavo fakt, že ochrannú známku Alba má už na Kube zaregistrovanú dominikánsky občan Miroglio Tessile pre produkty v trie-

de 25 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb (odevy, obuv a pokrývky hlavy) (Niceské triedenie) a tiež pre ďalšie produkty súvisiace s aktivitami kubánskej spoločnosti.

Zistené skutočnosti predstavovali pre spoločnosť z provincie Pinar del Rio vážny problém vzhľadom na dôsledky, ktoré by používanie jej obchodného mena zapísaného ako ochrannej známky mohlo v budúcnosti priniesť. Podnikanie za týchto okolností by znamenalo porušovanie práv z ochrannej známky pána Tessila a pre spoločnosť by mohlo priniesť aj konzekvencie v ekonomickej rovine. Vo svojom podnikaní totiž používala sporné označenie počas obdobia šiestich rokov, samozrejme aj v rámci rozvíjania vzťahov s verejnosťou a iných komunikačných aktivít, a to bez súhlasu majiteľa tejto ochrannej známky.

Ako veľké šťastie sa pre spoločnosť ukázalo zavedenie nového právneho konceptu, ktorý bol začlenený do zákona č. 203 z roku 1999 a v máji 2000 vstúpil do platnosti, čím sa stal súčasťou kubánskeho právneho systému. Na základe tejto právnej nor-

my a odporúčaní expertov z CIGET-u Alba Confecciones mohla pristúpiť k právnym krokom pred OCPI smerujúcim k zrušeniu ochrannej známky pána Tessila a jej výmazu z registra z dôvodu jej nevyužívania v priebehu viac ako troch po sebe nasledujúcich rokov v súlade s kubánskym známkovým právom. Majiteľ ochrannej známky nebol schopný poskytnúť dôkaz o použití ochrannej známky na kubánskom území v sledovanom období. Preto OCPI rozhodol o výmaze ochrannej známky „Alba Confecciones“ z kubánskeho registra ochranných známk. Ihneď nato spoločnosť Alba Confecciones požiadala o ochranu tohto označenia vo svojom mene.

Napokon teda spoločnosť získala práva z ochrannej známky pre svoje označenie, čo bolo jej veľkým úspechom v ochrane a upevňovaní už predtým vybudovaného imidžu, a to nielen vo svojej domovskej provincii, ale aj na ostatnom kubánskom území. Zároveň spoločnosť nadobudla cenné skúsenosti v oblasti ochranných známk, z ktorých mohla čerpať pri ďalšom formovaní svojej značky či reklamných a marketingových aktivitách na domácich i zahraničných trhoch.

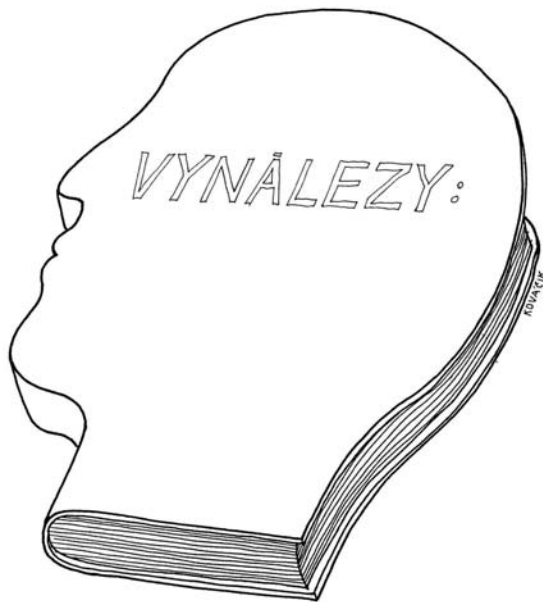
V súčasnosti v súlade so svojou proexportnou obchodnou stratégiou spoločnosť zvažuje možnosti zaregistrovania niektorých zo svojich ochranných známk v zahraničí.

*Z angličtiny preložila
Mgr. Andrea Kapustová
(Publikované so súhlasom
Svetovej organizácie duševného vlastníctva – WIPO)*

www.wipo.int/sme/en/case_studies/alba_confecciones.htm

Foto: www.flickr.com/photos/mikelo/317451569/

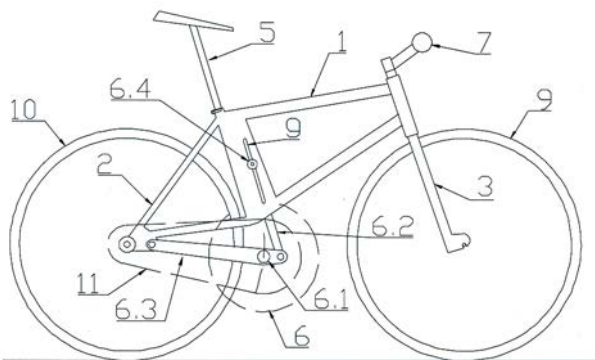

Spektrum dobrých nápadov a riešení

Bicykel s modifikovateľnou konštrukciou

Kult dokonalej postavy je fenoménom dnešnej doby. Najlepším spôsobom ako sa k nej aspoň priblížiť, samozrejme s prihliadnutím na vyváženú stravu, sú plávanie a cyklistika. Pokiaľ nie ste práve horlivým plavcom a neradi sa delíte o priestor v preplnenom bazéne, riešením pre vás môže byť spoznávanie prírodných krás priamo z cyklistického sedla.

V súčasnosti nám trh ponúka množstvo kvalitných bicyklov, dokonca niektoré sú chránené priemyselnými právami. Jedným z nich je aj špeciálny typ bicykla, ktorého pôvodcom je Boris Hudák z Prievádz: – *Ako vášnivý cyklista sa už niekoľko rokov pokúšam prispôsobiť bicykel najrôznejším povrchom. V teréne sa technika jazdy mení a bicykel vďaka svojim špecifikám kladie odlišné nároky na štýl jazdenia. Jazda v teréne však nemilosrdne zatáča telo po všetkých stránkach. Otrasy sú v niektorých prípadoch značné a práve kvalitný bicykel ich dokáže eliminovať.*

ÚV SK 6148

Podstatu technického riešenia chráneného úžitkovým vzorom opisuje Ing. Slavomír Gazdík z ÚPV SR: – *K rámu bicykla sú posuvne pripojené sedlová, pedálová a volantová zostava vrátane posuvného volantu. Komponenty sú fixovateľné vo zvolenej zostave, a teda bicykel je svojou konštrukciou schopný odolávať zvýšenému namáhaniu.*

Od bežného bicykla sa líši tým, že počas jazdy umožňuje presťavovať pozíčný a regulačný systém tak, aby mäkkosť pruženia, poloha tela a rozloženie hmotnosti zodpovedali aktuálnej rýchlosti, sklonu a nerovnosti terénu. To jazdcovi umožňuje efektívne optimalizovať geometriu bicykla. Ako nám B. Hudák povedal, – *bicykel je využiteľný na jazdu po spevnených komunikáciách, špeciálnych trasách, ako aj v neupravenom teréne. Domnievam sa, že športový variant bicykla vytvára priestor pre vznik nových typov športových zápojení v prírode alebo na umelo vybudovaných extrémnych trasách.*

Spomínaný bicykel je vhodný pre všetkých, ktorí si radi prispôbujú veci podľa vlastných potrieb. A o tom, že bicyklovanie je skvelým športom pre všetky vekové kategórie, niet pochýb. V porovnaní s inými športmi existuje menšie riziko zranení a v neposlednom rade si treba uvedomiť, že bicyklovanie je obzvlášť hospodárne. Ročné náklady na bicykel činia 180 eur, pri automobile je to 5 230 eur a pri verejnej doprave 385 eur.

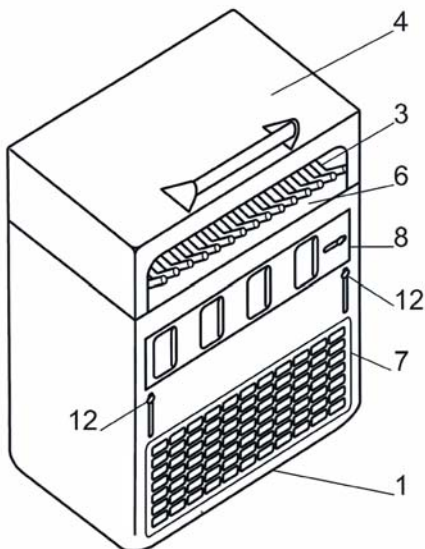
Gril na tepelnú úpravu potravín, spôsob tepelnej úpravy

Po kvalitnom športovom výkone je mimoriadne dôležité správne zrelaxovať. Okrem strečingu netreba zabúdať ani na prázdny žalúdok. K letu, rovnako ako cyklistika, neodmysliteľne patrí aj grilovanie. Za ostatné roky sa stalo veľmi obľúbeným spôsobom relaxu. Popularita grilovania sa na Slovensku rozrástla do „grilmánie“, ale potrebná osвета zaostáva.

Rovnako ako ponuka bicyklov i ponuka grilov je značne bohatá. Na trhu nájdete rôzne typy grilov s rôznorodými zdrojmi tepla.

Pomôckou pri výbere správneho grilu môžu byť aj patentové databázy. Len nedávno bolo do registra úžitkových vzorov ÚPV SR zapísané technické riešenie od Jaroslava Budza z Bratislavy: – *Naša firma sa špecializuje na výrobu krbov, no zákazníci nás stále viac „bombardovali“ požiadavkami na výrobu kvalitného grilu. Po dvoch rokoch vývoja sa nám podarilo vytvoriť zariadenie, ktoré uspokojí požiadavky aj tých najnáročnejších.*

Podstatu technického riešenia objasňuje Ing. Alena Pitáková z ÚPV SR: – *Ide o bezkomínový gril na tepelnú úpravu potravín. Gril v tvare plechovej skrine je zhotovený z antikorového plechu, čo znamená zdravotnú neškodnosť povrchov a nízku tepelnú rozťažnosť. Pod roštom je umiestnená odkvapová platňa, ku ktorej je pripojený kanál prisávaného studeného vzduchu. Horákový priestor je oddelený od roštu kanálom, čiže grilovanie je nepriame.*

ÚV SK 6087

Predmetom úžitkového vzoru je aj spôsob tepelnej úpravy potravín, kde horúce spaliny vychádzajú z horákového priestoru nahor, v hornej časti sa zmiešavajú s prisávaným studeným vzduchom a následne prechádzajú pod rošt. Pri grilovaní je rovnako dôležitý druh paliva. V prípade bioalkoholu používaného v bezkomínových krboch vzniká para a jej vysoký obsah v spalinách zjemňuje senzorické, chuťové vlastnosti upravovanej potraviny. Mäso tak nie je vysušené a upravuje sa pri optimálnej teplote.

Autor grilu J. Budz zhrnul výhody svojho riešenia takto: – *Náš výrobok sa odlišuje od ostatných grilov v štyroch základných bodoch. Po prvé, grilovať možno kdekoľvek, dokonca i v uzatvorenom priestore, ako napríklad v obývačke. Horením alkoholu nevzniká žiadny dym ani sadze. Po druhé, ide o špecifický, dovolím si tvrdiť najzdravší, spôsob úpravy mäsa bez akýchkoľvek karcinogénov. Masť odkvapkáva na ochladzovanú platňu a nepáli sa na zdroji ohňa ako pri bežných griloch. Mäso nepotrebuje nakladať do oleja alebo marinády, aby bolo ľahko a rýchlo upravovateľné. Po tretie, antikorové prípadne teflonové povrchy umožňujú ľahkú a jednoduchú údržbu grilu. Po štvrté, grilovanie pomocou pary z bioalkoholu robí mäso šťavnatejším a chrumkavým.*

V súčasnosti firma ponúka až 17 prototypov grilov od antikorových až po teflonové, pričom cena sa pohybuje od 250 do 1 300 eur.

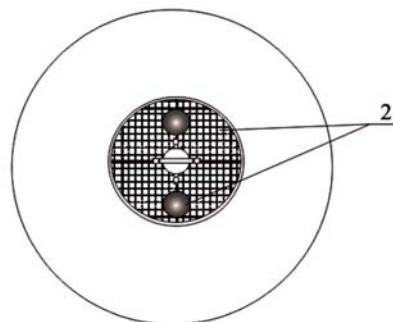
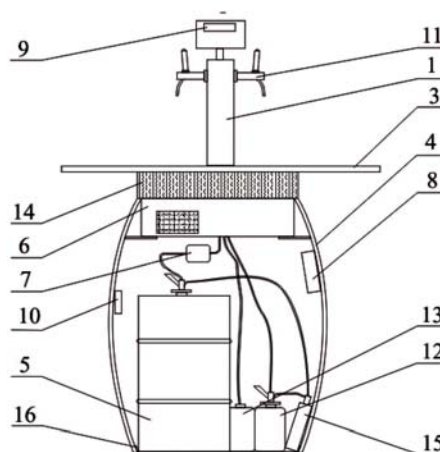
Mobilný samoobslužný výčapný stôl

Ku grilovaniu neodmysliteľne patrí dobre vychladené pivo. Pôžitok z neho je ešte väčší, keď je pivo poriadne načapované. Pokiaľ chcete dostať poriadneho „čapáka“, musíte zájsť do príslušného

podniku. Niektoré zariadenia však už disponujú samovýčapnými stolmi, kde si zákazník sám čapuje pivo pri stole.

So zaujímavým riešením ako spestriť návštevu reštauračného zariadenia, prípadne zatriktívniť firemné akcie, rodinné oslavy a letné párty prišiel Ing. Štefan Vaško z Prešova, ktorý zostrojil mobilný samoobslužný výčapný stôl.

– *Naša firma sa zaoberá výčapnou technikou. Hitom ostatných rokov sú pivné tanky umožňujúce rozvod piva prostredníctvom potrubia ku každému stolu, čo je však značne nákladné na realizáciu a sanitáciu. Vo firme sme sa preto rozhodli spestriť portfólio ponúkaných produktov vývojom mobilného zariadenia na čapovanie piva. Motiváciou pre zostrojenie tohto zariadenia bola snaha prilákať do pohostinstiev viac návštevníkov, ktorí majú záujem čapovať pivo sami pre seba.*

P SK 287906

Ing. Ján Bocko z ÚPV SR o predmetnom vynáleze hovorí: – *Celé zariadenie tvorí jeden kompaktný celok pozostávajúci z podstavca so stolovou doskou, v ktorej je umiestnený odkvap s ostrekom a na ňom upevnená výčapná hlava s výpustnými kohútmi a displejom na sledovanie objemu čapovaného nápoja.*

V podstavci sa nachádza CO₂ fľaša, pomocou ktorej sa tlačí nápoj z antikorového suda do výčapnej hlavy a výpustných kohútov. Na podstavci je upevnená skrinka s prietokovou sondou prepojenou s meradlom a displejom, ktorý zobrazuje množstvo vypitého lahodného moku.

– *Hlavnou výhodou zariadenia je jeho vysoká mobilita, hoci manipulácia s ním je niekedy obtiažna, keďže má priemer 140 cm a vnútri je vložený 50-litrový sud, – dodáva na záver Š. Vaško.*

Ing. Marián Michalovský
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAUJALO NÁS

Patentoví zástupcovia bilancovali

Zákon o patentových zástupcoch č. 344/2004 Z. z. ukladá povinnosť zvolať aspoň jedenkrát ročne **konferenciu Slovenskej komory patentových zástupcov (SKPZ)**. Tá tohtoročná sa konala 18. mája v Bratislave v novom sídle SKPZ (Ružová dolina č. 6) a viedol ju podpredseda **Ing. Jozef Kertész**.

Na zasadnutí sa ako hosť zúčastnila aj predsedníčka Úradu priemyselného vlastníctva SR **Ing. Darina Kylianová**. Oboznámila prítomných s aktuálnym dňom v ÚPV SR, resp. v oblasti priemyselných práv a zároveň upozornila plénum na možnosti vzdelávania záujemcov o skúšky európskych patentových zástupcov. Jozef Kertész v tejto súvislosti podotkol, že patentoví zástupcovia v Českej republike už majú vo svojich radoch jednu kolegyňu, ktorá skúšky európskeho patentového zástupcu úspešne absolvovala.

Na Slovensku zatiaľ nemáme patentového zástupcu, ktorý by sa odhodlal absolvovať mimoriadne náročnú skúšku. Ako uviedol predseda SKPZ **JUDr. Ing. Vladimír Neuschl**, – kolegovia z Rakúska, ktoré je počtom obyvateľov porovnateľné so Slovenskom, nás informovali, že prví odvážlivci ochotní ísť s kožou na trh a absolvovať skúšky európskeho patentového zástupcu, sa našli až po desiatich rokoch od pristúpenia Rakúska k Európskej únii. Popri jazykovej bariére chýbajú slovenským patentovým zástupcom jednak možnosti intenzívneho vzdelávania sa, no predovšetkým motivácia. Príprava na skúšku si totiž vyžiada minimálne tri roky intenzívnej práce a ani jej úspešné absolvovanie nie je zárukou uplatnenia sa na trhu práce v Slovenskej republike, resp. takého uplatnenia, ktoré by bolo adekvátne vynaloženým finančným prostriedkom, úsilím a časom. Pokiaľ má dotýčaný záujem pracovať v zahraničí, pravdepodobne si zvolí aj odbornú prax v zahraničí. Touto cestou sa vybrali niektorí poľskí kolegovia. Pokiaľ chce patentový zástupca zostať pracovne činný na Slovensku, je dosť náročné nájsť vhodné pracovné podmienky v rámci patentovej kancelárie a zároveň mať snahu zvládnuť celú

trojročnú tortúru vzdelávania sa. Ale štatistiky z ostatných členských štátov dokazujú, že postupne sa takýto jednotlivci vyprofilujú. Jednoznačne však musí ísť o mimoriadne silné osobnosti.

Predseda SKPZ **V. Neuschl predniesol aj správu o činnosti** 66-člennej komory. Zameral sa najmä na aktuálne informácie súvisiace s takzvanou posilnenou spolupracou (enhanced cooperation) na vytvorenie inštitútu európskeho patentu s jednotným účinkom. Konštatoval, že ak dôjde k realizácii tohto projektu, môže to mať negatívny vplyv na malé a stredné podniky, a tým aj na profesiu patentových zástupcov, o službu ktorých je klesajúci záujem.

– *Zo strany zástupcov štátu či už na národnej úrovni, resp. v európskych inštitúciách akoby nebol záujem riešiť do detailov mnohé praktické problémy, ktoré sa pri realizácii posilnenej spolupráce vyskytnú a na ktoré opakovane upozorňovala aj SKPZ s tým, že ide o všeobecné politické rozhodnutie a Slovenská republika je príliš malým hráčom, aby v tejto oblasti viedla samostatnú politiku. Snaha Španielska a Talianska poukázať na právne problémy podaním žaloby Súdnemu dvoru Európskej únie na rozhodnutie Rady z 10. marca 2011 (rozhodnutie, ktorým bolo členským štátom povolené nadviazať posilnenú spoluprácu s cieľom vytvoriť jednotnú patentovú ochranu) bola obídená práve prostredníctvom enhanced cooperation, kde politické elity troch najsilnejších štátov EÚ – Nemecka, Francúzska a Spojeného kráľovstva dali jednoznačne najavo, že otázka európskeho patentu s jednotným účinkom je pre nich mimoriadne dôležitá a existuje jednoznačná vôľa záujmových skupín presadiť tento inštitút do praxe.*

V. Neuschl požiadal členov SKPZ okrem iného aj o **prispievanie do časopisu Duševné vlastníctvo**, ktorý je v súčasnosti jediným slovenským periodikom zameriavajúcim sa na problematiku priemyselných a autorských práv.

Časť správy bola venovaná aj tohtoročnému 8. odbornému semináru **Ochrana priemyselného vlastníctva**, ktorý SKPZ organizuje v spolupráci s ÚPV SR. Uskutočnil sa 8. – 10. októbra už tradične vo Vysokých Tatrách.

SKPZ hospodári s vyrovnaným rozpočtom, a preto sa jej členovia zhodli na tom, že nie je potrebné meniť výšku príspevku, ktorý v súčasnosti predstavuje **200 eur na člena**.

V rámci ďalšieho bodu programu účastníci konferencie **odsúhlasili zmenu disciplinárneho poriadku** – predĺžili predstavenstvu lehotu na rozhodovanie o odvolaní proti rozhodnutiu disciplinárnej komisie na tri mesiace. Doterajšia lehota jeden mesiac je príliš krátka a je skôr na príťaž disciplinárne obvineného kolegu, pretože nedáva priestor na dôkladné posúdenie záležitosti a najmä na vysvetlenie možných nejasností.

Členovia SKPZ prediskutovali napríklad aj možnosť zriadenia rozhodcovského súdu pre doménové spory.

(vn)

Bitka UEFA o svoju značku

Foto: istockphoto@zentillia

V tomto roku majú priaznivci futbalu zapísané vo svojich kalendároch červenou farbou predovšetkým dva dátumy – 19. máj a 1. júl. Ten skorší patrí finálovému zápasu Európskej ligy UEFA a druhý zasa súboju o trofej UEFA EURO 2012, ktorý bude vyvrcholením európskeho šampionátu v Poľsku a na Ukrajine. V rámci svetových top športových udalostí vyššie v športovej hierarchii sú už iba FIFA World Cup a Olympijské hry.

Nie je žiadnym tajomstvom, že spektrum priaznivcov UEFA a jeho súťaží ďaleko prevyšuje tradičnú futbalovú komunitu. Podľa štatistík priame televízne prenosy zo šampionátu EURO 2008 sledovala viac ako miliarda ľudí, pričom každý zápas si pozrelo približne 150 miliónov televíznych divákov. Asi 1,1 mil. divákov videlo zápasy priamo na štadiónoch a ďalších viac ako 4,2 mil. ich sledovalo na veľkých obrazovkách umiestnených v tzv. zónach pre fanúšikov.

Očakáva sa, že turnaj UEFA EURO 2012 vrátane všetkých jeho kvalifikačných zápasov si toho roku nenechajú ujsť minimálne 4 miliardy ľudí. Z tohto počtu si k televíznym obrazovkám sadne asi 1,1 miliardy divákov, ktorí budú túto udalosť sledovať počas 55-tisíc hodín televízneho vysielania v 220 krajinách sveta.

Uvedené čísla nesporne poukazujú na fakt, že značky UEFA a UEFA EURO sa v období vrcholných futbalových podujatí stávajú ak nie svetovou, tak určite európskou jednotkou.

Asi žiadnemu z našich čitateľov nie je potrebné podrobnejšie vysvetľovať, čo znamená skratka UEFA a komu patrí. Iba v krátkosti si preto pripomeňme, že Únia európskych futbalových zväzov (Union of European Football Associations), jedna zo šiestich kontinentálnych federácií patriacich pod Medzinárodnú federáciu futbalových zväzov – FIFA, je hlavnou riadiacou organizáciou európskeho futbalu a reprezentuje 53 národných asociácií európskych štátov.

Fanúšikovia futbalu si určite nenechajú ujsť žiadny zo zápasov Ligy majstrov či Európskej ligy UEFA (pozn.: do sezóny 2009/2010 sa táto súťaž nazývala Pohár UEFA). A všetci ostatní sa k nim radi pridajú aspoň každý štvrtý rok v lete, keď celú Európu zachváti ošiaľ z jedného z najprestížnejších futbalových podujatí – Majstrovstiev Európy.

Pozrime sa teda detailnejšie na to, ako si svoje duševné vlastníctvo cení a ochraňuje UEFA a do akej miery si jeho hodnotu skutočne uvedomuje.

Finančné prostriedky sú nasmerované správne

UEFA už dávnejšie pochopila, že vďaka speňažiteľnej hodnote svojich duševných práv je schopná udržiavať trvalý rozvoj a rast kontinentálneho futbalu. Ich aktívnym využívaním, predovšetkým prostredníctvom poskytovania licencií a exkluzívnych práv komerčným partnerom, môže Európska futbalová asociácia vytvárať zisky a následne ich účelne použiť na podporu rozvoja profesionálneho, amatérskeho i mládežníckeho futbalu v celej Európe.

Časť financií získaných z duševného vlastníctva UEFA primárne prerozdeľuje v prospech základných sociálnych aktivít. Napríklad zo ziskov šampionátu UEFA EURO 2008 bolo prostredníctvom programu UEFA HatTrick vyplatených členom únie 400 mil. eur. Primárnym cieľom HatTricku je poskytovať materiálnu výpomoc národným asociáciám a podporovať ich úsilie pri vytváraní a udržiavaní ich infraštruktúrneho, administratívneho, manažérskeho a športového prostredia. UEFA si uvedomuje, že podpora je dôležitá nielen pri financovaní hlavných športových udalostí, ale tiež pri zabezpečovaní dlhodobého rozvoja športu.

Aká je realita?

– *Ochrana práv duševného vlastníctva jednej zo svetovo najznámejších značiek je skutočnou výzvou*, – pripomína Michelle Platini, súčasný prezident UEFA.

Nemálo „snaživcov“ totiž začalo využívať rozsiahly globálny záujem o značku UEFA a tiež o značky jej sponzorov ako výhodnú príležitosť spojiť ich reputáciu so svojimi komerčnými aktivitami. Takéto bezprecedentné parazitovanie na ochranných známkach a ich dobrom mene mnohokrát ohrozuje schopnosť UEFA financovať svoje podujatia. Je predsa všeobecne známe, že jedným zo zdrojov príjmov, na ktoré sa UEFA spolieha, je sponzoring¹ oficiálnych partnerov jej súťaží.

Možno trochu ostrejšie, no určite veľmi presne vystihol podstatu celého problému Dr. Ladislav Bedřich z Fakulty športovních štúdií Masarykovej univerzity v Brne: – *Egoistickí príživníci navyše ani nepocitujú zodpovednosť za to, kto kvôli ich konaniu trpí najviac. Sú to športovci, ktorí si pomocou sponzorských peňazí budujú a podporujú kariéru a zároveň sú to samotné podujatia, ktoré môžu byť organizované v potrebnom rozsahu iba s finančnou podporou sponzorov.*²

Typy právnych deliktov, ktorým UEFA v súčasnosti čelí, možno rozdeliť do troch základných skupín:

1/ prioritné porušovanie duševného vlastníctva (ochranné známky, dizajny);

1 Sponzoring = odplatné právo identifikovať sa so športovou aktivitou prostredníctvom reklamy.

2/ zneužívanie vstupeniek na vlastné reklamné účely a

3/ nedodriavanie dobrých mravov v marketingu (známe ako ambush³ – parazitický marketing alebo guerilla – záškodnícky marketing).

Takto boli definované základné roviny, v rámci ktorých by sa mala UEFA pohybovať, ak chce účinne ochrániť svoj duševný kapitál.⁴

Trofej európskeho futbalu je chránená podľa zákona o autorskom práve, ochrannými známami Spoločenstva (CTM 007463821, CTM 8860025), medzinárodnou ochrannou známkou (IR 1020340) i zapísaným dizajnom Spoločenstva (RCD 635750-33-34).

Foto: UEFA

Program UEFA na ochranu práv duševného vlastníctva (UEFA's Right Protection Programme – RPP) bol navrhnutý s cieľom ochrániť investície UEFA a jej komerčných partnerov a v neposlednom rade i záujmy fanúšikov. Veď kto iný ako platiaci diváci by si mal vychutnať nerušený zážitok z hry a tešiť sa z výkonov svojich športových hrdinov.

UEFA RPP zahŕňa viacero preventívnych a represívnych opatrení. Za zmienku stoja napríklad:

- záruka ochrany práv duševného vlastníctva v krajinách usporadúvajúcich UEFA turnaje,
- kontrola zákonného používania duševného vlastníctva v spojitosti s rôznymi akciami a podujatiami organizovanými tretími stranami,
- monitorovanie prihlášok ochranných známk a doménových mien, ktoré vykazujú pravdepodobnosť zámény s ochrannými známkami UEFA a súčasne používania takýchto označení v printových alebo elektronických médiách,
- prijatie opatrení týkajúcich sa zákazu ambush marketingu, a to ich zahrnutím do všetkých kontraktov podpisovaných partnermi UEFA, najmä tých, ktoré súvisia s organizovaním súťaží,
- stanovenie pravidiel zabezpečujúcich, aby ani súťažiaci tímy a ani ich sponzori neoprávnene nezneužívali duševné vlastníctvo, s ktorým právo disponovať patrí výlučne UEFA a jej licenčným partnerom,
- zavedenie zrozumiteľnej komunikačnej stratégie, ktorá bude jasnou formou vysvetľovať, prečo je dôležité chrániť práva duševného vlastníctva v spojitosti s aktivitami organizovanými v rámci UEFA EURO 2012 a aké negatívne dôsledky môže mať ich porušovanie.

Navyše, UEFA, paralelne s uvedenými opatreniami, úspešne kooperuje s celosvetovou sieťou právnych špecialistov, ktorí zbierajú informácie o všetkých potenciálnych porušovaniach jej práv, najmä takých, ktoré majú tendenciu po čase prerásť do väčších rozmerov. Toto umožňuje Výkonnému výboru UEFA konať rýchlo a účinne.

V súčasnosti UEFA v súvislosti s nastávajúcím šampionátom EURO 2012 pracuje asi na 400 aktuálnych prípadoch týkajúcich sa porušovania práv duševného vlastníctva. Najviac káuz sa vzťahuje na pokusy o registráciu ochranných známk a dizajnov v hostiteľských krajinách. Národné úrady priemyselného vlastníctva v Poľsku a Ukrajine zamietli už niekoľko stoviek takýchto prihlášok.

Spolupráca s hostiteľskými krajinami

Logo šampionátu UEFA EURO 2012 registrované podľa Madridskej dohody o medzinárodnom zápise ochranných známk.

UEFA úzko spolupracuje aj s colnými úradmi a miestnou správou, pomocou ktorých monitoruje komerčné aktivity, akými sú predovšetkým predaj neautorizovaného alebo falšovaného tovaru, na ktorom sú označenia odkazujúce na pripravovaný šampionát. Do apríla tohto roku bolo vykonaných takmer 50 zásahov v rámci celej Európy. Prvý prípad sa stal v marci 2010 priamo v Poľsku, keď colníci zachytili 10-tisíc párov športovej obuvi s neoprávnеныm označením EURO 2012.

2 BEDŘICH, L., BEDŘICH, P.: *Marketing ve sportu*. Elportál, Masarykova univerzita v Brne, 2007. ISSN 1802-128X.

3 Pojem ambush marketing bol definovaný už v roku 1989 v článku *Olympic Sponsorship vs. „Ambush“ Marketing: who gets the Gold?* (Sandler, D. M., Shani, D., 1989) ako: „plánované úsilie (kampaň) organizácie s cieľom nepriameho prepojenia svojho mena s udalosťou a získania aspoň nejakého uznania a výhody, ktoré sú spojené s oficiálnym sponzorstvom“.

V podstate ide o ofenzívnu stratégiu využívanú najčastejšie počas veľkých športových podujatí, keď jedna značka platí za to, že je oficiálnym sponzorom nejakej udalosti, kým druhá, konkurenčná, sa snaží prepojiť svoje meno s danou udalosťou bez platenia sponzorského poplatku a zároveň, čo je pre oficiálnych sponzorov viac frustrujúce, bez porušenia zákona. Ambush marketing má veľký vplyv nielen na oficiálnych sponzorov tým, že, zjednodušene povedané, za ich výdavky odlákava zákazníkov ku konkurenčnej, neplatiacej firme, ale má výrazný vplyv aj na integritu samotného podujatia a jeho smerovanie v budúcnosti. (Sauer, A. D., 2002)

4 V súvislosti s organizovaním šampionátu UEFA EURO 2012 tak UEFA ocenila *Zákon Ukrajiny prijatý o organizácii a zabezpečení finálneho turnaja európskeho šampionátu v roku 2012*. Tento zákon okrem iného stanovuje, že Ukrajina zabezpečí ochranu práv duševného vlastníctva UEFA a ich komerčných partnerov, zakáže ambush marketing (v zákone definovaný ako „akýkoľvek druh aktivity – marketing, reklama, PR – spojenej s turnajom, ktorá je organizovaná za účelom získania profitu z dobrého mena UEFA bez získania oficiálneho oprávnenia na takéto použitie“).

Prísne regulačné pravidlá v rámci príprav hostujúcich krajín európskeho šampionátu majú zabrániť nekalej obchodnej činnosti priamo na štadiónoch a v ich bezprostrednej blízkosti so zreteľom na zabezpečenie exkluzivity pre oficiálnych partnerov podujatí.

Konkrétne bezpečnostné kroky

Zápis príslušného označenia ako ochrannej známky je základnou platformou obrannej stratégie UEFA. Ako majiteľ práv môže zaručiť výhradné licenčné práva všetkým svojim komerčným partnerom, ktorí svoje obchodné aktivity chcú prepojiť s futbalovou udalosťou mimoriadneho formátu. Forma takejto ochrany je písomná a je garantovaná vo vzájomných zmluvách a dohodách.

Z dôvodu absencie špecializovanej legislatívy je ochrana označenia prostredníctvom ochrannej známky často tým najlepším spôsobom, ako si chrániť komerčné práva. Zápis ochrannej známky zároveň zabezpečuje podporu zo strany relevantných úradov (najčastejšie ide o colné úrady, políciu či obchodnú inšpekciu), ktoré sú v prvom rade zodpovedné za odhaľovanie porušovania obchodných práv a práv duševného vlastníctva.

Prihlášky ochranných známk športových podujatí však stále nevykazujú v štatistikách presvedčivé čísla. Deje sa tak pravdepodobne z dôvodu pomerne krátkej životnosti takýchto akcií. Originálne logá sú vytvárané zväčša iba pre konkrétne podujatia odohrávajúce sa v rámci určitého časového úseku, väčšinou jedného roka.

UEFA EURO 2012, POLAND UKRAINE 2012 a tiež oficiálne heslo šampionátu **Creating History Together** sú spolu s ich lokálnymi ekvivalentmi a jazykovými mutáciami zapísanými ochrannými známkami Spoločenstva a medzinárodnými ochrannými známkami (okrem iného IR 1104116, IR 1051295, CTM 008725616, CTM 9517309, CTM 9517343). UEFA má chránené aj obrazové prvky loga UEFA EURO, ďalej maskota šampionátu a medaily či poháre pre víťazné mužstvá. Uvedené prvky spadajú aj pod ochranu autorským zákonom.

<http://bleacherreport.com/articles/407094-2010-world-cup-dutch-girls-in-mini-skirts-cause-a-world-cup-scandal>

Napriek tomu, že právo ochrannej známky v spojení s ostatnými právami duševného vlastníctva je dostatočne silné, usporiadatelia športových podujatí musia stále čeliť mnohým pokusom smerujúcim k zámernému porušovaniu komerčných práv.

Vedeli ste napríklad, že o jeden z najznámejších kontroverzných prípadov sa postaral holandský pivovar Bavaria na Majstrovstvách sveta vo futbale v JAR 2010? Vtedy bol oficiálnym sponzorom šampionátu pivovar Budweiser. Na zápas Holandsko – Dánsko sa dostalo aj 36 sympatických mladých žien, ktoré si prišli zápas pozrieť jednotne oblečené v červených šatách (červená je farbou sponzora Budweiser). Prekvapenie nastalo až vo chvíli, keď priamo na tribúne svoje červené zvršky odložili a zostali oblečené v minišatách žiarivo oranžovej farby, farby typickej pre holandský pivovar Bavaria. Ich oblečenie nebolo označené žiadnym logom, no napriek tomu svojím strihom nápadne pripomínalo kampaň spoločnosti Bavaria s názvom „dutchdress“. Celosvetový rozruch, ktorý dievčatá svojou prítomnosťou v hľadisku spôsobili, a záujem o túto kauzu pomohol značke Bavaria dostať sa do povedomia obrovského množstva ľudí po celom svete, a to aj bez toho, aby jej ma-

jitelia za sponzorské práva zaplatili milióny. Čo si o tom myslíte vy? Šikovný marketingový ťah alebo porušenie práva a nekálá súťaž?

Šampionát EURO UEFA 2012 je v plnom prúde. Držme teda palce tým, ktorí sa na vrchol prepracovali svojou poctivou prácou a úprimnou snahou, za čo si plne zaslúžia náš obdiv a podporu.

*Zo zahraničných zdrojov spracovala
Ing. Eva Klučiarová*

www.wipo.int/wipo_magazine/en/2012/02/article_0008.html,
www.uefa.com,
www.theguardian.com a iné

ZDRAVÉ ZUBY po celý život!

Intenzívna fluoridácia

Aminfluoridy pomáhajú zastaviť proces demineralizácie zubnej skloviny

elmex®
gelée
s aminfluoridmi

Znova mineralizovaná zubná sklovina dokáže lepšie odolávať kyselinám a tvorbe zubného kazu

1x týždenne

od 6 rokov

Elmex gelée je liek na podpornú liečbu začínajúcich zubných kazov, liečbu citlivých zubných krčkov a prevenciu zubného kazu. Používa sa pri lokálnej intenzívnej fluoridácii doma, v zubnej ambulancii a pri skupinových programoch. Dostupný je len v lekárňach. Pozorne si prečítajte písomnú informáciu pre používateľa. Dodržiavajte pokyny zubného lekára, dentálnej hygieničky alebo lekárnika.

Proti zubnému kazu používajte denne:

Pre deti i dospelých

Lekári odporúčajú pre vyššiu účinnosť používať celé systémy – zubnú pastu, ústnu vodu a zubnú kefku – s cenovým bonusom

Výrobky elmex® obsahujú účinnú formu fluoridov – aminfluoridy, ktorých jedinečné účinky v prevencii zubného kazu potvrdilo už viac ako 400 vedeckých štúdií. Aminfluoridy sa aktívne ukladajú v zubnej sklovine, dlhodobo a rovnomerne ju ochraňujú pred pôsobením bakteriálnych kyselín, dokonca dokážu zastaviť aj tvorbu začínajúceho zubného kazu.

Na Slovensku (aj v susedných krajinách) sa fluoridácia pitnej vody už viac rokov nevykonáva, preto je lokálna fluoridácia nutná!

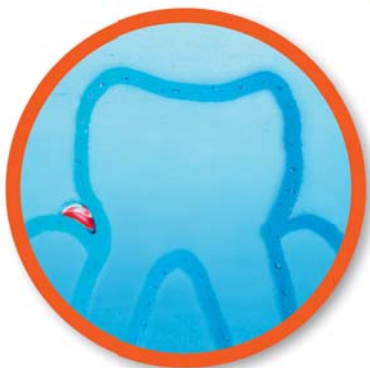
elmex® s aminfluoridom – systém spoľahlivej ochrany pred zubným kazom

Na výrobky elmex sa informujte u vášho zubného lekára alebo dentálnej hygieničky. Žiadajte v lekárňach!
Bližšie informácie: www.gaba.com. Dovozy: INTERPHARM Slovakia, a. s., Infolinka: 02/40 200 400, www.elmex.sk

Produkt
elmex® výskumu

meridol®

Zapálené ďasná? Podráždené? **Krváčajúce?**

Pružné a ohybné
jemné kónické
vlákna kefky

Účinné látky: aminfluorid + fluorid cínatý

meridol® zubná pasta a **meridol® ústna voda** s jedinečnou patentovanou kombináciou aminfluoridu a fluoridu cínatého:

- inaktivujú bakteriálny povlak a spomaľujú tvorbu nového
- zmierňujú krvácanie ďasien a uľahčujú ich regeneráciu
- pôsobia proti tvorbe zubného kazu

meridol® zubná kefka vďaka jemným, ale pružným vláknám podráždené ďasná dôkladne čistí, ale nepoškodzuje.

Všetky produkty sa vzájomne dopĺňajú a preto ich odporúčame používať súčasne na plnohodnotnú dennú hygienu.

Balzam na vaše ďasná.

meridol® **HALITOSIS**

Účinná **ochrana** proti **zápachu z úst**

Účinné látky: aminfluorid + fluorid cínatý + mliečnan zinočnatý

meridol® HALITOSIS gél na zuby a **meridol® HALITOSIS ústna voda** odstraňujú príčiny zápachu z úst trojitým mechanizmom účinku a dlhotrvajúcim efektom:

- aminfluorid a fluorid cínatý inaktivujú baktérie, ktoré spôsobujú zápach z úst, aminfluorid navyše chráni zuby pred zubným kazom
- mliečnan zinočnatý neutralizuje prchavé zlúčeniny síry
- blokátory zápachu z ústnej dutiny znižujú metabolizmus baktérií

meridol® HALITOSIS škrabka na jazyk zabezpečuje mechanické čistenie jazyka.

Všetky produkty sa vzájomne dopĺňajú a preto ich odporúčame používať súčasne na plnohodnotnú dennú hygienu.

Na výroby elmex® sa informujte u vášho zubného lekára alebo dentálnej hygieničky. Žiadajte v lekárnach!
Bližšie informácie: www.gaba.com. Dovozy: INTERPHARM Slovakia, a.s., Infolinka: 02/40 200 400, www.meridol.sk

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známk

Zverejnené označenie:

EUROLINES SLOVAKIA

Staršia ochranná známka namietateľa:

(rozhodnutie zn. POZ 5158-2010 N/95-2011/Gas, § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, právoplatnosť 5. 8. 2011)

Úradu boli doručené námietky proti zápisu slovného označenia „EUROLINES SLOVAKIA“ v priloženej úprave (ďalej zverejnené označenie) do registra ochranných známk, podané v zmysle § 30 v spojení s § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach.

Namietateľ odôvodnil podanie námietok tým, že je majiteľom kombinovanej medzinárodnej ochrannej známky „EUROLINES“ (ďalej staršia ochranná známka) so skorším právom prednosti.

Pri porovnaní označení namietateľ uviedol, že zverejnené označenie obsahuje identický slovný prvok „EUROLINES“ ako staršia ochranná známka, pričom druhému slovnému prvku zverejneného označenia „SLOVAKIA“ chýba rozlišovacia spôsobilosť.

V dôsledku uvedeného sú porovnávané označenia do značnej miery podobné a zverejnené označenie môže navodzovať dojem, že ide o ďalšie z označení jedného majiteľa.

Ďalej namietateľ uviedol, že zverejnené označenie je prihlasované pre služby v triedach 35, 39 a 43 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, pričom formulácia jednotlivých položiek vytvára súvislosť so službami staršej ochrannej známky zapísanej pre služby v triede 39.

Podľa namietateľa možno konštatovať, že existuje pravdepodobnosť zámery zverejneného označenia so staršou ochrannou známkou, čím môže byť verejnosť uvedená do omylu o pôvode služieb a práva majiteľa staršej ochrannej známky tak môžu byť poškodené.

Na základe uvedených skutočností namietateľ navrhol, aby úrad prihlášku zverejneného označenia zamietol pre všetky prihlasované služby v triedach 35, 39 a 43 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Prihlasovateľ vo vyjadrení k námietkam konštatoval, že jeho spoločnosť je 100 %-nou dcérskou spoločnosťou majiteľa ďal-

šej kombinovanej ochrannej známky „eurolines“, ktorý je plnoprávnym členom medzinárodného združenia EUROLINES, teda namietateľa, s ktorého vedomím a na základe jeho príkazu realizovala ešte v roku 1992 prihlášku už uvedenej kombinovanej ochrannej známky „eurolines“. Označenie „EUROLINES“ musí byť podľa pravidiel združenia EUROLINES okrem iného súčasťou označenia karosérií vozidiel na medzinárodných linkách dopravy – člena združenia.

Prihlasovateľ uviedol, že zverejnené označenie prihlásil na zápis do registra ochranných známk s vedomím a súhlasom materskej spoločnosti, o čom nemôže byť pochyb, keďže štatutárne orgány oboch spoločností sú okrem jednej osoby identické. Chcel tým zvýšiť ochranu samotnej ochrannej známky „EUROLINES“ na území Slovenskej republiky pred možnou snahou iných prepravcov označovať svoje autobusy rovnakým alebo podobným označením a tiež zdôrazniť územnú príslušnosť vrátane ochrany a rozlíšenia webovej stránky spoločnosti prihlasovateľa i materskej spoločnosti. Prihlasovateľ predložil kópie výpisov z obchodného registra oboch spoločností.

Podľa prihlasovateľa slovný prvok „SLOVAKIA“ obsiahnutý vo zverejnenom označení zvyrazňuje jeho rozlišovacu spôsobilosť. Prihlasovateľ poukázal na snahu aj iných prepravcov – členov združenia EUROLINES zvyrazniť svoju územnú identitu, keď s označením „EUROLINES“ používajú aj druhý slovný prvok, napr. GERMANY, it, ROMANIA. K uvedenému doložil výtlačky webových stránok obsahujúcich také označenia a konštatoval, že mu nie je známe, že by namietateľ namietal proti používaniu uvedených označení.

Prihlasovateľ vyslovil presvedčenie, že podaním prihlášky zverejneného označenia neohrozuje staršiu ochrannú známku ani kombinovanú ochrannú známku „eurolines“. V súvislosti so službami zverejneného označenia uviedol, že jeho cieľom bolo zachovať súlad s predmetom podnikania a s komerčnou činnosťou vlastnej spoločnosti.

Keďže podľa prihlasovateľa zverejnené označenie spĺňa zápisné podmienky, navrhol, aby ho úrad zapísal do registra ochranných známk.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

Podľa § 7 písm. a) citovaného zákona sa označenie nezapíše do registra na základe námietok podaných podľa § 30 majiteľom staršej ochrannej známky, ak z dôvodu zhodnosti alebo podobnosti označenia so staršou ochrannou známkou a zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, existuje pravdepodobnosť zámery na strane verejnosti; za pravdepodobnosť zámery sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou.

V konaní o námietkach bolo zistené, že zverejnené označenie „EUROLINES SLOVAKIA“ bolo prihlásené pre služby „obchodné sprostredkovanie služieb uvedených v triede 39 a 43“ v triede 35, „autobusová doprava, informácie o preprave, osobná doprava, ťahanie alebo vlečenie dopravných prostriedkov pri poruchách, organizovanie ciest, organizovanie exkurzií, organizovanie okružných výletov, poskytovanie pomoci pri doprave, prenájom

dopravných prostriedkov, nosenie batožín, prenájom garáží, prenájom miesta na parkovanie, doručovacie služby, kuriérske služby, rezervácia (v doprave), rezervácia miesteniek na cestovanie, služby v doprave a v preprave, sprevádzanie turistov, turistické prehliadky, preprava turistov, turistické kancelárie s výnimkou kancelárií poskytujúcich rezerváciu hotelového ubytovania, organizovanie výletov, sprostredkovanie prepravy“ v triede 39 a „služby cestovných kancelárií v oblasti ubytovania a stravovacích služieb“ v triede 43 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Ďalej bolo zistené, že staršia ochranná známka „EUROLINES“ bola zapísaná pre služby „transport of people by motor vehicle, especially by bus; organizing and arranging trips, including escorting of travelers, said services for travel agencies and organizers (doprava osôb motorovými vozidlami, najmä autobusmi; organizovanie a usporadúvanie výletov vrátane sprevádzania cestujúcich, uvedené služby pre cestovné kancelárie a usporiadateľov)“ v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Porovnanie tovarov a služieb

Pri posudzovaní podobnosti služieb prihlasovaných pre zverejnené označenie a zapísaných služieb pre staršiu ochrannú známku je potrebné zohľadniť všetky rozhodujúce okolnosti, ktorými sa vyznačuje vzťah medzi porovnávanými službami, predovšetkým ich povahu, určenie, ako aj ich konkurenčný alebo komplementárny vzťah.

Staršia ochranná známka je zapísaná pre služby v triede 39, s ktorými je časť prihlasovaných služieb v triede 39 zhodná a časť podobná. Ako zhodné možno označiť prihlasované služby „autobusová doprava, osobná doprava, organizovanie ciest, organizovanie exkurzií, organizovanie okružných výletov, služby v doprave a v preprave, sprevádzanie turistov, turistické prehliadky, preprava turistov, turistické kancelárie s výnimkou kancelárií poskytujúcich rezerváciu hotelového ubytovania, organizovanie výletov, sprostredkovanie prepravy“. Konštatovaná zhoda predmetných služieb vyplýva už zo samotnej formulácie pomenovania jednotlivých služieb, pričom je zreteľné, že ich účel aj zameranie sú totožné, sú určené zhodnému okruhu spotrebiteľskej verejnosti.

So službami, ktoré boli z pohľadu spotrebiteľskej verejnosti vyhodnotené ako zhodné, veľmi úzko súvisia ďalšie prihlasované služby, a to „informácie o preprave, rezervácia (v doprave), nosenie batožín, rezervácia miesteniek na cestovanie“, ktoré sú ponúkané spotrebiteľom ako komplementárne služby súčasne so službami „doprava osôb motorovými vozidlami, najmä autobusmi; organizovanie a usporadúvanie výletov“.

S uvedenými zapísanými službami veľmi úzko súvisia aj ďalšie prihlasované služby, a to „ťahanie alebo vlečenie dopravných prostriedkov pri poruchách, poskytovanie pomoci pri doprave, prenájom dopravných prostriedkov, prenájom garáží, prenájom miesta na parkovanie“, ktoré takisto dopĺňajú poskytovanie zapísaných služieb týkajúcich sa dopravy.

Prihlasované služby „doručovacie služby, kuriérske služby“ v porovnaní so zapísanými službami dosahujú nižšiu mieru podobnosti, ale keďže spoločnosti poskytujúce prepravu cestujúcich poskytujú obvykle aj prepravu tovarov či rôznych zásielok, nemožno vylúčiť ich vnímanie spotrebiteľom ako služieb podobných.

Napriek tomu, že staršia ochranná známka je zapísaná len pre služby v triede 39, je zrejmé, že aj prihlasované služby v triede 43 „služby cestovných kancelárií v oblasti ubytovania a stravovacích služieb“ sú súvisiace so všetkými zapísanými službami „doprava osôb motorovými vozidlami, najmä autobusmi; organizovanie a usporadúvanie výletov vrátane sprevádzania cestujúcich, uvedené služby pre cestovné kancelárie a usporiadateľov“, predovšetkým s „organizovaním a usporadúvaním výletov“, ktoré sa nevyhnutne viažu na služby zabezpečujúce ubytovanie a stravovanie.

Vzhľadom na zistenú zhodu a podobnosť všetkých služieb prihlasovaných v triedach 39 a 43 možno konštatovať podobnosť medzi prihlasovanými a zapísanými službami aj v prípade „obchodného sprostredkovania služieb uvedených v triede 39 a 43“, ktoré možno považovať za podobné so zapísanými službami, keďže sa môžu priamo týkať dopravy, organizovania výletov či byť poskytované cestovným kanceláriám a pod.

Porovnanie služieb zverejneného označenia so službami zapísanými pre staršiu ochrannú známku sa dá zhrnúť do konštatovania, že časť prihlasovaných tovarov v triede 39 je zhodná, všetky ostatné prihlasované služby sú podobné so zapísanými službami pre staršiu ochrannú známku na základe ich doplnkového charakteru a vzájomnej súvislosti.

Porovnanie označení

Z vizuálneho hľadiska ide o porovnanie slovného zverejneného označenia v priloženej úprave s kombinovanou staršou ochrannou známkou, ktorá má všetky písmená okrem „O“ modré, písmeno „O“ je biele na červenom podklade, pričom aj bodka nad písmenom „i“ je červená. Napriek určitej grafickej úprave slovného zverejneného označenia a kombinovaného charakteru staršej ochrannej známky možno predpokladať, že grafická úprava porovnávaných označení nie je taká výrazná, aby spotrebiteľia vizuálne obe označenia vnímali inak ako predovšetkým prostredníctvom ich slovných prvkov.

Vizuálny vnem vyvolaný oboma označeniami môže ovplyvniť dĺžka dvojslovného zverejneného označenia v porovnaní s jednoslovnou staršou ochrannou známkou a tiež farebnosť staršej ochrannej známky. Napriek týmto odlišnostiam sa dá konštatovať nízka miera vizuálnej podobnosti porovnávaných označení založená na vnímaní slovných prvkov slovenskými spotrebiteľmi zľava doprava, pričom slovný prvok „EUROLINES“ obsahujú obe porovnávané označenia, v ktorých je dobre postrehnuteľný.

Z fonetického hľadiska možno predpokladať zvukovú realizáciu zverejneného označenia v podobe „juəɾəlɪnz sləʊvækiə“/ „eurolainz slovakia“, možná, aj keď málo pravdepodobná je aj výslovnosť zhodujúca sa s písanou podobou slovných prvkov, teda „eurolines slovakia“. Každopádne identický slovný prvok „EUROLINES“ vysloví spotrebiteľ v oboch označeniach zhodne. Slovný prvok „SLOVAKIA“, ktorý staršia ochranná známka neobsahuje, predĺži zvukový vnem vyvolaný vyslovením zverejneného označenia, ale na odlíšenie zvukovej podoby zverejneného označenia od staršej ochrannej známky to nie je postačujúce, keďže zhodné slovo sa nachádza na prvej a zároveň prednostne vnímanej pozícii a zároveň je zrejmé, že slovnému prvku „SLOVAKIA“ nemožno priznať dostatočnú mieru rozlišovacej spôsobilosti, pretože je zemepisným označením, ktorým je špecifikovaná lokalita poskytovaných služieb, prípadne ich pôvod. Z uvedeného vyplýva vysoká miera fonetickej podobnosti porovnávaných označení.

Zo sémantického hľadiska možno porovnať obe označenia prostredníctvom konkrétneho významu slovných prvkov, ktoré ich tvoria. Slovo „eurolines“ je zloženým slovom, ktorého prvá časť „euro“ poukazuje na spätosť s územím Európy a slovo „line“ v preklade z anglického jazyka do slovenského jazyka má niekoľko významov – trasa, trať, spoj, linka a pod. V súvislosti s dotknutými službami týkajúcimi sa dopravy, cestovania, organizovania výletov atď. je zrejme, že slovný prvok „EUROLINES“ je prvkom s nižšou rozlišovacou spôsobilosťou, pretože spotrebiteľovi naznačuje, že ide o služby zabezpečujúce cestovné spojenie v Európe. Slovný prvok „SLOVAKIA“ obsiahnutý len vo zverejnenom označení nie je spôsobilý zvýšiť či posilniť rozlišovaciu spôsobilosť zverejneného označenia ako celku v porovnaní so staršou ochrannou známkou, keďže ide o zemepisné určenie miesta poskytovania predmetných služieb s bližšou konkretizáciou v rámci Európy, teda na Slovensku, prípadne zo Slovenska. Vzhľadom na to, že obe označenia obsahujú zhodný slovný prvok „EUROLINES“ s totožným významom, pričom slovný prvok „SLOVAKIA“ označujúci jeden z európskych štátov nie je spôsobilý významovo posunúť vnímanie významu zverejneného označenia do inej roviny, možno konštatovať, že zo sémantického hľadiska sú porovnávané označenia výrazne podobné.

Celkové zhodnotenie – pravdepodobnosť zámény

Pre naplnenie skutkovej podstaty § 7 písm. a) citovaného zákona je potrebné súčasné splnenie podmienky zhodnosti alebo podobnosti zverejneného označenia so staršou ochrannou známkou a zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa zverejnené označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, ak z tohto dôvodu existuje pravdepodobnosť zámény na strane verejnosti; pričom za pravdepodobnosť zámény sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou.

Pravdepodobnosť zámény musí byť posudzovaná celkovo podľa toho, ako príslušná verejnosť vníma označenie, resp. staršiu ochrannú známku a predmetné tovary alebo služby, berúc do úvahy všetky činitele, ktorými sa vyznačuje daný prípad, predovšetkým vzájomnú previazanosť medzi podobnosťou označení a podobnosťou označovaných tovarov alebo služieb. Celkové posúdenie pravdepodobnosti zámény vo vzťahu k vizuálnej, fonetickej a sémantickej podobnosti porovnávaných označení sa má zakladať na celkovom dojme, ktorý tieto označenia vytvárajú, so zohľadnením najmä ich dominantných a rozlišovacích prvkov.

Komplexne možno porovnanie predmetných označení zhrnúť do konštatovania, že nízku mieru ich vizuálnej podobnosti prekoná výrazná fonetická a sémantická podobnosť, pričom podobnosť označení ako celkov umocňuje zistená zhoda a podobnosť porovnávaných služieb, čo vedie k pravdepodobnosti zámény kolíznych označení.

Vzhľadom na charakter prihlasovaných a zapísaných služieb, ktoré možno vo všeobecnosti označiť ako služby určené širokej spotrebiteľskej verejnosti, je zrejme, že pre celkové posúdenie pravdepodobnosti zámény má určujúci význam vnímanie porovnávaných označení priemerným spotrebiteľom. Priemerný spotrebiteľ obvykle vníma označenie ako celok a nevenuje sa skúmaniu jeho rôznych detailov. Navyše je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že priemerný spotrebiteľ má len zriedka možnosť priamo porovnať rozličné označenia, ale musí sa spoľahnúť na ich nedokonalý obraz, ktorý si uchoval v pamäti. Pri bežnom vnímaní označení nie je v danom prípade dôvodné predpokladať, že spotrebiteľ v súvislosti s dotknutými službami dokáže kolízne označenia odlíšiť.

Uvedené konštatovanie nemôže zvrátiť poukázanie prihlasovateľa na kombinovanú ochrannú známku „eurolines“ materskej spoločnosti, s ktorou je spoločnosť prihlasovateľa prepojená, o čom podľa prihlasovateľa svedčí zhodnosť štatutárnych orgánov oboch spoločností.

Skutočnosť, že materská spoločnosť je majiteľom kombinovanej ochrannej známky „eurolines“, ktorá obsahuje slovný prvok „EUROLINES“, nemôže poprieť zistenú pravdepodobnosť zámény, pretože vyhotovenie uvedenej ochrannej známky je odlišné od námietkami napadnutého zverejneného označenia a zároveň žiadnym spôsobom nevyvracia naplnenie podmienok obsiahnutých v uplatnenom námietkovom ustanovení § 7 písm. a) citovaného zákona, keďže staršia ochranná známka má skoršie právo prednosti ako zverejnené označenie, bola zistená podobnosť označení aj zhoda a podobnosť dotknutých služieb. Prihlasovateľ vo svojom vyjadrení uviedol, že kombinovaná ochranná známka „eurolines“ bola podaná a zapísaná do registra ochranných známkov s vedomím namietateľa. Za dôležitú v tejto súvislosti možno považovať skutočnosť, že podané námietky nesvedčia o súhlase spoločnosti namietateľa so zápisom zverejneného označenia do registra ochranných známkov.

Zároveň bolo v registroch ochranných známkov zistené, že pre služby v triede 39 okrem už uvedenej kombinovanej ochrannej známky „eurolines“ je na území Slovenskej republiky platná i ďalšia medzinárodná ochranná známka „eurolines“, ktorej majiteľom je namietateľ, či medzinárodná ochranná známka obsahujúca prvok „EUROLINES“, ktorá patrí inému majiteľovi a nie je známe, či existuje spojitosť medzi ním a namietateľom.

Podľa ustanovenia § 7 písm. a) citovaného zákona sa za pravdepodobnosť zámény považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou. Hoci zverejnené označenie i staršia ochranná známka obsahujú slovný prvok „EUROLINES“, v tomto prípade nie je dôvod predpokladať, aby vo vedomí spotrebiteľskej verejnosti vznikla predstava o spätosti tohto prvku len s označením služieb poskytovaných namietateľom. Bolo totiž zistené, že pre rovnaké služby je zapísaných a na území Slovenskej republiky platných niekoľko ochranných známkov obsahujúcich daný slovný prvok, ktorých majiteľmi sú podľa údajov obsiahnutých v registroch ochranných známkov odlišné subjekty. Pravdepodobnosť asociácie zverejneného označenia so staršou ochrannou známkou tak možno vylúčiť.

Na všetky uvedené zistenia nemá vplyv poukázanie prihlasovateľa na webové stránky obsahujúce označenia, ktorých súčasťou je slovný prvok „EUROLINES“ doplnený slovným prvkom „HUNGARY“, prípadne „it“ alebo „GERMANY“. Predmetné stránky nie sú určené slovenským spotrebiteľom, nie sú predmetom konania o zápise do registra ochranných známkov v Slovenskej republike a zároveň nevyklúčujú možnosť, že vznikli a sú používané so súhlasom namietateľa. V danej veci je však podstatné, že nezakladajú právo pre prihlasovateľa na zápis zverejneného označenia ako ochrannej známky.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti úrad námietkam vyhovel a prihlášku zverejneného označenia „EUROLINES SLOVAKIA“ zamietol.

Spracoval Ing. Elemír Murček

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 67/12

Luxemburg 24. mája 2012

Rozsudok vo veci C-196/11 P

Formula One Licensing BV/ÚHVT

Súdny dvor zrušil rozsudok Všeobecného súdu, ktorý v oblasti ochranných známkov nepriznal rozlišovaciú spôsobilosť označeniu „F1“

Ani ÚHVT, ani Všeobecný súd nie sú príslušní spochybňovať platnosť národných ochranných známkov, ktoré možno namietat proti zápisu ochrannej známky Spoločenstva

V apríli 2004 spoločnosť Racing-Live SAS¹ podala na ÚHVT (Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu) prihlášku ochrannej známky Spoločenstva pre ďalej uvedené obrazové označenie pre rôzne tovary a služby (časopisy, knihy, publikácie, rezervovanie miest na predstavenia a organizovanie súťaží na internete):

Formula One Licensing BV však proti tejto prihláške podala námietku. Námietka bola založená na existencii medzinárodnej slovnnej ochrannej známky a dvoch národných slovných ochranných známkov pre „F1“, ako aj ďalej uvedenej obrazovej ochrannej známke Spoločenstva, ktorá sa týka rovnakých tovarov a služieb, ako sú tovary a služby uvedené v prihláške Racing-Live SAS:

V rozhodnutí z októbra 2008 ÚHVT zamietol námietku s konštatovaním, že neexistovala pravdepodobnosť zámery medzi prihlasovanou ochrannou známkou a ochrannou známkou, ktorej majiteľom bola Formula One Licensing. ÚHVT navyše spresnil, že slovné označenie „F1“ je v prihlasovanej ochrannej známke opisným prvkom.

Formula One Licensing sa teda domáhala, aby Všeobecný súd toto rozhodnutie ÚHVT zrušil. Svojím rozsudkom zo 17. februára 2011² Všeobecný súd zamietol žalobu tejto spoločnosti a potvrdil rozhodnutie ÚHVT. Formula One Licensing sa teraz domáha, aby Súdny dvor zrušil rozsudok Všeobecného súdu.

Súdny dvor vo svojom vyhlásenom rozsudku na úvod pripomína, že ochranná známka Spoločenstva nenahrádza národné ochranné známky členských štátov a že tieto dva typy ochranných známkov v hospodárskom živote Únie koexistujú. Súdny dvor spresňuje, že v tomto duálnom systéme ochranných známkov je zápis národných ochranných známkov vyhradený členským štátom a že z toho dôvodu ÚHVT a Všeobecný súd nie sú príslušní pre zápis a ani pre konštatovanie neplatnosti týchto ochranných známkov. Za týchto okolností Súdny dvor poznamenáva, že **platnosť národnej ochrannej známky nemožno spochybňovať v rámci námietkového konania proti zápisu ochrannej známky Spoločenstva, ale iba v rámci konania o neplatnosti začatého v členskom štáte, kde bola národná ochranná známka zapísaná.**

Navyše podľa Súdneho dvora **v rámci takého námietkového konania nie je možné konštatovať, že označenie, ktoré je zhodné s národnou ochrannou známkou, nemá rozlišovaciú spôsobilosť**, teda schopnosť umožniť verejnosti spojiť si tovary a služby označené týmto označením so spoločnosťou, ktorá požiadala o jeho zápis. Takéto konštatovanie by mohlo zrušiť ochranu, ktorú poskytujú národné ochranné známky.

Preto Súdny dvor poznamenáva, že v situácii, ako je situácia v prejednávanej veci, sú ÚHVT a v dôsledku toho Všeobecný súd povinní overiť, ako príslušná skupina verejnosti vníma označenie, zhodné s národnou ochrannou známkou, iba v prihlasovanej ochrannej známke a prípadne posúdiť **mieru rozlišovacej spôsobilosti tohto označenia**. V tejto súvislosti Súdny dvor zdôrazňuje, že **národnej ochrannej známke uvádzanej na podporu námietky proti zápisu ochrannej známky Spoločenstva treba priznať určitú mieru rozlišovacej spôsobilosti.**

Za týchto okolností Súdny dvor konštatuje, že prijatím záveru, že označenie „F1“, zhodné s národnými ochrannými známkami Formula One Licensing, nemalo žiadnu rozlišovaciú spôsobilosť, **Všeobecný súd spochybnil platnosť týchto ochranných známkov v rámci konania o zápise ochrannej známky Spoločenstva a tým porušil nariadenie o ochrannej známke Spoločenstva³.**

V dôsledku toho Súdny dvor **zrušil rozsudok Všeobecného súdu**, a keďže nemôže vo veci rozhodnúť, vrátil vec na konanie pred Všeobecným súdom.

¹ Spoločnosť, ktorej nástupcom v postavení majiteľa prihlasovanej ochrannej známky sa medzičasom stala spoločnosť Global Sports Media Ltd.

² Rozsudok Všeobecného súdu zo 17. 2. 2011, Formula One Licensing BV/ÚHVT (T-10/09), pozri tiež TK č. 10/11.

³ Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke Spoločenstva (Ú. v. ES L 11, 1994, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 146), zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 1992/2003 z 27. októbra 2003 (Ú. v. EÚ L 296, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 310). Toto nariadenie bolo zrušené a nahradené nariadením Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 78, s. 1), ktoré nadobudlo účinnosť 13. apríla 2009. Vzhľadom na dátum skutkových okolností sa však na tento spor vzťahuje nariadenie č. 40/94.

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 16/12

Luxemburg 1. marca 2012

Rozsudok vo veci C-604/10

Fooball Dataco a i./Yahoo! UK Ltd a i.

Rozpis futbalových zápasov nemôže byť chránený autorským právom, ak jeho vytvorenie určujú pravidlá alebo ťažkosti, ktoré neponechávajú priestor na tvorivú slobodu

Skutočnosť, že vytvorenie rozpisu si vyžadovalo podstatné úsilie a schopnosti jeho autora, ako taká neodôvodňuje jeho ochranu autorským právom

Smernica o právnej ochrane databáz¹ im priznáva ochranu podľa autorského práva, ak výber alebo usporiadanie obsahov predstavuje autorov vlastný duševný výtvor. Databázy môžu tiež požívať ochranu právom „*sui generis*“, ak si získanie, overenie alebo prezentácia ich obsahu vyžadovali podstatný vklad.

Vo veci samej britská spoločnosť Football Dataco poverená ochranou nadobudnutých práv k anglickým a škótskym ligovým futbalovým zápasom a organizátori týchto lig obviňujú Yahoo! UK, Stan James (bookmaker) a Enetpulse (poskytovateľ informácií o športových zápasoch), že porušili ich práva duševného vlastníctva k rozpisom futbalových zápasov tým, že ich použili bez toho, aby zaplatili finančnú protihodnotu.

Rozpisy zápasov sa vypracovávajú podľa určitého počtu pravidiel nazývaných „zlaté pravidlá“. Postup vypracovania je súčasťou automatizovaný, ale napriek tomu si vyžaduje značné úsilie a schopnosti pri plnení mnohých požiadaviek dotknutých strán pri dodržaní pravidiel.

Vnútroštátny súd už vylúčil ochranu „*sui generis*“ rozpisov zápasov v súlade s judikatúrou Súdneho dvora². Naopak, pýta sa na možnosť ochrany týchto rozpisov podľa autorského práva. V tomto kontexte žiada Súdny dvor o objasnenie podmienok, ktoré musia byť splnené na účely uplatnenia tejto ochrany.

Súdny dvor najskôr odpovedá, že **cieľom ochrany autorským právom priznanej touto smernicou je „štruktúra“ databázy a nie jej „obsah“**. Táto ochrana sa nevzťahuje na samotné dáta. V tomto kontexte sa pojmy „výber“ a „usporiadanie“ v zmysle smernice týkajú výberu a usporiadania údajov, ktorými autor databázy dáva tejto databáze jej štruktúru. Naopak, tieto pojmy sa nevzťahujú na vytvorenie údajov obsiahnutých v tejto databáze. V dôsledku toho duševné úsilie a schopnosti venované tvorbe údajov nemožno zohľadniť na posúdenie, či sa na databázu, ktorá ich obsahuje, vzťahuje ochrana autorským právom upravená smernicou.

V predmetnej veci sa úsilie a schopnosti vyžadované na vytvorenie rozpisov týkajú vytvorenia samotných údajov obsiahnutých v databáze. V dôsledku toho toto úsilie a tieto schopnosti v každom prípade nie sú nijako relevantné na posúdenie skutočnosti, či sa na dotknuté rozpisy futbalových zápasov vzťahuje ochrana autorským právom upravená smernicou.

Súdny dvor ďalej uvádza, že **pojem „duševný výtvor“, podmienka nevyhnutná na požívanie ochrany podľa autorského práva, odkazuje iba na kritérium originality**. Pokiaľ ide o vytvorenie databázy, kritérium originality je splnené, ak prostredníctvom výberu alebo usporiadania údajov, ktoré obsahuje, jej autor vyjadří svoju tvorivú schopnosť originálnym spôsobom vykonaním slobodných a tvorivých výberov. Naopak, toto kritérium nie je splnené, ak vytvorenie databázy určujú technické posúdenia, pravidlá alebo ťažkosti, ktoré neponechávajú nijaké miesto pre tvorivú slobodu.

„Podstatné zvýšenie významu“ údajov ich výberom alebo ich usporiadaním v databáze nemá vplyv na posúdenie originality vyžadovanej na to, aby táto databáza mohla byť chránená autorským právom.

Rovnako **skutočnosť, že vytvorenie databázy si vyžadovalo, nezávisle na tvorbe údajov, ktoré obsahuje, podstatné úsilie a schopnosti jej autora, ako taká neodôvodňuje jej ochranu autorským právom, ak toto úsilie a tieto schopnosti nevyjadrujú nijakú originalitu** vo výbere alebo usporiadaní týchto údajov.

Je úlohou vnútroštátneho súdu s ohľadom na zistenia uvedené Súdny dvorom posúdiť, či dotknuté rozpisy futbalových zápasov sú databázy, ktoré spĺňajú podmienky na to, aby sa na ne vzťahovala ochrana autorským právom. Súdny dvor však dopĺňa, že postupy vypracovania uvedených rozpisov tak, ako sú opísané vnútroštátnym súdom, ak neobsahujú prvky predstavujúce originalitu vo výbere alebo usporiadaní údajov zahrnutých v týchto rozpisoch, nemôžu stačiť na to, aby tieto databázy mohli byť chránené autorským právom podľa smernice.

Súdny dvor nakoniec konštatuje, že vzhľadom na to, že smernica harmonizuje ochranu databáz podľa autorského práva, vnútroštátna právna úprava, ktorá priznáva ochranu týmto právom za iných podmienok, ako sú uvedené v smernici, je nezlučiteľná s právom Únie.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. 3. 1996 o právnej ochrane databáz (Ú. v. ES L 77, s. 20; Mim. vyd. 13/015, s. 459).

² Rozsudky z 9. 11. 2004, Fixtures Marketing, (C-46/02, C-338/02 a C-444/02), pozri tiež TK č. 89/04.

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 11/12

Luxemburg 16. februára 2012

Rozsudok v spojených veciach C-360/10,

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM)/Netlog NV

Prevádzkovateľovi internetovej sociálnej siete nemožno uložiť povinnosť zaviesť všeobecný systém filtrovania s cieľom zabrániť neoprávnenému používaniu hudobných a audiovizuálnych diel, ktorý sa bude uplatňovať na všetkých používateľov tejto siete*Táto povinnosť by porušila zákaz uložiť takémuto poskytovateľovi povinnosť všeobecného monitorovania a požiadavku zabezpečiť náležitú rovnováhu medzi ochranou autorských práv na jednej strane a slobodou podnikania, právom na ochranu osobných údajov a slobodou prijímať a rozširovať informácie na druhej strane*

SABAM je belgickým zväzom kolektívnej správy práv, ktorý zastupuje autorov, skladateľov a vydavateľov hudobných diel. Na základe toho je najmä oprávnený udeľovať súhlas tretím osobám na použitie diel, ktorých ochranu vykonáva. SABAM vedie spor so spoločnosťou Netlog NV prevádzkujúcou internetovú platformu sociálnej siete, kde každý zaregistrovaný používateľ získava vlastný priestor nazvaný „profil“, ktorý môže sám naplniť a ktorý je dostupný v celom svete. Hlavnou funkciou tejto platformy, ktorú každodenne využívajú desiatky miliónov osôb, je vytvorenie virtuálnych komunít, kde môžu používatelia spolu komunikovať a takto sa spriateliť. Na svojom profile si môžu používatelia najmä viesť denník, uviesť svoje záujmy a preferencie, ukázať svojich priateľov, zverejniť osobné fotografie alebo úryvky z videonahrávok.

SABAM sa domnieva, že sociálna sieť Netlog umožňuje tiež každému používateľovi prostredníctvom svojho profilu používať hudobné a audiovizuálne diela z repertoáru SABAM tým, že tieto diela sú sprístupnené verejnosti takým spôsobom, že ostatní používatelia uvedenej sociálnej siete k nim môžu mať prístup bez povolenia zväzu SABAM a bez toho, aby za to Netlog poskytovala akúkoľvek odmenu.

Dňa 23. júna 2009 SABAM požiadal predsedu Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgicko), aby predvolal Netlog, a navrhol najmä, aby bolo Netlogu uložené okamžite upustiť od nepovoleného sprístupňovania akéhokoľvek hudobného alebo audiovizuálneho diela z repertoáru zväzu SABAM pod hrozbou pokuty vo výške 1 000 eur za každý deň omeškania. V tejto súvislosti Netlog uviedla, že vyhovenie žalobe SABAM by znamenalo, že jej bude uložená všeobecná monitorovacia povinnosť, čo smernica o elektronickom obchode zakazuje.¹

V tomto kontexte Tribunal de première instance podal Súdne mu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania. V podstate sa snaží zistiť, či právo Únie bráni tomu, aby vnútroštátny súd vydal súdny príkaz, ktorý by poskytovateľovi hostingových služieb, akým je prevádzkovateľ internetovej sociálnej siete, ukladal povinnosť zaviesť systém filtrovania informácií ukladaných na jeho serveroch používateľmi jeho služieb, ktorý sa bude uplatňovať bez rozdielu na všetkých jeho používateľov, preventívne, výlučne na jeho náklady a bez časového obmedzenia.

Podľa Súdneho dvora je nesporné, že Netlog ukladá na svojich serveroch informácie poskytnuté používateľmi tejto platformy týkajúce sa ich profilu, čiže ide o poskytovateľa hostingových služieb v zmysle práva Únie.

Takisto je nesporné, že predpokladom zavedenia tohto systému filtrovania by po prvé bolo to, že poskytovateľ hostingových služieb by identifikoval v rámci všetkých súborov uložených na jeho serveroch všetkými používateľmi jeho služieb tie súbory, ktoré môžu obsahovať

diela, ku ktorým sú oprávnení nositelia práv duševného vlastníctva. Ďalej, že poskytovateľ hostingových služieb určí, ktoré z týchto súborov sú uložené a sprístupnené verejnosti protiprávne, a pristúpi k blokovaniu sprístupnenia súborov, ktoré považuje za protiprávne.

Takéto preventívne monitorovanie by vyžadovalo aktívne sledovanie súborov uložených používateľmi v sieti prevádzkovateľa internetovej platformy. Z tohto dôvodu by systém filtrovania ukladal uvedenému prevádzkovateľovi povinnosť všeobecného monitorovania uložených informácií, ktorú smernica o elektronickom obchode zakazuje.

Súdny dvor ďalej pripomína, že úlohou vnútroštátnych orgánov a súdov je, aby v rámci opatrení prijatých na ochranu nositeľov autorských práv zabezpečili náležitú rovnováhu medzi ochranou tohto práva a ochranou základných práv osôb, ktorých sa tieto opatrenia týkajú.²

V predmetnej veci by však súdny príkaz zaviesť sporný systém filtrovania zahŕňal, v záujme týchto nositeľov autorských práv, monitorovanie všetkých informácií uložených u príslušného poskytovateľa hostingových služieb. Toto monitorovanie by okrem toho bolo časovo neobmedzené, týkalo by sa každého budúceho porušenia a predpokladalo by povinnosť chrániť nielen existujúce diela, ale aj budúce diela, ktoré v čase zavedenia uvedenej systému ešte neboli vytvorené. Takýto súdny príkaz by teda predstavoval jednoznačné porušenie slobody podnikania Netlogu, pretože by jej ukladal povinnosť na vlastné náklady zaviesť komplexný, finančne nákladný a časovo neobmedzený systém informačných technológií.

Navyše účinky súdneho príkazu by sa neobmedzovali len na Netlog, keďže sporný systém filtrovania by mohol takisto porušovať základné práva používateľov jej služieb, konkrétne právo na ochranu osobných údajov, ako aj slobodu prijímať a rozširovať informácie, teda práva, ktoré sú chránené Chartou základných práv Európskej únie. Na jednej strane totiž súdny príkaz zahŕňa identifikáciu, systematickú analýzu a spracovanie informácií týkajúcich sa profilov vytvorených na sociálnej sieti, pričom tieto informácie predstavujú chránené osobné údaje, pretože v zásade umožňujú identifikáciu používateľov. Na druhej strane by uvedený súdny príkaz mohol ohroziť informačnú slobodu, lebo tento systém by mohol nedostatočne rozlišovať medzi protiprávnym a oprávneným obsahom tak, že jeho používanie by mohlo viesť k zablokovaniu komunikácie s oprávneným obsahom.

V dôsledku toho Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny súd by vydaním súdneho príkazu, ktorým sa poskytovateľovi hostingových služieb ukladá povinnosť zaviesť takýto systém filtrovania, nerespektoval požiadavku zabezpečiť náležitú rovnováhu medzi právom duševného vlastníctva na jednej strane a slobodou podnikania, právom na ochranu osobných údajov a slobodou prijímať a rozširovať informácie na druhej strane.

*Neoficiálne dokumenty pre potreby médií, ktoré nezaväzujú Súdny dvor
Úplné znenie rozsudkov sa uverejňujú na internetovej stránke*

CURIA v deň vyhlásenia rozsudkov.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdne mu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

1 Smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. 6. 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399), článok 15.

2 Rozsudok Súdneho dvora z 24. 11. 2011, Scarlet Extended, C-70/10, pozri tiež TK č. 126/2011.

V boji proti falšovateľom a autorským pirátom národnou stratégiou

Vláda SR na svojom rokovaní 2. mája tohto roka vzala na vedomie **Národnú stratégiu boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu na roky 2012 – 2016**. Dokument vypracovala Medzi-rezortná komisia na koordináciu spolupráce v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu, ktorej gestorom je Úrad priemyselného vlastníctva SR.

Národná stratégia definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- 1/ Budovanie povedomia verejnosti o negatívnych dôsledkoch falšovania a autorského pirátstva na jednotlivca a spoločnosť;
- 2/ Zníženie miery porušovania práv duševného vlastníctva prostredníctvom ich účinnejšej vymožiteľnosti;
- 3/ Disponovanie dôveryhodnými a presnými údajmi o rozsahu a štruktúre porušovania práv duševného vlastníctva.

(ež)

Posila z OHIM-u

Programový manažér Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) **Ing. Marek Gdovin, MBA**, pôsobí od mája dočasne v ÚPV SR. Koordinuje všetky projekty a programy v rámci **Kooperačného fondu a Konvergentného programu OHIM-u**, ktoré realizuje ÚPV SR (Search Image, Designview, CESTO, Seniority, E-learning, Future Software Package atď.).¹

– Počas prvých týždňov na novom pôsobisku sa snažím identifikovať a následne aj eliminovať prípadné negatívne vplyvy na realizované projekty. Spolu s expertmi ÚPV SR pracujeme napríklad i na vypracovaní projektových plánov, aby sme úlohy plnili v rámci harmonogramu, systematicky riešili riziká a problémy a jednotlivé projekty zosúladiť tak, aby na seba nadväzovali. Predpokladám, že u vás v úrade budem pôsobiť do konca tohto roka, prípadne aj o čosi dlhšie.

Ako sme už informovali v predchádzajúcich vydaniach časopisu Duševné vlastníctvo, jedným z najväčších a najnáročnejších projektov Kooperačného fondu OHIM-u je projekt **Future Software Package** (softvérový balík), ktorý má riešiť možnosti

online podávania prihlášok ochranných známkov a dizajnov, ako aj následných súvisiacich dokumentov.

Prvý z modulov, ktorý umožní podávať online prihlášky ochranných známkov, plánuje OHIM implementovať v ÚPV SR a spustiť do prevádzky v marci 2013.

(jš)

Foto: archív ÚPV SR

Ochrana práv duševného vlastníctva

Zástupcovia ÚPV SR sa v úlohe prednášateľov zúčastnili **25. apríla** na seminári, ktorý zorganizovalo **Stredisko patentových informácií PATLIB pôsobiace v Centre vedecko-technických informácií SR v Bratislave**. Seminár bol zameraný na problematiku ochranných známkov, označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov.

Účastníci seminára – pracovníci vedy a výskumu, vynálezcovia, zástupcovia malých a stredných podnikov sa mohli bližšie oboznámiť s uvedenými formami ochrany priemyselných práv, s významom takejto právnej ochrany, jej používaním i postupmi prihlasovania. Súčasťou seminára boli tiež ukážky vyhľadávania v dostupných databázach.

Seminár sa konal v rámci pilotného projektu Európskeho patentového úradu zameraného na reorientáciu PATLIB centier na centrá podporujúce inovácie.

(gp)

Sieť innoinfo sa „neroztrhla“

ÚPV SR v novembri 2004 spustil **projekt poradensko-informačných miest úradu pre inovácie – innoinfo**. Prostredníctvom takýchto kontaktných miest, ktorých je v súčasnosti 15, sa snaží inšpirovať najmä malé a stredné podniky, podnikateľov k inovačným aktivitám a zároveň aj k priemyselnoprávnej ochrane. Sú zriadené vo vytypovaných podnikateľských inkubátoroch, v podnikateľských a inovačných centrách, regionálnych komorách SOPK, regionálnych poradenských a informačných centrách i v niektorých univerzitách technického zamerania.

¹ Pozri prílohu časopisu Duševné vlastníctvo (Koooperačný fond a Konvergentný program OHIM-u), 2012, roč. XVI, č. 1.

Otvorene však treba povedať, že v istom období spolupráca ÚPV SR s týmito satelitmi ustrnula, čo bolo spôsobené aj pomerne častou výmenou osôb zodpovedných za projekt.

Sieť innoinfo sa však neroztrhla, ako by sa niekomu mohlo zdať, **naopak, úrad robí opatrenia, aby bola pevnejšia**. Začiatkom minulého roka v rámci organizačných zmien došlo k personálnemu posilneniu útvaru, do kompetencií ktorého patria aj aktivity úradu smerom navonok. Zatiaľ čo predtým projekt innoinfo a úzko súvisiaca prediagnostika priemyselných práv boli riadené z dvoch úrovní, v súčasnosti ich má „pod palcom“ jeden organizačný útvar.

Zástupcovia ÚPV SR postupne navštívia všetkých 15 innoinfo a spolu s partnermi sa pokúsia skvalitniť spoluprácu.

Dňa 24. apríla sa konala návšteva **Inkubátora Malacky**, ktorý je najväčším na Slovensku. Jeho riaditeľa **Ing. arch. Valentína Magdolena** sme sa opýtali, koľko inovatívnych firiem momentálne pôsobí v inkubátore. – *Je ich podstatne menej ako v minulosti a zrejme sa pod to podpísala aj hospodárska kríza. Máme tu šesť subjektov, ktoré sa venujú informačným technológiám, programovaniu robotov či tvorbe webových stránok. Inkubátor je obsadený len na 71 %, v šiestipodlažnej budove je jedno poschodie nevyužitie. V súčasnosti prevažujú v inkubátore komerčné firmy poskytujúce služby, ako napríklad poisťovne. Dokonca v nevyužitých priestoroch sme zriadili hracie detské centrum.*

V priemyselnoprávnej ochrane nemusí vždy ísť len o technické riešenia, resp. vynálezy, – zdôraznila Ing. Jana Rešutíková z ÚPV SR. – Netreba zabúdať ani na ochranu označení vo vzťahu k tovarom alebo službám, ochranu dizajnu, poradiť vieme aj IT firmám. Na webovú stránku inkubátora môžeme pripraviť akýsi prehľad, čo všetko je možné priemyselnoprávne chrániť a aké z toho plynú výhody.

Obe strany súhlasia, aby spolupráca pokračovala aj naďalej.

Inkubátor na Záhorí, ako uviedol jeho riaditeľ V. Magdolen, v rámci cezhraničnej spolupráce s rakúskymi partnermi, pripravuje pre podnikateľov sériu školení a diskusií za okrúhlymi stolmi, v rámci ktorých by sa malo hovoriť aj o ochrane duševného vlastníctva, a to už bude priestor pre expertov ÚPV SR. Zo strany úradu privítal i ponuku nových informačných a propagačných materiálov, pričom na internetovej adrese www.inmalacky.sk sú už sprístupnené aj informácie o možnostiach priemyselnoprávnej ochrany.

(jš)

Foto: archív ÚPV SR

Správy z WIPO

F. Gurry bude predsedat' Najvyššiemu riadiacemu výboru OSN

Generálny riaditeľ Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) Francis Gurry bude dva roky predsedat' Najvyššiemu riadiacemu výboru OSN **pre organizačné a manažérske záležitosti**. Rozhodla tak Rada výkonných predsedov OSN na návrh generálneho tajomníka OSN Pan Ki-muna.

Najvyšší riadiaci výbor OSN pozostáva z vysokých predstaviteľov organizácií systému OSN. Stretáva sa dvakrát do roka a zaoberá sa konzultáciami a koordinačnými iniciatívami. Je oprávnený rozhodovať za výkonných predstaviteľov a identifikovať, podporovať a koordinovať manažérske reformy v prospech zlepšenia služieb, zvýšenia produktivity, efektívnosti a účinnosti systému OSN.

V súčasnosti výbor posudzuje záležitosti týkajúce sa bezpečnosti pracovníkov OSN, zvýšenia efektívnosti systému OSN vrátane ľudských zdrojov, financií a rozpočtu, zabezpečenia informačných a komunikačných technológií.

Jednou z kľúčových tém, ktorej sa bude výbor venovať na najbližšom zasadnutí, je rozpracovanie zmeny plánu OSN, založenom na vízii generálneho tajomníka, a bude pozostávať zo štyroch hlavných oblastí – **zvýšenie dôvery a významu OSN, angažovanie sa zamestnancov, zlepšenie pracovných metód a racionalizácia štruktúry a funkcií**.

Predsedsťvo je založené na rotačnom princípe predstaviteľov Rady výkonných predsedov OSN.

www.wipo.int
(ač)

Letná škola duševného vlastníctva

Akadémia WIPO v rámci svojich vzdelávacích aktivít ponúka aj populárnu letnú školu duševného vlastníctva. **Od júna do konca augusta je organizovaná paralelne v rôznych európskych mestách i svetových metropolách** v spolupráci s miestnymi univerzitami alebo patentovými či známkovými úradmi. Tento rok privíta účastníkov dvojtzáňového stretnutia Dubrovnik, Ženeva, Odesa, Petrohrad, Washington, Mexico City i juhokórejský Daejeon.

Účast' v letnej škole duševného vlastníctva je príležitosťou získať hlbšie vedomosti z každej oblasti duševného vlastníctva, prezentovať svoje názory a skúsenosti na medzinárodnom fóre, diskutovať s profesionálmi na aktuálne témy a v neposlednej rade je to aj možnosť dozvedieť sa viac o úlohe a poslaní WIPO.

Viac informácií na webovej stránke www.wipo.int/academy/en/courses/summer_school/index_all.html

Ak ste sa v minulosti zúčastnili WIPO letnej školy duševného vlastníctva alebo sa chystáte na takéto stretnutie tento rok, podel'te sa o svoje zážitky a skúsenosti s čitateľmi časopisu Duševné vlastníctvo, **dajte o sebe vedieť redakcii časopisu.**

www.wipo.int
(kd)

Workshop o duševnom vlastníctve a potravinovej bezpečnosti

V ženevskom sídle WIPO sa 10. – 11. mája uskutočnil workshop o duševnom vlastníctve, inováciách a potravinovej bezpečnosti so zameraním na udržateľnú produkciu pšenice vo východnej Afrike. Workshop nadviazal na minuloročné podujatie, ktorého témou bolo – ako súkromné a verejné sektory využívajú duševné vlastníctvo na zvýšenie poľnohospodárskej produkcie.

Tohtoročný workshop sa konal s podporou ministra poľnohospodárstva, potravinovej bezpečnosti a spolupráce Tanzánie Christophera Chiza, verejných a súkromných inštitúcií, ako aj medzinárodných spoločností pôsobiacich v štáte rozprestierajúcom sa na východnom pobreží strednej Afriky. Práve v **Tanzánii spúšťa WIPO pilotný program zameraný na potravinovú bezpečnosť.**

www.wipo.int
(ač)

Foto: archív ÚPV SR

Správy z EPO

EPÚ a Google odstraňujú jazykové bariéry v prístupe k patentovým dokumentom

Európsky patentový úrad (EPÚ) urobil zásadný krok **k zlepšeniu prístupu k patentovým dokumentom v rôznych jazykoch.** Na svojom webovom sídle sprístupnil novú bezplatnú službu – strojový preklad patentov. Služba využíva technológiu **Google Translate**, ktorá umožňuje preklad **z francúzštiny, nemčiny, španielčiny, taliančiny, portugalciny a švédčiny do anglického jazyka a naopak.** Sú to jazyky využívané v približne 90 % patentov pochádzajúcich z Európy. Do konca roka 2014 bude možné prekladať patenty z a do všetkých 28 jazykov členských štátov Európskej patentovej organizácie (EPO), ako aj z/do čínštiny, japonsčiny, kórejštiny a ruštiny.

Foto: www.epo.org

Spolupráca EPÚ s Googlom sa začala pred necelým rokom a výrazne zlepšila kvalitu strojového prekladu patentov. Podarilo sa to využitím niekoľko stotisíc vysokokvalitných prekladov patentov v siedmich jazykoch, ktoré poskytol EPÚ a ktoré Google používa na „učenie“ svojho Google Translate systému.

Online služba prekladu patentov je dostupná na www.epo.org/searching/free/patent-translate.html.

V roku 2013 pribudne do systému prekladov dánčina, holandčina, fínčina, gréčtina, maďarčina a nórčina. Do konca roka 2014 by mali byť k dispozícii preklady z/do 32 jazykov.

-o0o-

Predstavitelia EPÚ a Federálneho úradu pre duševné vlastníctvo, patenty a ochranné známky – Rospatent, 16. mája v Moskve v Obchodno-priemyselnej komore Ruskej federácie, podpísali dohodu o rozšírení spolupráce v oblasti prekladov patentových dokumentov.

Prvýkrát v histórii budú používateľom európskeho patentového systému dostupné strojové preklady ruských patentov v požadovanom jazyku. **Ruským vynálezcom a spoločnostiam sa**

zjednoduší podávanie patentových prihlášok v Európe (v roku 2011 v porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k 19 %-nému nárastu takýchto prihlášok) **a európskym subjektom v Rusku** (v minulom roku podali o 10 % viac prihlášok ako v roku predchádzajúcom).

-o0o-

V polovici apríla sa EPÚ dohodol na rozšírení spolupráce s Národným inštitútom priemyselného vlastníctva Brazílie (INPI). Na základe dohody podpísanej v sídle Federácie priemyslu spolkového štátu Rio de Janeiro FIRJAN (z port. Federação das Indústrias do Estado do Rio de Janeiro) **dôjde k výmene patentových dokumentov v portugálčine a angličtine.**

Čoraz užší kontakt medzi Európou a Brazíliou sa odráža i v číslach. Napríklad pri prihláškach podaných francúzskymi spoločnosťami v brazílskom úrade došlo v rokoch 2010/11 k 7,7 %-nému nárastu a v rovnakom období sa zvýšil, o 14 %, aj počet prihlášok od nemeckých prihlasovateľov. Podobný trend bol zaznamenaný aj na druhej strane, keď počet patentových prihlášok podaných brazílskymi subjektmi v Európe medziročne vzrástol o 8,9 %.

Európske spoločnosti s 38 %-ným podielom na všetkých podaných patentových prihláškach v Brazílii patria k najaktívnejším, a aj preto sa vyžaduje neustále zlepšovanie spolupráce medzi oboma úradmi. Jedným z nástrojov má byť práve strojový preklad patentových dokumentov z portugálčiny do angličtiny (a následne do ďalších jazykov), ktorý odbúra jazykovú bariéru a umožní vedcom, vynálezcom a inovátorom v oboch regiónoch využívať bohaté technické informácie druhej strany. Veď globálne problémy, ako je zmena klímy, prístup k čistej vode a jedlu, nemožno zvládnuť bez inovácií.

Partnerstvo sa zameria na výmenu patentových informácií a osvedčených postupov v konaní o patentových prihláškach, na IT riešenia vrátane e-Patentesu¹, založeného na technológii EPÚ.

Mesto Rio de Janeiro

Foto: www.irlenconferencebrazil.com

Prezident INPI Jorge Avila, viceprezident FIRJAN Carlos Gross a prezident EPÚ Benoît Battistelli

Foto: Bruna Gonçalves/INPI

(zv, ač, kd)

Kvalita patentov a štruktúra poplatkov

Témy seminárov organizovaných na podnet poradného výboru EPÚ pre oblasť ekonomiky a vedy

V dňoch 7. – 8. mája sa na dvoch seminároch v Európskom patentovom úrade v Mníchove stretli ekonómovia, právnici, patentoví zástupcovia, pracovníci univerzít a ďalšie zainteresované strany z Európy, Ázie a USA, aby prediskutovali **aktuálne témy súčasného patentového systému**. Každý zo svojho uhla pohľadu mal možnosť definovať kvalitu udeľovaných patentov a prezentovať názory na súvisiace správne poplatky.

V diskusiách sa hľadali odpovede na otázky:

- ktoré sú základné faktory komplexného chápania kvality patentov a ktoré z nich je potrebné vylepšiť v záujme zvyšovania kvality (doba platnosti patentu a rozsah ochrany patentom, aktuálnosť predmetu ochrany),
- kto je víťazom a kto porazeným pri súčasnom stave poplatkov,
- aký vplyv má systém poplatkov na správanie prihlasovateľov,
- aký celospoločenský osov ponúka aktuálny patentový systém a aké sú jeho možné alternatívy.

Diskutovalo sa aj o možnosti zníženia správnych poplatkov alebo poskytnutí dotácií malým a stredným podnikom či univerzitám. Niektorí účastníci stretnutia poukázali na to, že nie správne poplatky, ale nemalé výdavky za služby patentových zástupcov, preklady dokumentov alebo národné validácie predstavujú neprímeranú finančnú záťaž pre prihlasovateľov.

Opäť sa ukázalo, že spojenie teórie s praxou, v tomto prípade spoločná diskusia medzi expertmi patentových úradov, predstaviteľmi akademickej obce a používateľmi patentového systému, prináša očakávaný efekt. Podnety a návrhy boli priamo na mieste prediskutované s ohľadom na ich prínos a reálnu využiteľnosť.

V septembri 2012 sa má uskutočniť ďalší seminár na tému „patent thickets“.

(kd)

¹ e-Patentes je nástroj na online podávanie patentových prihlášok.

EPÚ a firma Logica ušetrí ročne inovatívnej ekonomike desiatky miliónov eur

Európsky patentový úrad a britská firma Logica predstavili 19. apríla projekt, ktorý má prispieť k podstatnému zníženiu nákladov a k zlepšeniu časového harmonogramu patentového procesu v Európe.

Na základe dohody Logica pomôže EPÚ zaviesť **komplexný, bezpečný a inovatívny riadiaci systém**, ktorý bude digitálne spracovávať všetky úkony súvisiace s udelením patentu – od podania patentovej prihlášky a jej zverejnenia s patentovou rešeršou cez vecný prieskum až po konanie o opravných prostriedkoch, ako sú odpor a odvolanie.

Prezident EPÚ **Benoît Battistelli**: – EPÚ má dôležitú úlohu v rozvoji znalostnej ekonomiky tým, že umožňuje spoločnostiam rýchlo a výnosne využívať investície vložené do výskumu a vývoja. Cieľom dohody s Logicou je modernizovať v úrade štruktúru informačných technológií tak, aby sa zjednodušil proces udeľovania patentov a profitovali z neho aj prihlasovatelia, výskumníci a vynálezcovia.

Výkonný riaditeľ firmy Logica **Andy Green**: – Inovácie majú pre európsku ekonomiku a jednotlivých podnikateľov veľký význam v súťaži na globálnom trhu. Európa čelí rastúcej súťaživosti z tzv. BRIC krajín, t. j. Brazília, Rusko, India, Čína, Juhoafrická republika a priemyselná veľmoc USA. Naše partnerstvo s EPÚ je príkladom odstraňovania bariér v kreativite a tvorbe efektívnejšieho, inovatívneho ekonomického systému.

Riadenie systému založeného na vedomostiach z patentov by malo pomôcť prihlasovateľom a zároveň aj tým, ktorí spracúvajú patentové prihlášky. Podľa odhadov EPÚ nový systém zníži potrebu kontaktov medzi úradom a prihlasovateľmi, čo bude pre používateľov systému znamenať ročný prínos niekoľko desiatok miliónov eur.

Nový systém nahradí v EPÚ takmer všetky automatizované úkony spracovania prihlášok, ktorých úrad ročne prijme okolo 250-tisíc, a týka sa aj približne 2,5 milióna úkonov v rámci elektronického spracovania prihlášok.

Nový spôsob spracovania európskych patentových prihlášok by mal byť funkčný v apríli 2013 a projekt bude pokračovať do roku 2015. Profitovať by z neho mali aj národné patentové úrady v Európe, pretože EPÚ im v rámci spolupráce poskytne nový nástroj na podávanie prihlášok.

Logica je britská spoločnosť, ktorá sa zameriava na ponuku technologických služieb a zamestnáva okolo 41-tisíc pracovníkov. Klientom na celom svete poskytuje integračné systémy a outsourcing. Presadila sa na trhu integrovaním ľudských zdrojov, podnikateľských činností a technológií. Vypracováva projekty zamerané najmä na inovácie.

www.epo.org

(ač)

Foto: www.epo.org

131. zasadanie

Správna rada Európskej patentovej organizácie (SR EPO) na 131. zasadaní 28. marca 2012 v Mníchove zvolila **nového viceprezidenta Európskeho patentového úradu**. Stal sa ním 53-ročný Chorvát **Željko Topić**. Má na starosti Generálne riaditeľstvo 4 (DG4), ktoré zodpovedá za podporné služby úradu – ľudské zdroje, všeobecná správa budov, sprostredkovanie služieb a jazykový servis. Funkciu bude vykonávať päť rokov a nahradil v nej Briana McGINLEYHO z Írska.

Željko Topić zastupoval svoju krajinu v SR EPO od roku 2004 ako vedúci delegácie Chorvátska. (Chorvátsko sa plnoprávnym členom EPO stalo začiatkom roka 2008.) **Pôsobil vo funkcii generálneho riaditeľa Štátneho úradu pre duševné vlastníctvo Chorvátskej republiky**. Tento úrad, pôvodne známy ako Republi-

kový úrad priemyselného vlastníctva, vznikol 31. decembra 1991 po tom, čo Chorvátsko získalo nezávislosť.

Správna rada EPO je zákonodarný orgán, ktorý sa skladá z delegácií 38 členských štátov. Dohliada na činnosť EPÚ, schvaľuje rozpočet úradu, zodpovedá za menovanie jeho vedúcich pracovníkov vrátane prezidenta a viceprezidentov.

(zv)

Foto: www.epo.org

Správy z OHIM-u

Zasadanie s ukázkami projektov Kooperačného fondu a Konvergenčného programu

V španielskom Alicante sa 24. – 25. apríla konalo zasadnutie Správnej rady a Rozpočtového výboru Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) (OHIM).

Ako informoval prezident OHIM-u **António Campinos**, v prvom štvrtroku 2012 v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka došlo k **5 %-nému nárastu počtu prihlášok ochranných známk Spoločenstva (CTM)**. Úrad predpokladá, že do konca tohto roka príjme 111 000 prihlášok CTM.

Pri prihláškach registrovaného dizajnu Spoločenstva (RCD) bol v prvom štvrtroku 2012 zaznamenaný 9 %-ný nárast a je predpoklad, že do konca tohto roka ich bude približne 95 000.

V prvom štvrtroku podľa nového štandardu pre zrýchlený zápis RCD (do dvoch pracovných dní pri spisoch, ktoré zodpovedajú daným kritériám) pracovníci OHIM-u vykonali takýto zápis v 98 % prípadoch. Uvedeným spôsobom je ročne zapísaných 12 % všetkých RCD.

Pri ostatných prihláškach, kde nebol potrebný kontakt s prihlasovateľom, bol cieľ – zapísať ich do 10 pracovných dní – dodržaný v 98 % prípadoch.

Zástupca Európskej komisie **Gautier Pierens** oboznámil prítomných s aktuálnym stavom legislatívneho procesu reforiem komunitárneho systému ochranných známk a dizajnov, ktorý by mal vyústiť do zmeny nariadenia Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrane známke Spoločenstva a nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch Spoločenstva.

Cieľom revízie je predovšetkým zjednodušiť a zrýchliť zápisné konanie pri zachovaní kvality, vytvoriť právny rámec užšej spolupráce OHIM-u s národnými patentovými a známkovými úradmi a vo väčšej miere zharmonizovať pracovné postupy.

G. Pierens ďalej povedal, že v súčasnosti sa pripravuje návrh revízie smernice o reklame tabakových výrobkov, ktorý je v gescii Generálneho riaditeľstva pre ochranu zdravia a spotrebiteľa a v tejto súvislosti prebiehajú v Komisii interné konzultácie.

V hre sú však aj iné aspekty, napríklad ochrana práv duševného vlastníctva, no keďže ide o veľmi citlivú tému, vývoj rokování pozorne sleduje aj útvar pre priemyselné vlastníctvo.

Účastníci zasadania Správnej rady OHIM-u mali možnosť naživo si pozrieť demoverzie **deviatich projektov realizovaných v rámci Kooperačného fondu a Konvergenčného programu** – TMview, Designview, Seniority, Taxonomy, Similarity, Common Examiner Support Tool, Quality, Enforcement database a Future Software Package.

(zv)

Správy z EÚ

Potláčanie internetového zločinu a ochrana spotrebiteľa

Odhaduje sa, že denne je viac ako milión ľudí na celom svete obeť kyberkriminality a jej hodnota je vyčíslená na približne 400 miliónov amerických dolárov.

Európska komisia koncom marca navrhla zriadiť **Európske centrum na boj proti kyberkriminalite**. Má pôsobiť v rámci Európskeho policajného úradu (**Europol**) v holandskom Haagu. Zameria sa na nezákonnú činnosť na internete vykonávanú organizovanými zločineckými skupinami v oblasti elektronického bankovníctva, online podvodov s kreditnými kartami a bankovými údajmi.

Medzi základné činnosti centra bude patriť aj ochrana profilov na sociálnych sieťach pred elektronickými útokmi, boj proti zneužitiu totožnosti na internete a kyberkriminalite, ktorej obeťami sú deti.

Zločinci zo svojich nezákonných činností vytvorili výnosné trhy, na ktorých si organizované skupiny predávajú údaje o kreditnej karte len za jedno euro, falošnú kreditnú kartu vyrobia za približne 140 eur a bankové údaje sfaľujú len za 60 eur.

Kvôli rôznym hackerským útokom je na Facebooku každý deň zablokovaných 60-tisíc účtov a v roku 2009 bolo takmer 7 miliónov počítačov infikovaných škodlivým softvérom.

*– Milióny Európanov využívajú internet na domáce bankovníctvo, nákupy, plánovanie dovolení alebo aby zostali v spojení s rodinou a priateľmi prostredníctvom internetových sociálnych sietí. Ale tak, ako sa náš každodenný život odohráva stále viac na internete, zintenzívňuje sa i činnosť organizovaných skupín v tomto prostredí a týka sa to každého z nás, – uviedla európska komisárka pre vnútorné záležitosti **Cecilia Malmströmová**.*

– Nemôžeme zločincovi dovoliť, aby narušali náš život na internete. Európske centrum na boj proti kyberkriminalite v rámci Europolu sa stane základňou pre spoluprácu pri obrane slobodného, otvoreného a bezpečného internetu.

Centrum bude varovať členské štáty Európskej únie pred veľkými kybernetickými hrozbami a upozorňovať ich na nedostatky zabezpečenia internetu. Prevádzkovo podporí konkrétne vyšetrovania, od súdnej pomoci až po vytváranie spoločných vyšetrovacích tímov, pričom vyšetrovateľom, štátnym zástupcom i sudcom poskytne príslušné informácie z verejne dostupných zdrojov, súkromného sektora, polície i akademickej obce. Zároveň bude centrum slúžiť ako znalostná základňa pre vnútroštátnu políciu v členských štátoch a zabezpečí i odbornú prípravu v danej oblasti.

Európske centrum na boj proti kyberkriminalite má začať svoju činnosť v januári 2013. Aby však mohlo byť zriadené, s návrhom Komisie musí súhlasiť rozpočtový orgán Europolu.

<http://europa.eu>

(ač)

Správy zo sveta

Zasadnutie V4 + 3

Poľsko – Tohtoročné stretnutie predsedov patentových úradov krajín **Vyšehradskej štvorky + 3** (Chorvátsko, Rakúsko a Slovinsko) sa uskutočnilo 24. mája na Technickej univerzite v historickom meste Vroclav.

Jedným z bodov rokovania bola otázka **sídla centrálnej divízie súdu prvého stupňa jednotného patentového súdu**, a to v súvislosti s pripravovaným inštitútom európskeho patentu s jednotným účinkom. Podľa Nemecka by centrálna divízia mala sídliť v Mníchove, podľa Francúzska v Paríži a podľa Spojeného kráľovstva v Londýne. Navyše, záujem o zriadenie centrálnej divízie ohlásilo i Holandsko.

Zriadenie jednotného patentového súdu je podmienkou na to, aby európsky patent mohol nadobudnúť jednotný účinok v členských štátoch, ktoré sa zapojili do tzv. posilnenej spolupráce.

Delegácie V4 + 3 nepreferujú žiadnu z uvedených alternatív, ale zdôrazňujú potrebu rozhodnúť v danej veci čo najskôr.

Ďalšou témou rokovania bola **Obchodná dohoda proti falšovaniu** – ACTA. Aj v krajinách V4 + 3 prebiehala informačná kampan, v rámci ktorej zainteresované strany vrátane patentových úradov vysvetľovali verejnosti podstatu dohody. Delegácie sa vo Vroclave zhodli na tom, že dohoda neovplyvní národné legislatívy, pretože v nich už sú zakomponované podobné ustanovenia, aké obsahuje ACTA. V súčasnosti sa čaká na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie, ktorý posudzuje, či táto protipirátska dohoda je, alebo nie je v súlade so základnými ľudskými právami.

Delegácie sa navzájom informovali o **spolupráci s Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu** (OHIM) a hodnotili ju kladne.

Úrad priemyselného vlastníctva SR je zapojený do 11-tich projektov v rámci Kooperačného fondu OHIM-u.

Ing. Darina Kyliánová na záver stretnutia informovala o bezplatnej službe ÚPV SR pre malé a stredné podniky – prediagnostike priemyselných práv. Od spustenia tejto služby v roku 2008 experti úradu vykonali vyše 130 prediagnostík, pričom analyzované spoločnosti podali 125 prihlášok predmetov priemyselných práv, dominujú prihlášky ochranných známk.

(11)

Foto: archív ÚPV SR

EPÚ a WIPO podpísali dohodu o posilnenej spolupráci

Nemecko – S cieľom ďalšieho rozvoja medzinárodného patentového systému a lepšej podpory inovácií v ekonomikách celého sveta sa Európsky patentový úrad a Svetová organizácia duševného vlastníctva dohodli na trojročnej technickej spolupráci.

Dohoda, podpísaná prezidentom EPÚ **Benoitom Battistellim** a generálnym riaditeľom WIPO **Francisom Gurrym** v Mníchove dňa 3. mája 2012, je prvou svojho druhu medzi týmito inštitúciami. **Je zameraná na zlepšenie konania v rámci Zmluvy o patentovej spolupráci** (PCT) a má zvýšiť jej využitie prihlasovateľmi. Spolupráca sa navyše zameriava na zvýšenie kvality a efektivity pri udeľovaní patentov vrátane správneho zatriedenia predmetu prihlášky, vykonania rešerše a zlepšenia prístupu k patentovým informáciám.

– *Táto dohoda otvára novú epochu vo vzájomnom dlhodobom vzťahu medzi EPÚ a WIPO*, – uviedol prezident EPÚ **B. Battistelli**.

– Ako popredné medzinárodné inštitúcie v oblasti patentov a priemyselného vlastníctva máme osobitnú zodpovednosť pri podpore a rozvoji účinných štruktúr a postupov v medzinárodnom patentovom systéme a pri udeľovaní vysokokvalitných patentov. Vytvorenie bezbariérového systému patentových informácií a zlepšenie šírenia technologických informácií pre verejnosť sú ďalším nevyhnutným krokom k podpore inovácií s využitím patentového systému.

Generálny riaditeľ **F. Gurry**: – WIPO a EPÚ sú strategickými partnermi v poskytovaní prvotriednych služieb podporujúcich inovačné programy vysokých škôl a priemyslu, verejných výskumných inštitúcií, malých a stredných podnikov. Táto dohoda zlepší technickú spoluprácu medzi WIPO a EPÚ. Spolupráca je založená predovšetkým na spoločnej vízii PCT ako základnej pracovnej platforme na využívanie medzinárodného patentového systému.

Dohoda predpokladá stanovenie ročných pracovných plánov spolupráce v oblastiach spoločného záujmu v PCT. Týka sa to plnoelektronickej výmeny dokumentov PCT a lepšej digitálnej výmeny patentových informácií.

PCT, ktorá umožňuje podať patentovú prihlášku vo viac ako 140 krajinách súčasne, je jedinou zmlouvou, na základe ktorej môžu vynálezcovia požiadať o patentovú ochranu na globálnej úrovni. **EPÚ je najväčším medzinárodným rešeršným orgá-**

nom (ISA) v rámci tohto režimu. Ročne vypracúva okolo 70 000 patentových rešeršů na prihlášky podané prostredníctvom PCT, čo je asi 40 % z celkového počtu rešeršů na prihlášky z Európy a z ďalších krajín sveta.

www.epo.org
(zv)

Diplomatická konferencia o ochrane audiovizuálnych výkonov

Čína – V dňoch 20. až 26. júna sa v Pekingu, v čínskom sídle Svetovej obchodnej organizácie, uskutoční diplomatická konferencia o ochrane audiovizuálnych výkonov umelcov. **Cieľom konferencie**, ktorú organizuje WIPO, **je prijatie medzinárodnej dohody o ochrane práv duševného vlastníctva audiovizuálnych umelcov**. Mala by posilniť dosiaľ neistú pozíciu výkonných umelcov audiovizuálneho priemyslu prijatím základného právneho princípu pre medzinárodné využívanie audiovizuálnej produkcie tak v tradičných médiách, ako aj prostredníctvom digitálnych sietí.

Dohoda má tiež prispieť k ochrane práv výkonných umelcov pred neoprávneným využívaním ich výkonov v audiovizuálnych médiách, ako je televízia, film a video.

www.wipo.int
(ač)

Foto: www.wipo.int/dc2012/en/, www.cwtc.com/cwtc/default/edefault.html

Nové publikácie

Výber zo zahraničných publikácií

CAVICCHI, Jon R. Intellectual property : a global directory of acronyms and abbreviations.
Buffalo : William S. Hein, 2012. 392 s.
ISBN 9780837738086.

DIBLÍK, Jan, VEIT, François. Mediální právo a práva k nehmotným statkům v České republice.
Praha : Linde, 2011. 272 s.
ISBN 9788072018635.

FAIRBROTHERS, Gregg, WINTER, Tessa M. From idea to success.
New York : McGraw-Hill, 2012. 392 s.
ISBN 9780071760799.

GANGJEE, Dev. Relocating the law geographical indications.
Cambridge : Cambridge University Press, 2012. 341 s.
ISBN 9780521192026.

GEOGRAPHICAL indications and international agricultural trade : the challenge for Asia.
New York : Palgrave Macmillan, 2012.
ISBN 9780230355750.

GEORGE, Alexandra. Constructing intellectual property.
Cambridge : Cambridge University Press, 2012. 405 s.
ISBN 9781107014619.

HÁK, Jan. Úvod ke studiu patentového práva.
Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 113 s.
ISBN 9788073803636.

HÁK, Jan. Známkové právo v mezinárodních souvislostech.
Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 138 s.
ISBN 9788073803643.

HUNTER, Dan. Intellectual property.
New York : Oxford University Press, 2012. 242 s.
ISBN 9780195340600.

INFORMATION technology for intellectual property protection.
Hershey : Information Science Reference, 2012. 349 s.
ISBN 9781613501351.

INTELLECTUAL property and emerging technologies.
Northampton : Edward Elgar Publishing, 2012.
ISBN 9781849802468.

MUNKOVÁ, Jindřiška, KINDL, Jiří, SVOBODA, Pavel. Soutěžní právo.
Praha : C.H. Beck, 2012. 619 s.
ISBN 9788074004247.

MUZZA, autorský zákon a digitalizace : 6. celorepublikové kolokvium na aktuální téma českého muzejnictví.: Brno, 2.-3. listopadu 2010 : sborník příspěvků.
Praha : Asociace muzeí a galerií České republiky, 2011. 90 s.
ISBN 9788086611426.

PANG, Laikwan. Creativity and its discontents : China's creative industries and intellectual property rights offenses.
Durham : Duke University Press, 2012.
ISBN 9780822350651.

PERSPECTIVES on commercializing innovation.
Cambridge : Cambridge University Press, 2012. 580 s.
ISBN 9780521887311.

ŠTENGLOVÁ, Ivana et al. Obchodní tajemství.
Praha : Linde, 2011.
ISBN 9788072018581.

TOMKOWICZ, Robert. Intellectual property overlaps : theory, strategies and solutions.
New York : Routledge, 2012. 212 s.
ISBN 9780415668163.

TRIMBLE, Marketa. Global patents : limits of transnational enforcement.
Oxford : Oxford University Press, 2012. 233 s.
ISBN 9780199840687.

U.S. trademark law.
Charleston : CreateSpace, 2012. 262 s.
ISBN 9781468168488.

Výber z nových publikácií v príručnej knižnici ÚPV SR

INTERNATIONAL classification of goods and services for the purposes of the registration of Marks (Nice Classification), tenth edition.
Geneva : WIPO, 2011.
ISBN 9789280520231 (part 1)
ISBN 9789280520248 (part 2).

MEZINÁRODNÍ třídění výrobků a služeb pro účely zápisu ochranných známek podle Niceské dohody ze dne 15. června 1957, 10. verze.
Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2012.
ISBN 9788072820900 (zväzok 1)
ISBN 9788072820917 (zväzok 2).

VÝMENA hodnoty : rokovania o licenčných zmluvách k technológiám.
Banská Bystrica : Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2011. 178 s.
ISBN 9789280521610.

Spracovala Mgr. Gabriela Pišová

Recenzia

Peter Vojčík a kolektív:

Právo duševného vlastníctva

Vydal: Vydavateľstvá a nakladateľstvá
Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň, 2012

Rozsah: 495 s.
ISBN 978-807380-373-5

V uplynulých dňoch vyšla vo vydavateľstve Aleš Čeněk dlhšie očakávaná monografia **Právo duševného vlastníctva**, ktorej názov by sme mohli doplniť aj o slovo „európske“. Slovenský právny poriadok je totiž v oblasti práva duševného vlastníctva v značnom rozsahu harmonizovaný s európskym právom.

Slovenská odborná literatúra je uvedenou monografiou obohatená o komplexné spracovanie celej problematiky práva duševného vlastníctva na Slovensku.

Pod vedením profesora JUDr. Petra Vojčíka, CSc., monografiu pripravil kolektív odborníkov z oblasti práva duševného vlastníctva – JUDr. Zuzana Adamová, PhD., JUDr. Renáta Bačárová-Miščíková, PhD., LL.M., JUDr. Eduard Szattler, PhD. a JUDr. Peter Molnár, PhD.

Dielo je spracované vo forme učebnice, čomu je podriadená nielen systematika, ale aj spôsob výkladu. Obsahuje prehľadné state o všetkých inštitútoch práva duševného vlastníctva, ako aj o inštitútoch súvisiacich. Problematika je rozdelená do dvadsiatich štyroch kapitol zaradených do piatich častí.

Prvá časť diela je venovaná základným teoretickým otázkam práva duševného vlastníctva, samotnému pojmu duševné vlastníctvo, systému práva duševného vlastníctva a tiež vzťahom a súvislostiam k jednotlivým odvetviam súkromného i verejného práva v slovenskom právnom poriadku. Pomerne podrobný je výklad o novej aplikácii Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka na právne vzťahy, predmetom ktorých je duševné vlastníctvo.

Druhá časť obsahuje komentáre o autorskom práve, práve výkonných umelcov, práve výrobcov zvukových a zvukovo-obrazových záznamov a tiež vysielateľov. Do tejto časti je zaradená i problematika kolektívnej správy autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom a osobitná kapitola je zameraná na zmluvné autorské právo, predovšetkým na licenčnú zmluvu. Podrobne sú tiež analyzované jednotlivé druhy a formy autorských diel a rovnako i právo k databázam.

V tretej časti sa tvorcovia diela venujú priemyselným právam chrániacim výsledky tvorivej duševnej činnosti, tzn. patentovému právu, právu úžitkových vzorov, dizajnov, topografií polovodičových výrobkov či nových odrôd rastlín. Nechýba ani interpretácia z oblasti priemyselných práv na označenie. Ide o právo ochran-

ných známkov, právo označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov i právo na obchodné meno. Zaujímavý a pre prax je v tejto časti aktuálny aj text o zlepšovacích návrhoch, know-how, logu či doménových menách, no nechýba ani problematika zmluvného práva vo vzťahu k priemyselnému vlastníctvu, v rámci ktorej autori poukazujú na celú škálu zmlúv, predmetom ktorých sú vzťahy týkajúce sa priemyselného vlastníctva vrátane licenčných a franchisingových zmlúv. Záver tretej časti sa stručne zaoberá aj kompetenciami Úradu priemyselného vlastníctva SR a konaním pred ním.

Do štvrtej časti autori zaradili problematiku mimosúdnej a súdnej ochrany duševného vlastníctva. Obsahuje predovšetkým súdnu ochranu, pričom je poukázané i na jednotlivé druhy žalôb prichádzajúcich do úvahy pri ochrane práv vyplývajúcich z práva priemyselného vlastníctva. Zaradené sú tu aj výklady o správnom súdnom konaní vo vzťahu k rozhodnutiam a inej činnosti ÚPV SR. Čitateľ má možnosť dozvedieť sa tiež o riešení sporov pred rozhodcovským súdom či mediátorom a rovnako o možnostiach exekúcie vo vzťahu k predmetom duševného vlastníctva. V štvrtej časti tvorcovia poukazujú i na ďalšie prostriedky ochrany duševného vlastníctva, a to prostredníctvom inštitútu nekalej súťaže a tiež obchodného tajomstva. V závere je zaradená aktuálna problematika plagiátorstva.

Piata, posledná časť monografie je venovaná medzinárodnej ochrane duševného vlastníctva a osobitne aj európskemu právu duševného vlastníctva.

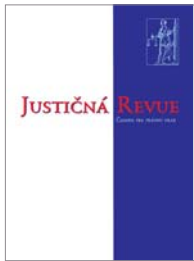
Monografia vzhľadom na spôsob jej spracovania je vhodnou študijnou literatúrou predovšetkým pre študentov právnických, ale aj iných vysokých škôl. Určite však zaujme i sudcov, prokurátorov, advokátov, patentových zástupcov i ďalších, ktorí potrebujú základné informácie z oblasti práva duševného vlastníctva a lepšie sa zorientovať v tak rozsiahlej a veľmi aktuálnej problematike. Publikácia je vhodná i pre potenciálnych autorov autorských diel či pôvodcov technických riešení a tiež pre podnikateľské a nepodnikateľské subjekty, ktoré si chcú chrániť svoje duševné vlastníctvo. Ide o oblasť, ktorá je aj z hľadiska medzinárodného práva a najmä práva Európskej únie mimoriadne dôležitá a aktuálna.

Monografia obsahuje rozsiahly vecný register umožňujúci dobrú orientáciu a vyhľadávanie konkrétnych tém. Zoznam literatúry je tiež pomerne rozsiahly, čo v prípade záujmu umožní vyhľadávať ďalšiu odbornú literatúru zo všetkých oblastí práva duševného vlastníctva.

V rámci citácií sa v publikácii pomerne často odkazuje na odborné články uverejnené v časopise Duševné vlastníctvo. Tento odborný časopis sa stal dobrým prameňom pri tvorbe recenzovanej monografie a chcem vyjadriť presvedčenie, že monografia sa zasa stane dobrým prameňom pre tvorbu ďalších hodnotných článkov v Duševnom vlastníctve.

*Mgr. Martin Hamřík
interný doktorand Katedry občianskeho práva
Právnickej fakulty
Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach*

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

č. 2/2012

Štúdie

DRGONEC, J.: Základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom

Články

POTÁSCH, P.: K inštitútu precedenčnej zásady v správnom konaní
SOBIHARD, J.: Rozklad v správnom konaní

č. 3/2012

Články

BABIAKOVÁ, E.: Analógia v oblasti správneho trestania

Európska únia a Slovensko

KOTIRA, P.: Účel zakotvenia modrej karty v smernici 2009/50/ES a jej implementácia do slovenského právneho poriadku

č. 4/2012

Štúdie

WIFLING, P.: Ústavná povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentmi účastníkov konania

Diskusia

DOMIN, M.: Zrušenie priestupkovej imunity a prezident Slovenskej republiky

Za a proti

ZEMKOVÁ, J., RUMANA, I., GERDOVÁ, G.: Poznatky zo sudcovskej tvorby práva

Recenzie – anotácie

SLÁDEČEK, V., TOMOZSKOVÁ, V. a kol.: Správni súdnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, 260 s. (MASLEN, M.)

č. 5/2012

Štúdie

ROSPUTINSKÝ, P., PAULÍK, D.: Zmluvná sloboda pri vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov dohodou

Európska únia a Slovensko

JURČOVÁ, M.: Návrh nariadenia o spoločnom európskom kúpnom práve (I. časť)

Zo zahraničia

DZURENDOVÁ, L.: Odozvy v SRN na Návrh nariadenia o spoločnom európskom kúpnom práve

Průmyslové vlastnictví

č. 2/2012

JENERÁL, Emil: K rezoluci AIPPI o vynálezecké činnosti/nezřejmosti jako kriteria patentovatelnosti (Q217)

TELEC, Ivo: Právní hodnocení průmyslového vzoru

HUNJAN KOBLIHOVÁ, Radka: K zajištění předmětu důkazního prostředku ve věcech týkajících se práv z duševního vlastnictví

Judikatura

Posouzení neplatnosti smlouvy o převodu ochranné známky a příslušnost soudu k žalobě insolvenčního správce

Rozhodnutí zahraničních soudů

Aktuality

EPO Gazette

marec/2012

SPRINGETT Peter: From Big Blue to big data (Od Big Blue k veľkým hodnotám)

K jedným z najväčších podnikateľských príbehov 20. storočia patrí „pretvorenie“ americkej firmy IBM (International Business Machines Corporation) z hardverového gigantu na svetového lídra softvéru. Big Blue je vlastne prezývka IBM.

Európsky patentový úrad spolupracuje s touto spoločnosťou tak, ako napredujú jej inovácie a prichádzajú na trh nové technológie. Vďaka spoločnosti, akou je IBM, ktorá minulý rok oslávila 100. výročie založenia (vznikla zlúčením pôvodných 3 spoločností), sa práca na počítači stala dôležitou súčasťou nášho života.

Pred asi 20. rokmi bola spoločnosť hardverovým špecialistom, ktorý profitoval predovšetkým z vývoja osobných a centrálnych počítačov, serverov aj softvérov. Ale rovnako ako iné veľké firmy, aj IBM sa ocitla na vlně obrovskej konkurencie s inými spoločnosťami s podobnými technológiami. Keď sa hardvér stával čoraz bežnejšou komoditou na trhu, IBM strácala na svojich obchodných výnosoch a musela nájsť nový prístup v uplatnení sa na trhu s hardvérom i softvérom.

Firmy vedomé si nákladov na svoju činnosť šetřili radšej na hardvéri a službách od subdodávateľov, ako by si kupovali drahý hardvér a budovali vlastný tím.

Keď v roku 1993 na post výkonného riaditeľa IBM nastúpil Lou Gerstner, spoločnosť bola priemyselným outsiderom. Nový riaditeľ bol však úspešný v transformovaní podnikania spoločnosti na vývoj služieb pre zákazníkov, čo je považované za jeden z najväčších obrátov v podnikateľskej histórii firmiem.

Táto stratégia zahŕňala získanie špičkových technológií vrátane firmy Tivoli, špecialistu integrovaného manažovania softvéru. Tým IBM pomohla svojim zákazníkom podstatne znížiť výdavky na softvér. V praxi to vyzerá asi takto: predstavte si firmu s tisíckami desktopov, laptopov a serverov, na základe ktorých fungujú desiatky rozličných typov softvérov. Ako sa dá spoznať, či je softvér aktuálny a chránený najnovším antivírusovým programom, resp. bezpečnostným spôsobom? Ste si zároveň istý, či neplatíte za softvér, na ktorý už skončila licencia? IBM systém manažovania softvéru automaticky aktualizuje stovky, ba tisícky počítačov, kontroluje softvér a chráni používateľa pred nemodernými a zastaranými produktmi a neplatnými účtami za licenciu.

Úspech IBM spočíva v investíciách do výskumu a vývoja. Spoločnosť dosiaľ vynaložila na ne 6 miliárd amerických dolárov, čo je 6 % z celkových ročných príjmov. Do EPÚ podáva ročne viac než 500 patentových prihlášok, najmä z oblasti výpočtovej techniky, telekomunikačných technológií a polovodičov. Na podporu týchto činností využíva veľký počet patentových zástupcov, čo znamená, že kvalita prihlášok spĺňa požadované štandardy.

EPO Gazette

máj/2012

RÖDER Katja: Let's Green the EPO (Buď zelený EPÚ)

„Myslím, že je veľmi pozitívne, ak sa EPÚ snaží byť „zelenší“ a šetriť energiu.“

„Nikto by to nemal prehádzať so zeleňou – musí to byť limitované, aby sa zamedzilo zbytočnému míňaniu zdrojov.“

„Veľa v našom správaní je otázkou zvyku a zvyky je možné meniť.“

„OK šetreniu energie, papiera atď., ale nechcem byť predmetom dik-tátu environmentalistov. Prosím, nie politiku do EPÚ.“

Aj takéto kontroverzné odpovede zazneli v rámci kampane Zelený Európsky patentový úrad, ktorú EPÚ spustil v marci tohto roka s cieľom zvýšiť povedomie verejnosti o dôležitosti šetrenia prírodných zdrojov.

OSN rok 2012 vyhlásila za Medzinárodný rok trvalo udržateľnej energie pre všetkých (The International Year of Sustainable Energy for All). Je to príležitosť upriamiť pozornosť na citlivejší prístup k zdrojom energie, na ich efektívne využívanie vrátane obnoviteľných zdrojov energií na lokálnej, regionálnej i medzinárodnej úrovni.

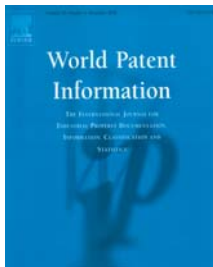
Prezident EPÚ Benoît Battistelli v marci tohto roka otvoril v hlavnom sídle úradu v Mníchove výstavu, ktorá, ako povedal, nie je len odpoveďou na spoločenské úsilie a úsilie zamestnancov šetriť zdroje, ale aj alternatívou chrániť energetické zdroje, ktoré sú čoraz drahšie. Zdôraznil, že EPÚ v tomto roku zníži emisie kyslíčnika uhličitého o 3 %, no tento ambiciózny cieľ je možné dosiahnuť len vtedy, ak sa o to pričinia všetci zamestnanci úradu.

EPÚ rozposlal v marci asi tisíce svojich zamestnancov dotazník, aby načrtli svoj podiel v rámci prebiehajúcej kampane. Odpovedala necelá polovica zamestnancov, pričom viacerí poukázali na nedostatočnú informovanosť o tom, ako by bolo možné prispieť k šetreniu energie v úrade. „Nemôžeme donútiť kolegov, aby zmenili svoje správanie, ale dúfame, že prostredníctvom kampane ich správanie ovplyvníme,“ povedal jeden z členov organizačného tímu. Plagáty umiestnené vo všetkých rokovacích miestnostiach úradu nabádajú napríklad, aby sa vyplo svetlo. Je zaujímavé, že v ankete len 46 % opýtaných uviedlo, že každý deň po práci vypínajú počítač, tí ďalší ho nevypínajú, pretože jeho opätovné naštartovanie trvá príliš dlho. Na druhej strane, je pozitívom, že viaceré zasadnutia, na ktoré bolo potrebné cestovať lietadlom, boli nahradené videokonferenciami.

Kampaň sa každý mesiac zameria na jednu oblasť. Napríklad v máji rezonovalo heslo „bicyklom do práce“, čo je osožné nielen pre životné prostredie, ale aj pre zdravie. Jedna tretina opýtaných už bicyklom do práce jazdí.

V takzvanom environmentálnom týždni od 18. do 22. júna budú vo všetkých sídlach EPÚ organizované rôzne výstavy, prednášky, hry a iné aktivity. Organizátori počas celého roka budú monitorovať dosiahnutý „zelený“ pokrok a na konci roka celú akciu zhodnotia.

Spracovala Ing. Anna Čechvalová

World Patent Information

č. 1/2012

WONGEL, Heiko – FARASSOPOULOS, Antonios: Changes to the IPC Effective from January 2011 (Zmeny v MPT platné od januára 2011)

Podstatou reformy Medzinárodného patentového triedenia (MPT) bolo jeho rozdelenie na dve úrovne, základnú, ktorá bola určená malým a stredne veľkým patentovým úradom, a rozšírenú pre veľké úrady. Boli zavedené aj odlišné revízne cykly, trojročný cyklus pre základnú úroveň a trojmesačný pre rozšírenú úroveň. Prax však ukázala, že po zavedení reformovaného MPT v januári 2006 základnú úroveň používalo len veľmi málo patentových úradov. Navyše, udržiavanie dvoch úrovni triedenia bolo pomerne náročné, preto od 1. januára 2011 bolo jeho rozdelenie na dve úrovne zrušené a začalo sa používať tak, ako predtým, jednotné MPT korešponduje s rozšírenou úrovňou triedenia. Malé patentové úrady majú možnosť používať len hlavné triedy MPT a zmenila sa aj periodicita revízie triedenia, ktorá sa vykonáva raz ročne s platnosťou novej verzie od 1. januára nasledujúceho roka. V niektorých oblastiach techniky boli revidované aj schémy triedenia.

YO TAKAGI – CZAJKOWSKI, Andrew: WIPO Services for Access to Patent Information – Building Patent Information Infrastructure and Capacity in LDCs and Developing Countries (Služby WIPO týkajúce sa prístupu k patentovým informáciám – budovanie infraštruktúry a objemu patentových informácií v najmenej rozvinutých krajinách a rozvojových krajinách)

V decembri 2009 prijala Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) strategické ciele, v ktorých ako jednu z priorit zdôraznila rozvoj infraštruktúry duševného vlastníctva v rozvojových a najmenej rozvinutých krajinách. WIPO bude takýmto krajinám aj naďalej poskytovať technickú pomoc zameranú napríklad na zefektívnenie konania o prihláškach predmetov priemyselného vlastníctva, sprístupňovanie informácií o duševnom vlastníctve v digitálnej forme a na výmenu dát medzi jednotlivými patentovými úradmi a pod.

WIPO spustilo tri významné projekty, ktorých cieľom je zlepšiť služby a prístup k informáciám. Projekt pod názvom TISC (Technology Innovation Support Centers) sa začal realizovať v roku 2009 a je zameraný na vytváranie technických centier na podporu inovácií. Medzi základné služby centier patrí poskytovanie pomoci pri tvorbe a ochrane duševného vlastníctva a sprístupňovanie informácií o duševnom vlastníctve.

Ďalšími projektmi WIPO sú aRD_i (Access to Research for Development and Innovation), zameraný na sprístupňovanie článkov z vedeckých a technických časopisov, a projekt ASPI (Access to Specialized Patent Information), v rámci ktorého sú v spolupráci

s významnými poskytovateľmi databáz sprístupňované špecializované patentové informácie. Patentovým úradom, akademickým a výskumným inštitúciám najmenej rozvinutých krajín sú služby v rámci uvedených projektov dostupné zadarmo.

LO, Szu-chia Scarlett: Innovation and Patenting Activities at Universities in Taiwan: After Bayh-Dole-Like Acts (Inovačné a patentové aktivity na taiwanských univerzitách: Po Bayh-Doleových aktoch)

Zatiaľ čo v minulosti boli univerzity považované za inštitúcie, ktorých hlavnou úlohou bolo vytvárať a šíriť poznatky a vedomosti, v súčasnosti sa ich úlohy sústreďujú na podporu ekonomického rastu a transfer technológií. V roku 1980 bol v USA prijatý tzv. Bayh-Doleov akt, ktorý mal prispieť k rýchlemu vzniku nových špičkových firiem a vysokému tempu ekonomického rastu v deväťdesiatych rokoch minulého storočia.

V Taiwane boli v priebehu rokov 1999 a 2000 schválené dva Bayh-Doleove akty (Fundamental Science and Technology Act; Government Scientific, Technological Research and Development Results Ownership and Utilization Regulations) na podporu patentových aktivít univerzít.

Z prieskumu, ktorý bol vykonaný počas rokov 2004 – 2009 na 174 univerzitách, vyplynulo, že počet patentov udelených taiwanským univerzitám stále rastie. Patenty boli udelené 105 univerzitám, pričom 19-tim z nich bolo udelených viac ako 100 patentov. Majiteľmi patentov sú prevažne všeobecne zamerané univerzity, technické univerzity vlastnia hlavne úžitkové vzory.

OLTRA-GARCIA, Ricardo: Efficient Situation Specific and Adaptive Search Strategies: Training Material for New Patent Searchers (V prospech špecifických a adaptívnych rešeršných stratégií: Príručka pre nových prieskumových pracovníkov)

Prvým, dôležitým krokom prieskumu zameraného na stav techniky je stanovenie predmetu prieskumu a určenie jeho rozsahu. Významný je aj výber vhodných stratégií vyhľadávania, technických nástrojov a databáz. V závislosti od získaných výsledkov môže rešeršný pracovník revidovať a upravovať zameranie, kritériá a stratégie prieskumu aj počas jeho vykonávania. Výsledkom prieskumu na stav techniky by malo byť vyhľadanie relevantných dokumentov, pokiaľ možno v čo najkratšom čase. Problémom pri vykonávaní prieskumov je neustály nárast patentovej a nepatentovej literatúry.

Vzhlľadom na to, že patenty sú jedným z pilierov systému duševného vlastníctva a ako motor inovácií zohrávajú významnú úlohu v európskej ekonomike, Európsky patentový úrad (EPÚ) sa usiluje dosahovať čo najvyššiu kvalitu prieskumov zameraných na stav techniky. Pre nových prieskumových pracovníkov pripravil vzdelávací program zameraný na rozvíjanie zručností týkajúcich sa vyhľadávania informácií a prieskumu. Okrem toho prieskumoví pracovníci EPÚ neustále optimalizujú jednotlivé kroky prieskumov a monitorujú kvalitu ich výsledkov.

Spracovala Mgr. Gabriela Piššová

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Redakčná rada:

JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M., Ing. Štefan Holakovský,
Ing. Darina Kyliánová, prof. Ing. Štefan Medvecký, PhD.,
JUDr. Ing. Vladimír Neuschl, Ing. Ľubomír Poliak

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať
s názormi vydavateľa časopisu. Odborné príspevky boli recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo“,
Jána Švermu 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk

Foto na titulnej strane: www.wipo.int

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovat', uložit' do vyhľadávacieho systému alebo použit' v akejkoľvek forme pomocou elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photocopying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šípoš

Jazyková korektúra: Mgr. Janka Krajčiová

Grafická úprava: Mgr. Janka Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Vychádza 4x ročne

Dané do tlače: 7. 6. 2012

Tlač: PRESS GROUP, s. r. o.

Cena jedného výtlačku je **3 €** + poštovné, ročné predplatné je **12 €** + poštovné. Odberateľovi časopisu sa účtuje poštovné podľa platného cenníka.

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese <http://www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv>

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

JOZEF BOŽETECH KLEMENS

(1817 - 1883)

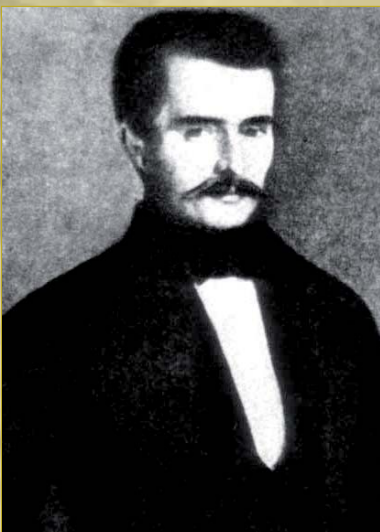
Priekopník fotografovania u nás

FRIDRICH AUGUST HAŽLINSKÝ

(1818 - 1896)

Zakadateľ výskumu bezkvetej flóry

GUSTÁV REUSS

(1818 - 1861)

Autor prvého botanického diela v slovenčine

ISSN 1335-2881

